

**ORTA VADELİ PROGRAM
(2023-2025)**

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ

I. DÜNYA VE TÜRKİYE EKONOMİSİNDE GELİŞMELER

A. DÜNYA EKONOMİSİ

B. TÜRKİYE EKONOMİSİ

1. Büyüme
2. İstihdam
3. Fiyat İstikrarı
4. Ödemeler Dengesi
5. Finansal İstikrar
6. Kamu Maliyesi

II. TEMEL AMAÇLAR

III. MAKROEKONOMİK HEDEFLER VE POLİTİKALAR

1. Büyüme
2. Yeşil Dönüşüm
3. İstihdam
4. Fiyat İstikrarı
5. Ödemeler Dengesi
6. Finansal İstikrar
7. Kamu Maliyesi
8. Merkezi Yönetim Bütçesi Ödenek Teklif Tavanları ve Bütçe Sürecine İlişkin Hususlar

Ek 1: Makroekonomi ve Kamu Maliyesine İlişkin Temel Göstergeler ve Hedefler

EK 2: Merkezi Yönetim Bütçesi (2023-2025) Ödenek Teklif Tavanları

ORTA VADELİ PROGRAM

(2023-2025)

GİRİŞ

Merkezi yönetim bütçesinin hazırlanma sürecini başlatan Orta Vadeli Program¹ (OVP), makro politikaları, ilkeleri, hedef ve gösterge niteliğindeki temel ekonomik büyüklükleri, gelecek üç yıla ilişkin toplam gelir ve gider tahminlerini, bütçe dengesi ve borçlanma durumu ile kamu idarelerinin ödenek teklif tavanlarını içeren temel politika dokümanıdır.

Her sene Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığınca üç yıllık bir perspektif ile hazırlanan OVP, Cumhurbaşkanı Kararıyla resmileşmektedir. Program dönemi süresince, kamu kurumlarının bütçelerinin hazırlanmasında, yasal ve idari düzenlemelerin gerçekleştirilmesinde, karar alma ve uygulama süreçlerinde OVP'de yer verilen amaç ve önceliklerle tam uyum sağlanması esastır.

OVP'de küresel, bölgesel ve ulusal ekonomideki gelişmeler analiz edilmekte, bu analizler çerçevesinde belirlenen makroekonomik hedefler ile ekonomik ve sosyal alanlarda izlenecek politikalar kamuoyuyla paylaşılmaktadır. Bu yönüyle OVP, gerek kamu kesimi gerekse özel kesim için öngörülebilirliği artıran bir yol haritası niteliği taşımaktadır.

OVP (2023-2025), temel olarak On Birinci Kalkınma Planı esaslarını dikkate almaktadır. Uygulama dönemi itibarıyla Program aynı zamanda hazırlıkları başlatılan On İkinci Kalkınma Planı (2024-2028) dönemine geçiş süreci için de önem arz etmektedir. Bununla birlikte program makroekonomik ve finansal istikrarı güçlendirmeyi, yüksek katma değerli üretimi teşvik etmeyi, cari işlemler dengesinde kalıcı iyileşmeyi sağlamayı, verimlilik artışları ve ihracat artışı ile birlikte enflasyonu düşürmeyi amaçlayan Türkiye Ekonomi Modeli ile uyumlu hazırlanmıştır.

OVP'de büyüme ve istihdam odaklı alanlarda izlenecek politikalar ve bu politikaları hayata geçirecek öncelikli tedbirler yer almaktadır. Programın ilk yılında uygulanacak politikalara ve somut tedbirlere ayrıntılı olarak 2023 Yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programında yer verilecektir.

I. DÜNYA VE TÜRKİYE EKONOMİSİNDE GELİŞMELER

A. DÜNYA EKONOMİSİ

2020 yılında Kovid-19 salgınının olumsuz yansımalarıyla tarihsel düzeyde daralan dünya ekonomisi, 2021 yılına gelindiğinde genişletici para ve maliye politikaları uygulamaları, hanehalklarını ve şirketleri destekleyici önlemler ve yaygınlaşan sağlık tedbirleri sayesinde belirgin bir toparlanma kaydetmiştir. Söz konusu toparlanmaya rağmen, 2022 yılında gözlenen yeni gelişmeler küresel ekonomi üzerindeki belirsizlikleri artırmıştır. Nitekim Rusya ve Ukrayna arasında başlayan savaş fiyat, tedarik zinciri ve ticaret kanalları aracılığıyla enerji ve gıda sektörleri başta olmak üzere küresel ekonomiyi olumsuz etkilemektedir. Hâlihazırda etkisi sınırlı kalmakla beraber yeni Kovid-19 varyantlarının ortaya çıkması, Çin'de uygulanan "sıfır vaka" politikasının küresel tedarik zincirleri ile talebe ilişkin belirsizlik oluşturması, sıkılaştırma politikaları ve tarihi seviyelere ulaşan enflasyon oranları ve küresel finansal koşullara yönelik endişelerin sürmesi nedeniyle salgın sonrası dönemdeki toparlanmanın hız kesmesi beklenmektedir.

¹ Orta Vadeli Program ve Orta Vadeli Mali Plan 20.05.2021 tarihli ve 7319 sayılı Kanunla 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununda yapılan değişikliklerle Orta Vadeli Program adı altında birleştirilmiştir.

Bu süreçte, ABD, Avro Bölgesi, Çin, Hindistan ve Rusya ekonomisinin öngörülenden zayıf bir ekonomik performans sergilemesi ve salgın, savaş ve finansal koşullar kaynaklı olumsuz etkilerin sürmesi, dünya hasılasındaki artış hızının belirgin ölçüde ivme kaybedeceğine işaret etmektedir. Söz konusu olumsuz koşulların beslediği bir ortamda uluslararası kuruluşların büyüme öngörülerinde de kayda değer şekilde aşağı yönlü güncellemeler yapılmıştır. 2021 yılında küresel ekonominin yüzde 6,1 oranında büyüdüğünü belirten Uluslararası Para Fonu (IMF), Temmuz ayı itibarıyla 2022 ve 2023 yıllarına ilişkin tahminlerinde aşağı yönlü olarak sırasıyla 0,4 ve 0,7 puanlık güncellemeler kaydederek 2022 yılı için yüzde 3,2, 2023 yılı için ise yüzde 2,9 büyüme tahminleriyle nispeten yavaşlayan bir küresel ekonomik görünüme işaret etmektedir.

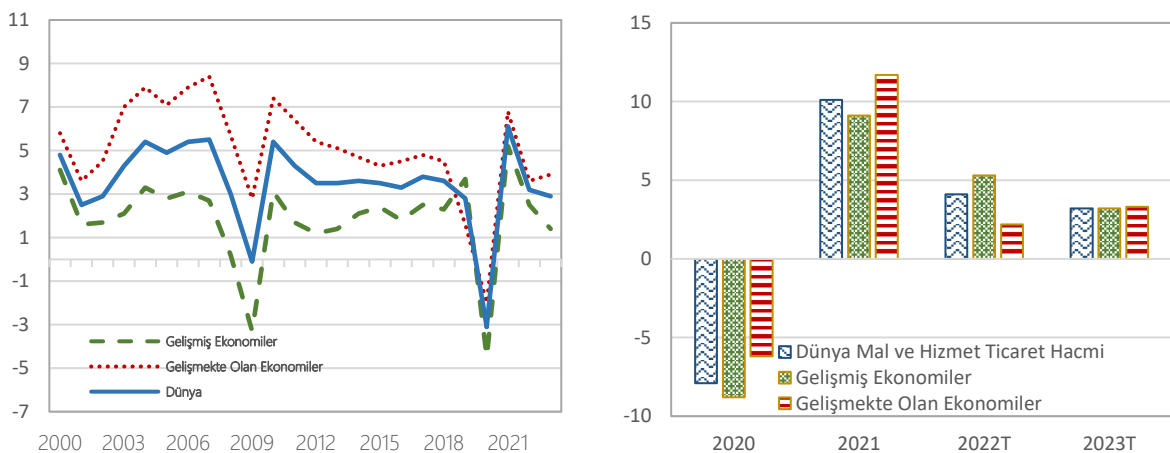
Arz sorunları, para politikası uygulamaları ve enerji kısıtları nedeniyle gelişmiş ekonomilerin IMF tahminlerine göre 2022 yılında yüzde 2,5 oranında büyümeleri beklenmektedir. Yükselen ve gelişmekte olan ekonomilerin ise başta Çin ve Hindistan'ın ılımlı büyüme performansları neticesinde 2022 yılında yüzde 3,6 oranında büyüme kaydetmeleri öngörülmektedir. Bu dönemde, savaşın yaşandığı bölgeyi kapsayan yükselen ve gelişmekte olan Avrupa ekonomilerinin ise büyük ölçüde Rusya ekonomisindeki daralmanın etkisi ile yüzde 1,4 oranında küçülmesi beklenmektedir.

Kısa dönemli ekonomik göstergeler incelendiğinde, küresel düzeyde imalat sanayiinde yaygın bir yavaşlama eğilimi gözlenmektedir. Gelişmiş ülkelerde Satın Alma Yöneticileri Endeksi (PMI) imalat sanayii ve hizmet sektörlerinde eşik değerlerin üzerinde seyretmekle birlikte, PMI göstergelerinde düşüş eğilimi, güven endekslerinde ise zayıf görünüm devam etmektedir.

Enflasyon oranlarındaki artışın yanında durgunluk işaretlerinin sadece imalat sanayii ile sınırlı kalmayacağı ve yılın kalan döneminde hizmetler sektörüne de yansiyebileceği değerlendirilmektedir. Tedarik zincirindeki aksaklıkların devam etmesi, jeopolitik risklerdeki artış ile para politikalarındaki sıkılaşma eğilimi küresel düzeyde kısa vadeli görünümü olumsuz etkilemektedir.

Önümüzdeki dönemde, jeopolitik sorunlar, Kovid-19 salgınının seyri, enerji ve gıda piyasalarındaki olası dalgalanmalar, küresel tedarik zincirlerindeki gelişmeler, mal ve hizmet ticaretinde ürün ve pazar çeşitlenmesi ve parasal sıkılaşma kararlarının boyutu ülkelerin büyüme performansları üzerinde etkili olacaktır.

Grafik 1: Küresel Büyüme ve Küresel Ticaret Hacmi (Yüzde)

Kaynak: IMF Küresel Ekonomik Görünüm (Temmuz 2022), T: Tahmin

2022 yılında küresel ekonomik aktivitedeki yavaşlamaya paralel olarak dünya ticaret hacminde, yükselen ve gelişmekte olan ekonomilerde daha kuvvetli olmak üzere ivme kaybı öngörülmektedir. Bu dönemde sıkılaşan finansal koşulların küresel ticareti yavaşlatması beklenmektedir. 2022 yılında mal

ve hizmet ticaret hacminin küresel düzeyde yüzde 4,1, gelişmiş ülkelerde yüzde 5,3, yükselen ve gelişmekte olan ekonomilerde ise yüzde 2,2 oranında artış kaydetmesi öngörülmektedir. 2023 yılında ise küresel mal ve hizmet ticaretindeki artış hızının yavaşlayarak yüzde 3,2 olması beklenmektedir.

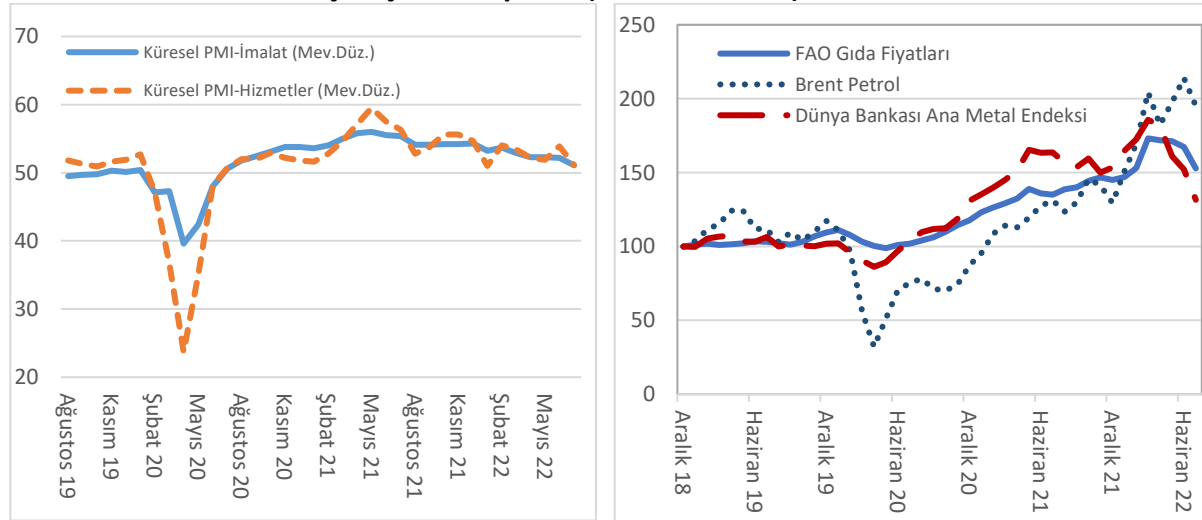
Tablo 1: Küresel Ekonomik Görünüm (Yüzde Değişme)

	2020	2021	2022T	2023T
Küresel Hasıla	-3,1	6,1	3,2	2,9
Gelişmiş Ekonomiler	-4,5	5,2	2,5	1,4
ABD	-3,4	5,7	2,3	1,0
Avro Bölgesi	-6,3	5,4	2,6	1,2
Almanya	-4,6	2,9	1,2	0,8
Diğer Gelişmiş Ekonomiler	-1,8	5,1	2,9	2,7
Yükselen ve Gelişmekte Olan Ekonomiler	-2,0	6,8	3,6	3,9
Yükselen ve Gelişmekte Olan Asya	-0,8	7,3	4,6	5,0
Çin	2,2	8,1	3,3	4,6
Yükselen ve Gelişmekte Olan Avrupa	-1,8	6,7	-1,4	0,9
Orta Doğu ve Orta Asya	-2,9	5,8	4,8	3,5
Sahra-Altı Afrika	-1,6	4,6	3,8	4,0
Dünya Ticaret Hacmi (Mal ve Hizmetler)	-7,9	10,1	4,1	3,2
Gelişmiş Ekonomiler	-8,8	9,1	5,3	3,2
Yükselen ve Gelişmekte Olan Ekonomiler	-6,2	11,7	2,2	3,3
Emtia Fiyatları				
Petrol	-32,7	67,3	50,4	-12,3
Yakıt Dışı (Dünya Emtia İthalat Ağırlıklarına Göre Ortalama)	6,7	26,1	10,1	-3,5
Tüketici Fiyatları				
Gelişmiş Ekonomiler	0,7	3,1	6,6	3,3
Yükselen ve Gelişmekte Olan Ekonomiler	5,2	5,9	9,5	7,3

Kaynak: IMF Küresel Ekonomik Görünüm (Temmuz 2022), T: Tahmin

Rusya-Ukrayna savaşı küresel iktisadi faaliyetteki yavaşlamayı hızlandırmıştır. Savaşın ve Rusya'ya karşı birçok alanda uygulanan yaptırımların enerji fiyatlarında dalgalanmaya yol açması küresel düzeyde fiyat baskılarını artırmıştır. Bu dönemde, Rusya'ya yönelik yaptırımlar ve bu yaptırımlara karşı Rusya'nın attığı adımlar özellikle doğal gaz tedariki ve fiyatına yönelik belirsizlikleri beslemiştir. Gıda ve enerji başta olmak üzere bazı sektörlerde arz güvenliğini sağlamayı amaçlayan ticaret yasakları ile artan belirsizlikler, emtia fiyatlarındaki yüksek seyir ve taşımacılık maliyetlerindeki yüksek seviyeler küresel ölçekte üretici ve tüketici fiyatlarında artışlara yol açmıştır. Tedarik zincirlerindeki aksamaların yanı sıra işgücü piyasalarından kaynaklanan maliyet baskılarının da etkisiyle yüksek enflasyon eğilimi birçok ekonomide belirgin hale gelmektedir.

Grafik 2: Küresel PMI ve Seçilmiş Emtia Fiyatları (2017 Aralık=100)

Kaynak: Markit Economics, FAO, Bloomberg, Dünya Bankası

Yavaşlayan ekonomik aktiviteye rağmen, artan gıda ve enerji fiyatları nedeniyle uluslararası kuruluşlar küresel enflasyon tahminlerini yukarı yönlü revize etmişlerdir. IMF 2022 yılında, enflasyonun gelişmiş ekonomilerde yüzde 6,6 ve yükselen piyasalarda ve gelişmekte olan ekonomilerde yüzde 9,5, küresel enflasyonun ise bir önceki tahmine göre 0,9 puan yukarıda yüzde 8,3 oranında gerçekleşeceğini tahmin etmektedir. Enflasyonun dünya genelinde 2024 yılı sonunda salgın öncesi seviyelere geri dönmesi beklenmektedir.

Küresel düzeyde gözlenen enflasyon artışı, alım gücünün düşmesine ve hanehalklarının yaşam standartlarının gerilemesine yol açmaktadır. Enflasyonla mücadele kapsamında sıkı para politikası uygulamalarının devam etmesi halinde, üretimde azalışa ve işsizlik oranlarında artışa yol açarak dünya ekonomisinde başka önemli sorunlara yol açması muhtemeldir. Bu dönemde, kırılgan kesimlere yönelik muhtemel mali desteklerin yanı sıra merkez bankaları tarafından geliştirilen yeni destekleyici araç ve uygulamalara ilave olarak iyi tasarlanmış makroihtiyati politikaların küresel düzeyde sorunların hafiflemesine yardımcı olabileceği değerlendirilmektedir.

Bununla birlikte, dünya genelinde tüm ülkeler için standart bir ekonomi politikası yaklaşımının izlenemeyeceği, ülkelerin farklılaşan iktisadi görünümüne bağlı olarak ihtiyaç ve önceliklerinin değişebileceği değerlendirilmektedir.

Birçok gelişmiş ülkede merkez bankalarının politikaları ayrılmakla birlikte yaygınlaşan küresel eğilimin parasal sıkılaşma yönünde olmasının, gelişmekte olan ülkelerin para birimlerinde ve küresel ekonomik aktivede istenmeyen dalgalanmalara neden olabileceği düşünülmektedir. Küresel borçluluk düzeyinin yüksek olduğu bir dönemde gerçekleşen bu parasal sıkılaşma döngüsünün muhtemel etkileri, hem gelişmiş ekonomilerde hem de görece zayıf bilançooya sahip gelişmekte olan ülkelerde yakından takip edilmektedir.

Gelişmiş ekonomilerde sıkılaşmaya başlayan finansal koşullar, küresel piyasalarda durgunluk beklentilerini, finansal yüklerin ağırlaşmasını ve risk algısını artırmaktadır. Başta ABD ve Avrupa olmak üzere 2022 yılı içerisinde birçok gelişmiş ekonomide çeyreklik daralmalar görülmekte ve bu durum küresel büyüme üzerinde baskı oluşturmaktadır. Bu çerçevede, finansal istikrara yönelik gelişmeler ve finansal risklerin bulaşma olasılığı dünya genelinde para politikalarının gidişatını belirleyecektir. Finansal koşulların aşırı sıkılaşması durumunda hem küresel ticaret hem de borçluluğu yüksek ekonomiler üzerinde riskler artabilecektir.

Önümüzdeki dönemde, Avrupa'da başta lokomotif ekonomiler olmak üzere Rusya'dan gaz akışının kesilmesi küresel ekonomik aktiviteyi sekteye uğratabilecek önemli bir risk unsuru olarak görülmektedir. Benzer şekilde, Rusya-Ukrayna savaşının başta tahıl olmak üzere gıda fiyatlarında sebep olduğu yükselişlerin yanı sıra olası kuraklık beklentileri de sürdürülebilir gıda arz güvenliğini tehdit eden gelişmelerdir. Bununla birlikte, Türkiye'nin öncülüğünde diplomatik girişimler sonucunda oluşturulan tahıl koridoru sayesinde, gıdaya erişimin insani boyutu ve küresel tahıl ticaretinin kolaylaştırılması adına önemli bir adım atılmıştır. Söz konusu girişim, tahıl fiyatlarındaki belirsizlikleri giderecek bir potansiyele sahip olması yönüyle de Türkiye'nin bölgesindeki ve küresel düzeydeki önemini ve öncü rolünü bir kez daha ortaya koymuştur.

B. TÜRKİYE EKONOMİSİ

1. Büyüme

2021 yılında devam eden Covid-19 salgınına rağmen iktisadi faaliyette yıl genelinde oldukça yüksek bir performans gözlenmiştir. Türkiye ekonomisi, 2021 yılı genelinde yüzde 11,4 oranıyla son elli yılın en yüksek büyüme hızına ulaşarak OVP (2022-2024) tahmini olan yüzde 9'u aşmış, on iki yıldır kesintisiz büyüme sürecini sürdürerek emsal ülkelere göre olumlu yönde ayrılmıştır. Bu gelişimde, gelir kaybına

uğrayan hanehalklarına sağlanan kısa çalışma ödenekleri, bazı sektörlerdeki vergi indirimleri, SGK prim ödemelerinin ertelenmesi, işletmelere yönelik hibe destekleri ve kredi uygulamaları gibi salgının ekonomi üzerindeki olumsuz etkilerini hafifletmeye yönelik politikalar etkili olmuştur.

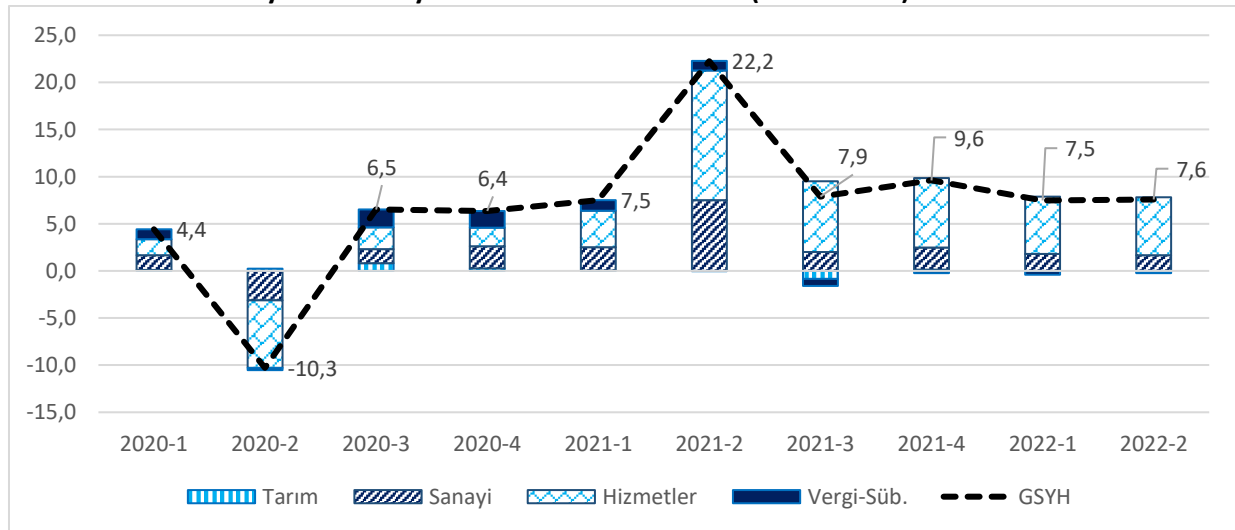
2021 yılı genelinde milli gelire üretim yönünden bakıldığında inşaat dahil hizmetler sektörü ve sanayi sektöründe sırasıyla yüzde 12,9 ve yüzde 17,2 oranlarında katma değer artışları öne çıkmıştır. Diğer taraftan, aynı yıl yaşanan kuraklık nedeniyle tarım sektöründe yüzde 2,9 oranında kaydedilen daralmaya rağmen ekonomi genelindeki rekor düzeydeki büyümenin önemi daha da artmaktadır.

Türkiye ekonomisi, 2021 yılının ilk yarısında bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 14,7 oranında büyümüştür. 2020 yılının özellikle ikinci çeyreğinde salgın kaynaklı oluşan baz etkisi de bu büyüme performansında belirleyici faktörlerden biri olmuştur. Aşılama gerekliliği dozu sayısının uygulanmasında yaşanan kayda değer gelişmelerle birlikte toplam nüfus içerisindeki aşılama oranının artırılması salgınla ilgili kısıtlamaların gevşetilmesine olanak sağlamıştır. Diğer taraftan, özellikle yılın ilk yarısında, dış talepte yaşanan iyileşme sonucunda, ihracatta kaydedilen kuvvetli artışların da etkisiyle imalat sanayii büyümede lokomotif sektör olarak ön plana çıkmıştır.

2021 yılının ikinci yarısında turizm faaliyetlerindeki toparlanma, ekonomiyi destekleyici düzenlemelerin etkileri ve kademeli olarak normalleşme adımlarının atılmaya başlanmasıyla sanayi ve hizmetler sektörü öncülüğünde ekonomideki güçlü görünüm sürmüştür, büyüme yüzde 8,8 oranında gerçekleşmiştir.

2021 yılının ikinci yarısında kısıtlayıcı önlemlerin kaldırılması ve normalleşme sürecinin başlaması sayesinde büyümeye 7,4 puan katkı veren hizmetler sektörü, 2,2 puan katkı sağlayan sanayi sektörüne kıyasla daha fazla öne çıkmıştır. Aşılamanın toplumun geneline yayılması ve ortaya çıkan yeni varyantların görece olarak daha az ölümcül olması ile salgının 2021 yılı genelinde makroekonomik görünümdeki olumsuz etkisi sınırlı düzeyde kalmıştır. Diğer taraftan, enflasyon beklentilerindeki artışa bağlı olarak hanehalklarının tüketim taleplerini öne çekmeleri sonucunda iktisadi faaliyet yılın son aylarında da güçlü görünümünü korumuştur. Bu çerçevede aşılamanın toplumun geneline yayılması salgından olumsuz etkilenen hizmetler, turizm ve bağlantılı sektörlerin canlanmasına ve iktisadi faaliyetin daha dengeli bir bileşimle sürdürülmesine olanak tanımıştır. Bununla birlikte aynı dönemde, kuraklık nedeniyle bitkisel üretimdeki olumsuz görünümünden dolayı tarım sektörü iktisadi büyümeyi sınırlandırmıştır.

Grafik 3: Üretim Yoluyla GSYH Büyümesi ve Sektörel Katkıları (Yüzde Puan)

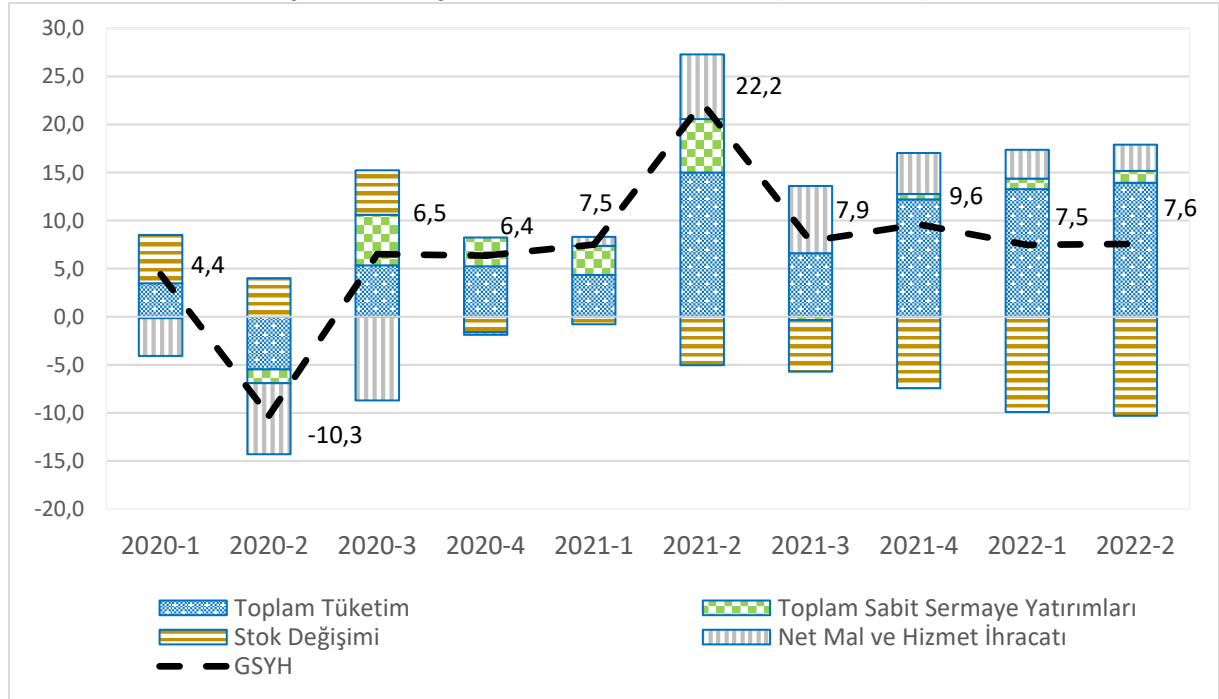
Kaynak: TÜİK, SBB hesaplamaları

2021 yılının son çeyreğinde gözlenen güçlü büyüme performansının 2022 yılının ilk çeyreğinde de devam etmesiyle Türkiye ekonomisi yüzde 7,5 oranında büyüme kaydetmiştir. Üretim yönünden değerlendirildiğinde, bu dönemde yıllık büyümenin temel belirleyicileri hizmetler ve sanayi sektörü olmuştur. İnşaat sektörünün büyüme üzerindeki sınırlayıcı etkisi ise devam etmiştir. Sanayi sektörünün katma değeri 2022 yılının ilk çeyreğinde yüzde 8,2 oranında artarken, salgın sonrası normalleşme sürecinin devamıyla birlikte hizmetler sektörü yüzde 9,5 oranında büyüme kaydetmiştir.

Şubat ayının sonlarına doğru Rusya-Ukrayna savaşıyla başlayan jeopolitik gerilim küresel ekonomi üzerindeki riskleri artırmıştır. Savaşla beraber bölgesel tedarik zincirlerinde meydana gelen aksamalar, bu iki ülkenin küresel düzeyde önemli tedarikçileri olduğu hammadde ve gıda ürünleri arzını tehlikeye sokmuştur. Artan küresel hammadde ve enerji fiyatları Türkiye'deki üretim birimleri için risk oluşturmasına karşın bu unsurların Türkiye ekonomisinin büyüme performansı üzerindeki etkileri sınırlı olmuştur. Bu durumda, temel amacı makroekonomik ve finansal istikrarı güçlendirmek olan Türkiye Ekonomi Modeli kapsamında Kredi Garanti Fonu (KGF) paketleri ile ihracatçılara ve turizm sektörüne sağlanan finansman imkânlarının önemli etkisi olmuştur. Böylece küresel düzeyde iktisadi faaliyet zayıflamasına rağmen ihracat yüksek bir performans sergilemiş, sanayi üretimi de güçlü görünümünü korumuştur.

2022 yılının ikinci çeyreğinde Türkiye ekonomisi yüzde 7,6 oranında büyümüştür. Bu dönemde sanayi sektöründe katma değer yüzde 7,8 oranında artarak büyümeye yüzde 1,7 puan katkı yaparken, hizmetler sektörü katma değeri yüzde 9,7 oranında artarak büyümeye 6,2 puan katkıda bulunmuştur. Böylece 2022 yılı ilk yarısındaki ekonomik büyüme yüzde 7,5 oranında gerçekleşmiştir.

Grafik 4: Harcama Yoluyla GSYH Büyümesi ve Sektörel Katkıları (Yüzde Puan)

Kaynak: TÜİK, SBB hesaplamaları

Harcamalar yönünden değerlendirildiğinde, 2022 yılının ilk yarısında nihai yurtiçi talep, özel tüketim öncülüğünde büyümenin sürükleyicisi olmuştur. Bu dönemde öne çekilen tüketim eğiliminin sonucu olarak özel tüketim harcamaları yüzde 21,9 oranı ile kuvvetli bir artış kaydetmiştir. Böylece özel tüketimin 2022 yılı ilk yarısında büyümeye katkısı 13,3 puan olmuştur. Aynı dönemde toplam sabit sermaye yatırımları yüzde 4,4 oranında yükselirken makine teçhizat yatırımlarındaki artış yüzde 15,6

olarak kaydedilmiştir. Potansiyel büyümenin sürükleyicilerinden olan makine-teçhizat yatırım harcamaları 2022 yılının ikinci çeyreğinde artmaya devam ederek, on bir çeyrek boyunca kesintisiz artış göstermiş ve istikrarlı bir görünüm sergilemiştir. Net mal ve hizmet ihracatının büyüme katkısı ise 2022 yılının ilk yarısında 2,9 puan seviyesinde gerçekleşerek dengeli büyüme kompozisyonunun devam ettiğini göstermiştir. Böylece, makine teçhizat yatırımları ve net mal ve hizmet ihracatı gibi sürdürülebilir büyümeyi sağlayıcı temel bileşenlerin milli gelirdeki payı tarihi yüksek seviyelerine ulaşmıştır.

Öncü göstergeler dikkate alındığında, 2022 yılının ikinci yarısında yurtiçi talepte ve ihracatta bir miktar ivme kaybı beklenmesine rağmen turizmdeki canlı görünümün de etkisiyle yılın tamamında OVP (2022-2024) tahmini ile uyumlu olarak Türkiye ekonomisinin yüzde 5,0 oranında, dengeli bir iç ve dış talep kompozisyonu çerçevesinde büyümesi beklenmektedir.

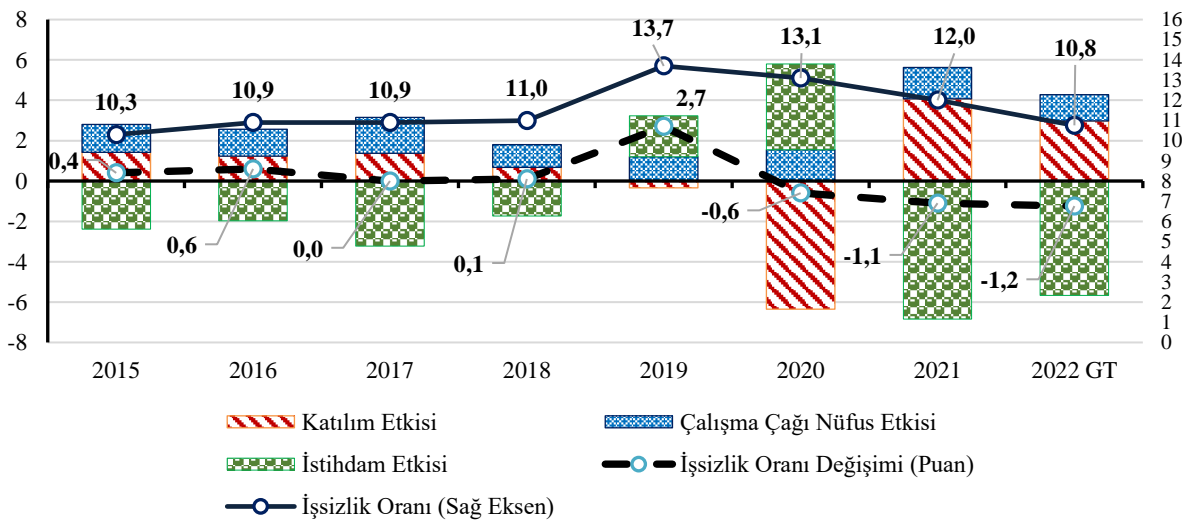
2. İstihdam

2021 yılı genelinde hem işgücüne katılım hem de istihdam açısından toparlanma devam etmiştir. Yıl bitmeden işgücüne katılım oranlarında salgın öncesi düzeye dönülmüş, tüm sektörlerde salgın süresince yaşanan istihdam kayıpları telafi edilmiştir. Bu çerçevede, Türkiye OECD ülkeleri arasında salgın sonrasında istihdamını en çok artıran ülkelerden biri olmuştur. 2021 yılı genelinde toplam istihdam 2,1 milyon kişi artmış olup söz konusu artışın 998 bini hizmetler sektöründe, 661 bini sanayi sektöründe, 231 bini inşaat sektöründe ve 211 bini tarım sektöründe gerçekleşmiştir. Söz konusu yılda 1 milyon 166 bini erkeklerde ve 814 bini kadınlarda olmak üzere işgücüne 1 milyon 981 bin kişilik ilave katılım gerçekleşmiştir. İşgücü piyasasındaki güçlü toparlanmanın etkisiyle işsizlik oranı bir önceki yıla göre 1,1 puan azalarak yüzde 12 seviyesinde gerçekleşmiş ve yüzde 12,6 olan OVP (2022-2024) tahmininin altında kalmıştır.

2021 yılında başlayan istihdamda ve işgücüne katılımdaki güçlü artış eğilimi 2022 yılının ilk yarısında da devam etmiştir. Yılın ikinci çeyreğinde mevsimsellikten arındırılmış istihdam, çeyreklik bazda 765 bin kişi, işgücü ise 722 bin kişi artmıştır. Mevsimsellikten arındırılmış istihdam oranı yüzde 47,7 seviyesinde gerçekleşirken, işsizlik oranı yüzde 10,6 olmuştur. Bu çerçevede, salgının etkilerinin en ciddi hissedildiği 2020 yılı ikinci çeyreğinden bugüne kadar geçen sürede yaklaşık 5 milyon ilave istihdam sağlanarak 30,8 milyon kişi ile en yüksek istihdam seviyesine ulaşılmıştır.

Yıl genelinde güçlü istihdam artışının işgücüne katılım ve nüfus artışı etkilerine baskın gelmesi sonucunda işsizlik oranının yüzde 10,8 düzeyine gerileyeceği tahmin edilmektedir.

Grafik 5: İşsizlik Oranındaki Değişime Katkıları (Yüzde Puan)

Kaynak: TÜİK, SBB hesaplamaları, GT: Gerçekleşme Tahmini

Önümüzdeki dönemde iktisadi faaliyetteki güçlü seyrin yanı sıra, işgücü piyasasına yönelik yapısal dönüşüm adımlarının hayata geçirilmesi sayesinde, istihdam ve işgücüne katılımda iyileşmenin devam etmesi beklenmektedir.

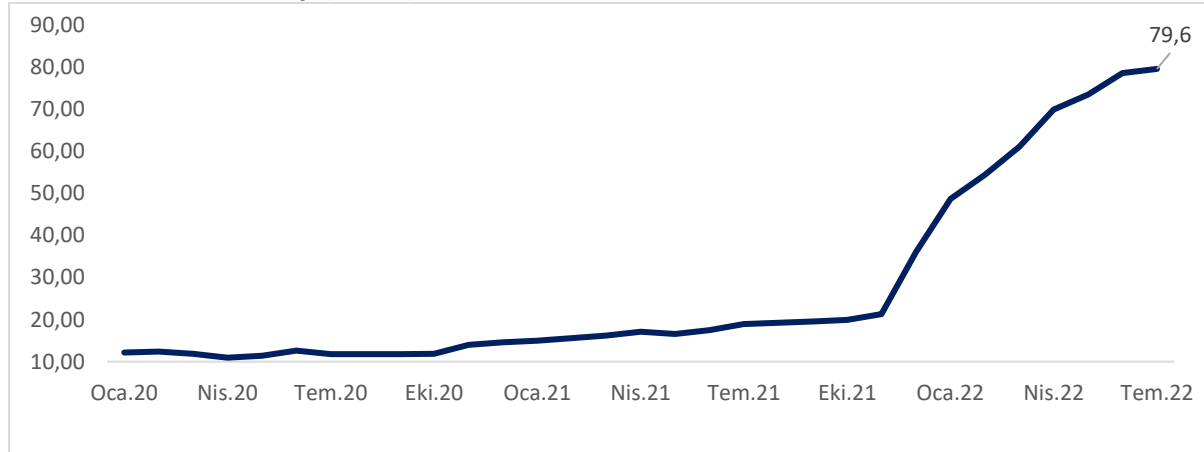
3. Fiyat İstikrarı

Salgınla birlikte piyasalarda oluşan arz talep dengesizliği ve sonrasında ekonomiyi canlandırmaya yönelik uygulamaya konulan genişleyici para ve maliye politikaları sonucunda küresel düzeyde fiyat istikrarı sarsılmaya başlamıştır. İktisadi faaliyetin canlanmasıyla birlikte petrol ve emtia fiyatlarındaki hızlı artışlar, tedarik zincirlerindeki aksamalar, başta gıda sektörü olmak üzere ihtiyati bir güdüyle pek çok sektörde gereğinden fazla stoklama davranışının yaygınlaşması, taşımacılık maliyetlerinin artması ve 2021 yılında yaşanan kuraklığın etkisiyle gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde enflasyon yüksek bir seyir izlemektedir.

Söz konusu gelişmelerin etkilerinin hissedildiği ülkemizde 2021 yılının ilk dokuz aylık döneminde sınırlı oranda artan yıllık TÜFE, son çeyrekte başta kur gelişmeleri ve fiyat oluşumlarındaki bozulmalar nedeniyle ivme kaydetmiş, yıl sonunda TÜFE yıllık artış oranı yüzde 36,1 olarak gerçekleşmiştir.

2022 yılı Ocak-Temmuz döneminde birikimli TÜFE artış oranı yüzde 45,7 olarak kaydedilmiştir. Bu eğilimde kur gelişmelerinin birikimli etkileri, Rusya-Ukrayna savaşına bağlı olarak yüksek oranda artan enerji ve gıda fiyatlarının yansımaları, tedarik zincirlerindeki aksaklıkların eşlik ettiği emtia fiyatlarındaki dalgalanmalar ve enflasyon beklentilerindeki bozulmayla güçlenen atalet etkisi belirleyici olmuştur. Diğer taraftan, Türkiye Ekonomi Modeli kapsamında uygulanan vergi indirimleri ve sübvansiyonlar aracılığıyla temel ürünlere erişimin kolaylaştırılması, başta gıda olmak üzere dış ticaret tedbirleriyle arz kısıtlarının hafifletilmesi ve kira artışlarına tavan uygulanması gibi enflasyonla mücadele önlemleri TÜFE yıllık artış hızını sınırlamıştır. Böylece, TÜFE yıllık artış oranı 2022 yılı Temmuz ayı itibarıyla yüzde 79,6 olmuştur.

Grafik 6: TÜFE Yıllık Artışı (Yüzde)

Kaynak: TÜİK

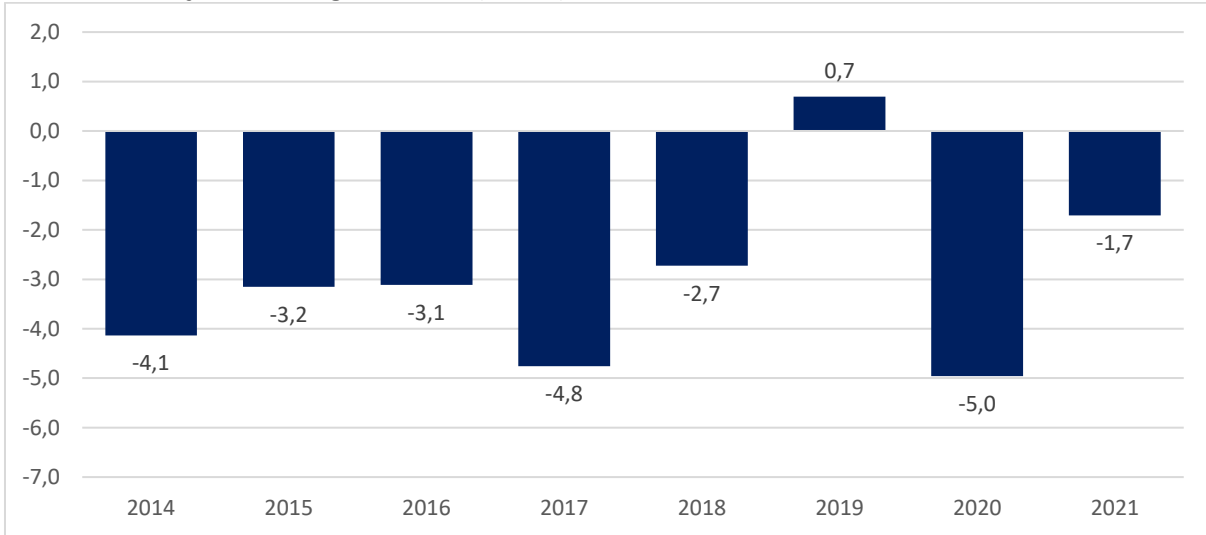
2022 yılının geri kalanında, fiyat istikrarı ve finansal istikrara yönelik uygulanan önlemlerin yansımaları, başta gıda fiyatları olmak üzere baz etkisinin devreye girmesi ve kur gelişmelerinin birikimli etkisindeki zayıflamayla birlikte TÜFE yıllık artış oranının yıl sonunda yüzde 65,0 seviyesine gerilemesi öngörülmektedir.

4. Ödemeler Dengesi

2021 yılında küresel ekonomik aktivitedeki hızlı toparlanma sonrasında artan dış talep ve ihracatçı firmaların salgın sonrası değişen küresel ticaret dinamiklerine hızlı adaptasyonunun yanı sıra birim değer endeksindeki artışın da etkisiyle ihracatta ciddi artış yaşanmıştır. Bu dönemde, mal ihracatı OVP (2022-2024) tahmininin 14,2 milyar dolar üzerinde 225,2 milyar dolar seviyesinde gerçekleşmiş, küresel

mal ihracatından alınan pay ilk kez yüzde 1'in üzerine çıkmıştır. Mal ithalatında ise küresel düzeyde emtia fiyatlarının artış göstermesi temel belirleyici unsur olmuştur. 2021 yılında ithalat beklentilerin üzerinde yükselerek OVP (2022-2024) tahminini 13,4 milyar dolar aşmış ve 271,4 milyar dolar seviyesinde gerçekleşmiştir. Bununla birlikte, 2021 yılında kaydedilen yüksek büyümeye rağmen ithalat miktar endeksinde düşüş gözlenmiş, ithalat artışının tamamı birim değer endeksindeki artıştan kaynaklanmıştır.

Grafik 7: Cari İşlemler Dengesi / GSYH (Yüzde)

Kaynak: TCMB, TÜİK

2021 yılında uluslararası turizmdeki kısmi toparlanmayla seyahat gelirleri bir önceki yıla göre yüzde 103,8 düzeyinde artış göstererek 20,8 milyar dolar seviyesine yükselmiştir.

Bu gelişmelerin sonucunda, 2021 yılında 13,6 milyar dolar seviyesinde kaydedilen cari işlemler açığı, GSYH'ya oranla yüzde 1,7 ile OVP (2022-2024) tahmininin 0,9 puan altında gerçekleşmiştir.

2021 yılında sermaye hareketleri bakımından doğrudan yabancı yatırımlar ile diğer yatırımlar kaynaklı net sermaye girişleri artarak devam etmiş, portföy yatırımları kaynaklı net sermaye çıkışları sona ererek sınırlı düzeyde net sermaye girişine dönmüştür. Cari işlemler açığındaki azalışın da etkisiyle rezerv varlıklar hesabında artış yaşanmıştır.

2022 yılının ilk yedi ayında ihracat, bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 19,1 oranında artış kaydederek 144,3 milyar dolar seviyesine yükselmiştir. Bu gelişmede, Türkiye Ekonomi Modelinin öngördüğü politikalar doğrultusunda atılan adımların yanı sıra, dış talebin yılın ilk yarısında güçlü seyrini koruması ve ihracat fiyatlarındaki görece yüksek seyir ile beraber reel sektör ve ihracatçı firmaların ürün ve pazar çeşitliliği bakımından dinamik ve esnek yapısı etkili olmuştur. Rusya-Ukrayna savaşının ihracat üzerindeki etkisi sınırlı gerçekleşmiş, jeopolitik risklere rağmen ihracat gücünü korumuştur. İhracattaki artışın yılın kalan aylarında, dış talep koşullarındaki zayıflama nedeniyle ivme kaybetmesine rağmen devam edeceği ve 2022 yılında ihracatın yüzde 13,2 oranında artarak 255 milyar dolar seviyesinde gerçekleşeceği tahmin edilmektedir.

Yılın ilk yedi ayında ithalat yüzde 40,7 oranında artarak 206,5 milyar dolar seviyesinde gerçekleşmiştir. Bu gelişmede, Rusya-Ukrayna savaşının başlamasıyla birlikte emtia fiyatlarındaki yükselişin hızlanması ile petrol ve özellikle doğal gaz kaynaklı olarak enerji ithalatının tarihi yüksek seviyelere çıkması etkili olmuştur. Bu dönemde altın ithalatında da geçtiğimiz yıla göre artış eğilimi gözlenmektedir. 2022 yılının genelinde ithalatın yüzde 32,6 oranında artarak 360 milyar dolar seviyesinde gerçekleşeceği tahmin edilmektedir.

2022 yılında etkisi zayıflamakla birlikte Kovid-19 salgınına ilişkin devam eden risklere ve Rusya-Ukrayna savaşına rağmen uluslararası turizm hareketliliğindeki artış sürmektedir. Bu kapsamda, seyahat gelirlerinin yükseliş eğilimini devam ettirip 34 milyar dolar ile salgın öncesindeki seviyelerinin üzerine çıkacağı öngörülmektedir.

Seyahat gelirlerindeki tarihi yüksek seviyeler ve ihracat tarafındaki olumlu seyrin devamına karşın başta enerji olmak üzere emtia fiyatlarındaki hızlı yükseliş nedeniyle cari işlemler dengesi görünümünde geçtiğimiz yıla göre bozulma yaşanmıştır. 2022 yılının genelinde cari işlemler açığının GSYH'ya oranının yüzde 5,9 seviyesinde gerçekleşmesi, enerji hariç cari işlemler dengesinin ise GSYH'ya oranla yüzde 5,0 oranında fazla vermesi öngörülmektedir.

5. Finansal İstikrar

Bankacılık sektörünün sermaye yeterliliği risklere karşı güçlü görünümünü sürdürmektedir. Nisan ayında yüzde 20,4 seviyesinde bulunan sektörün sermaye yeterlilik rasyosu (SYR) Temmuz ayı itibarıyla yüzde 18 olarak gerçekleşmiştir. Bu azalışta BDDK'nın salgın döneminde, SYR'nin hesaplanmasına yönelik getirdiği esneklikleri kademeli olarak kaldırması etkili olmuştur. Sektörün rasyosu gerilese de, Basel kriterleri çerçevesinde belirlenen yasal asgari oran olan yüzde 8'in ve BDDK'nın hedef oran olarak belirlediği yüzde 12'nin oldukça üzerinde bulunmaktadır. Sermaye kalitesinin bir ölçütü olarak kabul edilen çekirdek sermaye yeterliliği rasyosu da yüzde 13,7 ile yasal oran olan yüzde 4,5'in oldukça üzerindedir.

Bankacılık sektörünün kısa vadeli likidite pozisyonu sağlam görünümünü korumaktadır. 2022 yılında güçlü seyreden mevduat artışı ve devlet iç borçlanma senetlerinin portföy içerisindeki payının yükselmesi sektörün kısa vadeli likiditesini desteklemektedir. Likit aktiflerdeki artış, bankaların kısa vadeli likidite çıkışlarını yönetme kabiliyetini gösteren likidite karşılama oranları (LKO)'na da olumlu yansımış toplam LKO tarihi yüksek seviyesine ulaşmıştır. Ayrıca, bankaların finansal şoklara karşı kullanabilecekleri kısa vadeli yabancı para likidite tamponları, bir yıl içinde vadesi dolacak yurtdışı kaynaklı borçlarını karşılayabilecek yeterliliktedir.

2021 yılının son çeyreğinden itibaren gevşeyen finansal koşulların etkisiyle hareketlenen kredi artışı 2022 yılında güçlü bir ivme yakalamıştır. 2021 yılında alınan makroihtiyati tedbirler tüketici kredilerindeki artışın kısıtlanmasını sağlamıştır. Buna karşılık, emtia ve enerji fiyatlarındaki artışın işletmelerin çalışma sermayesi ve stok ihtiyacını artırması nedeniyle TL ticari kredi artışı daha güçlü seyretmiştir. TCMB ve BDDK, kredilerin üretken yatırımlara gitmesini teminen Türkiye Ekonomi Modeli kapsamında 2022 yılı Nisan ayında ticari kredilere yönelik makroihtiyati tedbirler açıklamıştır. Ayrıca, BDDK Haziran ayında hem tüketici hem de ticari kredilere yönelik ilave tedbirleri yürürlüğe koymuştur. Bu gelişmelerin neticesinde son dönemde tüketici kredileri ve ticari kredilerin artışında yavaşlama olduğu gözlenmektedir. Son olarak Ağustos ayında TCMB, Türkiye Ekonomi Modeli çerçevesinde önceliklendirilen selektif sektörler için yönelik amacına uygun ve politika faiz oranıyla uyumlu düşük faizli kredi kullandırılmasını teşvik etmek amacıyla ilave makroihtiyati tedbirler açıklamıştır.

BDDK'nın kredilerin yakın izleme ve tahsili gecikmiş alacaklar (TGA) olarak sınıflandırma sürelerini uzatan düzenlemesi Eylül 2021'de kaldırılmış, ancak yılsonuna kadar aşamalı bir geçiş süreci tanınmıştır. Buna istinaden TGA bakiyesi yılın son çeyreğinde bir miktar yükselse de, güçlü seyreden TGA tahsilatlarının etkisiyle salgın döneminde getirilen esnekliklerin kaldırılmasının etkisi sınırlı olmuştur. Bunun yanı sıra, TL kredi hacminde süregelen güçlü artış ve kurlardaki yukarı yönlü eğilim özellikle ticari TGA oranının gerilemesine neden olmaktadır. Önümüzdeki süreçte, iktisadi faaliyetteki eğilim, kredi artış hızı ve kur gelişmeleri TGA oranının yönünü belirleyecektir. Bankacılık sektörü güçlü sermaye yapısı ve yüksek karşılık oranlarıyla TGA'daki olası artışları yönetebilecek konumdadır.

Türk lirası cinsi enstrümanlara olan talebin artırılması ve döviz kurlarındaki oynaklıkların azaltılması amacıyla 2021 yılının Aralık ayında Türkiye Ekonomi Modeli kapsamında Kur Korunmalı Mevduat (KKM) uygulaması devreye alınmıştır. KKM'nin kapsamı daha sonra döviz tevdiat hesapları, katılım fonları ve altın hesaplarından TL'ye dönmek isteyenler ile yurtdışında yaşayan yerleşik kişi ve şirketler için genişletilmiştir. Toplam KKM bakiyesi 1 Eylül 2022 itibarıyla 1,3 trilyon TL'ye ulaşmıştır. KKM artarken döviz tevdiat hesaplarında azalış meydana gelmiş, yurtdışı yerleşiklerin YP mevduatı yılsonundaki 237 milyar dolar seviyesinden 26 Ağustos itibarıyla 212,7 milyar dolara gerilemiştir. Aynı dönemde yurtdışı yerleşiklerin mevduatlarının dolarizasyon oranı yüzde 62,7'den yüzde 53,1'e düşmüştür. Bireysel yatırımcılara TL getirili alternatif bir yatırım aracı imkanı sunmak üzere Haziran ayında Gelire Endeksli Senet ihracı gerçekleştirilmiştir. Böylece, finansal enstrümanların tabana yayılarak sermaye piyasalarının geliştirilmesi ve özellikle hanehalkının tasarruflarını TL cinsinden değerlendirmesi teşvik edilmiştir.

Türkiye Ekonomi Modeli adımlarından biri olan Altın Tasarruf Ekosistemi kurularak finansal sistem dışındaki yastık altı altınlarının ekonomiye kazandırılmasına katkı sağlanmıştır. İlaveten Borsa İstanbul bünyesinde Emtia Pazarı kurulmuştur.

Sermaye piyasalarının uluslararası sürdürülebilirlik standartlarına uyum süreci devam ederken hem arz hem de talep tarafında gelişimi sürmektedir. 2022 yılında ABD Merkez Bankası başta olmak üzere, gelişmiş ülke merkez bankalarının son dönemlerin en hızlı parasal sıkılaştırmasına gitmesi ve küresel olarak artan jeopolitik riskler sermaye piyasaları üzerinde dalgalanma yaratsa da Türkiye'de başta pay piyasası olmak üzere yatırımcıların sermaye piyasalarına ilgisi devam etmiştir. BİST 100 Endeksinde yıl içinde tüm zamanların en yüksek kapanış seviyeleri kaydedilmiş, ayrıca aynı dönemde toplam bakiyeli yatırımcı sayısı tekrar 2,5 milyonu aşmıştır. Pay piyasasında görülen yüksek talebin yanında firmaların özkaynak finansman tercihi de 2021 yılında olduğu gibi artarak devam etmiştir. 2021 yılında 52 adet birincil halka arz ile tüm zamanların en yüksek seviyesi görülürken, 2022 yılının ilk sekiz ayı itibarıyla ulaşılan 30 adet halka arz ile benzer eğilim sürmüştür. Aynı dönemde halka arzlardan elde edilen toplam hasılat 12,7 milyar TL olarak gerçekleşmiştir.

Küresel likiditenin ve risk iştahının azaldığı iktisadi konjonktürde Türk sermaye piyasalarında görülen olumlu gelişmeler, sermaye piyasası araçlarının çeşitlendirilmesi ve uluslararası sürdürülebilirlik standartlarına uyum konusunda da kendini göstermiştir. OVP (2022-2024) döneminde, yeni iş fikirleri ve girişim şirketlerinin ihtiyaç duyduğu finansal kaynakların toplanması amacıyla, borçlanmaya dayalı kitle fonlamasına ilişkin usul ve esaslar belirlenerek kitle fonlaması mevzuatı tek bir Tebliğ'de birleştirilmiştir. Bunun yanı sıra, yeşil ve sürdürülebilir borçlanma aracı ihraçlarının uluslararası finansal piyasalardaki en iyi uygulamalar ve standartlarla uyumlu şekilde yürütülmesi hedefiyle Yeşil Borçlanma Aracı, Sürdürülebilir Borçlanma Aracı, Yeşil Kira Sertifikası, Sürdürülebilir Kira Sertifikası Rehberi yayımlanmıştır.

Hanehalkı borçluluğunda Türkiye, gelişmekte olan ülke ortalamalarına göre oldukça düşük bir riskliliğe sahiptir. Uluslararası Ödemeler Bankası (BIS) veri tabanına göre, 2021 yılında Türkiye'de hanehalkı borcunun GSYH'ya oranı bir önceki yıla göre 2,7 puan azalarak yüzde 14,8'e gerilemiştir. Aynı dönemde gelişmekte olan ülkelerin ağırlıklı ortalaması 3,2 puan azalışla yüzde 51 olmuştur. Ayrıca, döviz cinsinden veya dövize endeksli kredi kullanma imkânının olmaması nedeniyle hanehalkının kur riski bulunmamaktadır.

Pandemi ile birlikte küresel emtia fiyatlarında yaşanan artışlar, arz şokları, enerji fiyatlarındaki yükseliş ve kurlarda görülen sert hareketlerin etkisiyle, reel kesimin borçluluğu ülkemizde artış göstermiştir. BIS'e göre, Türkiye'nin reel sektör borcunun GSYH'ya oranı, 2020 yılına göre 3 puan artarak 2021 yılı sonunda yüzde 75,1 olmuştur. Çin hariç gelişmekte olan ülke ortalaması ise aynı dönemde 10,9 puan

azalarak yüzde 67 olmuştur. Ülkemizde reel sektör firmalarının kısa vadeli döviz pozisyonu fazlası 2022 yılı Haziran ayı itibarıyla 60,8 milyar dolardır.

6. Kamu Maliyesi

2020 yılı Mart ayından itibaren etkisini gösteren Kovid-19 pandemisinin ekonomi üzerindeki olumsuz etkilerini azaltmak üzere kapsamlı önlemler içeren ekonomik istikrar paketleri açıklanmıştır. Bu kapsamda istihdam, sağlık ve sosyal koruma ile ekonomik aktivitenin devamını sağlamak üzere çeşitli alanlarda tedbirler uygulanmıştır. Uygulanan bu tedbirler neticesinde, pandemi kaynaklı olumsuzluklara rağmen, 2020 ve 2021 yılları olumlu bir mali performansla tamamlanmıştır.

Pandeminin etkilerinin azaltılması ve yapısal dönüşüme ilişkin programların devam ettirilmesini sağlamak üzere 2021 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanununda GSYH'ya oran olarak yüzde 4,3 seviyesinde bir bütçe açığı öngörülmüştür. 2021 yılı başında mali disiplinin güçlendirilmesi amacıyla bütçe açığı hedefi GSYH'ya oranla yüzde 3,5 olarak revize edilmiştir. Bu çerçevede hayata geçirilen önlemler paketinin yanı sıra ekonomik aktivitenin canlanmasına yönelik politikaların uygulamaya konulmasıyla gerçekleşen büyüme performansı neticesinde, salgının sosyal etkilerinin azaltılması ve ekonomiye destek amacıyla vazgeçilen bütçe gelirlerine rağmen, yıl sonu bütçe açığı GSYH'ya oran olarak yüzde 2,8 seviyesinde gerçekleşmiştir.

2021 yılında genel devlet toplam gelirleri GSYH'ya oran olarak bir önceki yıla göre 1,5 puan, genel devlet toplam harcamaları 2,8 puan azalmıştır. 2021 yılında 2020 yılına göre, genel devlet cari giderlerinde 1,8, transfer harcamalarında ise 1 puan azalış kaydedilmiştir. Bu çerçevede, GSYH'ya oran olarak genel devlet açığı 1,3 puan azalarak yüzde 2,6 olarak gerçekleşmiştir.

2021 yılı kamu kesimi borçlanma gereği bir önceki yıla göre GSYH'ya oran olarak 1,4 puan azalışla yüzde 2,5 düzeyinde kaydedilmiş, AB tanımlı genel yönetim borç stokunun GSYH'ya oranı bir önceki yıla göre 2,4 puan artarak yüzde 42 olarak gerçekleşmiştir.

2021 yılı sonunda döviz kuru ve emtia fiyatlarında gözlemlenen artış ile izleyen aylarda enerji fiyatlarının öngörülerin üzerinde artması küresel ekonomik görünümde bozulmaya sebep olmuş, ülkemizi de etkileyen bu gelişmeler çerçevesinde 2022 yılı program hedeflerinde revizyon yapma ihtiyacı doğmuştur. Bu çerçevede gelir ve harcama nominal büyüklüklerinde meydana gelen değişim sebebiyle ek bütçe yapılmıştır.

Bu gelişmeler çerçevesinde, 2022 yılında merkezi yönetim bütçe açığının GSYH'ya oranının OVP (2022-2024)'de öngörülen yüzde 3,5'lik hedefe göre 0,1 puan iyileşerek yüzde 3,4 oranında gerçekleşmesi beklenmektedir.

2022 yılında, bir önceki yıla göre, genel devlet toplam gelirlerinin GSYH'ya oranının 1,4 puan azalması, genel devlet toplam harcamalarının ise 0,8 puan azalması beklenmektedir. 2022 yılında 2021 yılına göre, genel devlet cari giderlerinin 1 puan azalması, transfer harcamalarının 0,2 puan azalması, yatırım harcamalarının ise 0,4 puan artması beklenmektedir. GSYH'ya oran olarak 2022 yılı genel devlet vergi gelirlerinde özellikle kazanç üzerinden alınan vergilerden kaynaklı olumlu bir performans beklenirken, vergi dışı gelirler ve sosyal güvenlik prim tahsilatlarında düşüş öngörülmektedir. Bu çerçevede, GSYH'ya oran olarak genel devlet açığının bir önceki yıla göre 0,6 puan artarak yüzde 3,2; genel devlet faiz dışı açığının ise yüzde 0,7 olarak gerçekleşmesi beklenmektedir.

2022 yılı kamu kesimi borçlanma gereğinin GSYH'ya oranla yüzde 6,4 olarak, AB tanımlı genel yönetim borç stokunun GSYH'ya oranının ise bir önceki yıla göre 5,3 puan azalarak 36,7 olarak gerçekleşmesi beklenmektedir.

II. TEMEL AMAÇLAR

OVP'nin temel amacı, Türkiye Ekonomi Modeli'ni esas alarak yatırım, istihdam, üretim ve ihracatı öncelleyen büyümenin sürdürülmesi, verimli ve rekabetçi yerli üretim yapısının güçlendirilmesi, ithalat bağımlılığının azaltılması, kalıcı fiyat istikrarına ulaşılması, beşeri sermaye ve işgücü kalitesinin artırılması, iş ve yatırım ortamının iyileştirilmesi, sürdürülebilir, kapsayıcı büyüme ile adaletli paylaşımaya yönelik ekonomik dönüşümün gerçekleştirilmesidir.

Salgın sonrası görece bir toparlanma eğilimine giren, ancak, jeopolitik riskler ve yüksek enflasyon ile bozulan küresel ekonomik görünüme rağmen Türkiye ekonomisi güçlü büyümesini sürdürebilmiştir. Program döneminde büyüme potansiyelini ve istihdamı artıran, yüksek katma değerli üretimi öncelikli kılan ve ihracat temelli sürdürülebilir büyüme stratejisi kararlı bir biçimde uygulanacaktır.

Hizmet gelirlerinde sağlanacak artışın yanında dijital dönüşümü dikkate alarak ithalat bağımlılığın azaltılması, ihracatta ürün ve ülke çeşitlendirmesi ile katma değeri yüksek üretimin desteklenmesine yönelik uygulamaların sürdürülmesiyle cari işlemler açığının kademeli bir şekilde azaltılması hedeflenmektedir.

Bu dönemde, fiyat artışlarını etkileyen tüm unsurları ve bu unsurların etkileşimini temel alan ve sürdürülebilir fiyat istikrarını öncelleyen bir yaklaşımla enflasyonun tek haneli seviyelere düşürülmesi hedeflenmektedir. Finansal sistemde tasarrufların artırılması, kaynak dağılımında etkinliğin sağlanması, sermaye piyasalarının geliştirilmesi yoluyla finansmana erişimin kolaylaştırılması ve finansal okuryazarlığın yaygınlaştırılması suretiyle finansal istikrarın desteklenmesi amaçlanmaktadır.

Ayrıca Program süresince, iklim değişikliğinin çevresel, sosyal ve ekonomik alandaki çok yönlü etkileri dikkate alınarak ve kalkınma öncelikleri çerçevesinde ekonominin her alanında ve tüm sektörlerde yeşil dönüşüme önem verilecektir.

Tarihi yüksek seviyelerine ulaşan istihdam ve işgücünün Program döneminde ekonomik aktivitedeki istikrarlı seyir ile artış eğilimini sürdürmesi, aktif işgücü politikaları başta olmak üzere ekonomide gelişen ihtiyaçlara cevap verecek şekilde meslek edindirici, nitelikli istihdam edilebilirliği ve üretkenliği artırıcı politikalarla işgücü potansiyelimizin azami şekilde kullanılması amaçlanmaktadır.

Program döneminde bütçe disiplini sürdürülerek kamu açıklarının tedrici olarak azaltılması ve mali yapının daha da güçlendirilmesi izlenecek maliye politikasının temel amacı olacaktır.

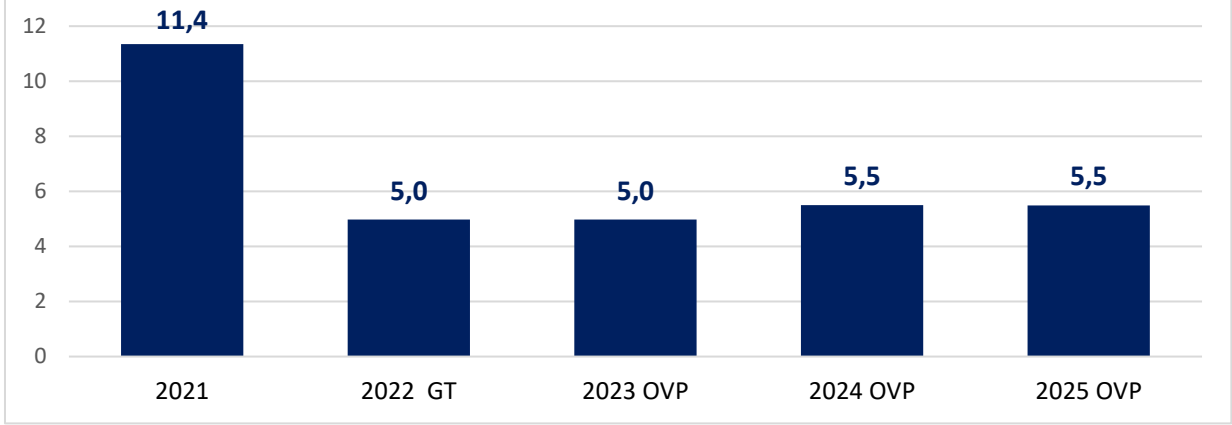
III. MAKROEKONOMİK HEDEFLER VE POLİTİKALAR²

1. Büyüme

Ekonomik aktivite üzerinde salgının etkisinin azalmasıyla birlikte ekonomide iç ve dış talebin dengelendiği bir görünüm tesis edilmiş olup bu yapının sürdürülmesi hedeflenmektedir. Bu çerçevede, son yıllarda önemli kazanımlar sağlayan ihracat odaklı büyüme stratejisi verimli ve rekabetçi bir şekilde devam ettirilecektir. İş ve yatırım ortamının iyileştirilmesi ile beraber daha yenilikçi bir üretim yapısının geliştirilmesinin yanı sıra iş gücü ve kaynakların verimliliğini artırıcı politikalar sürdürülecektir. Güçlü, sürdürülebilir ve istihdamı destekleyen büyümenin potansiyel hızında seyretmesi amacıyla para, maliye ve gelirler politikaları koordinasyon içerisinde yürütülmeye devam edilecektir. Program döneminde özel sektördeki üretken alanlara yönelik yatırımlarla desteklenen, sürdürülebilir bir büyüme ve kalkınma stratejisiyle ortalama yüzde 5,3 oranında büyüme hedeflenmektedir. Büyümeye yönelik öngörülen verimlilik artışının özel kesim yatırımları ve yapısal reformlarla sağlanması beklenmektedir.

² Makroekonomi ve kamu maliyesine ilişkin temel göstergeler ve hedefler Ek 1'de yer almaktadır.

Grafik 8: Büyüme (Yüzde)

GT: Gerçekleşme Tahmini

Politika ve Tedbirler

1. Makroekonomik istikrar ve iş ortamı güçlendirilerek sanayi sektöründe teknoloji yoğun sabit sermaye yatırımları ile doğrudan yabancı yatırımlar özendirilecek, sanayide teknolojik dönüşümü hızlandırmak üzere yatırım teşvik sisteminde dijital dönüşümü odağa alan ve yaygın etki oluşturacak yeni bir çerçeve oluşturulacaktır.
2. Üretim süreçlerinde ithalat bağımlılığını azaltan, teknoloji yoğun ve katma değerli ihracat potansiyeli yüksek, istihdama katkı sağlayacak öncelikli sektörlerde yatırımlar desteklenecektir.
3. Yatırım teşvik sisteminde yenilikçi ve katma değerli üretime odaklanan, küresel değer zincirinde üst kademelere geçişi hedefleyen ve kümelenme öncelikleriyle uyumlu yatırımlara münhasıran destek sağlanacaktır.
4. Yerli ve uluslararası yatırımcılar ile iş birliklerini içerecek sabit sermaye yatırımları desteklenecektir.
5. Yatırımlara ilişkin hukuki süreçlerin hem yatırımcı hem girişimci açısından hızlandırılması sağlanacaktır.
6. Hazine Destekli Kefalet Sisteminin öncelikli sektörlerde rekabetçiliği ve verimliliği artıracak projelerde kullanılmasına ağırlık verilecek ve Kredi Garanti Fonu A.Ş. ile İhracatı Geliştirme A.Ş. aracılığıyla ihracatçı firmaların finansmana erişimi desteklenecektir.
7. Girişimcilik ekosistemini desteklemek için, girişim şirketlerinin yenilikçi iş modelleri ve projeleri ile Ar-Ge faaliyetlerinin finansmana erişimini kolaylaştırıcı Hazine Destekli Kefalet Sistemi kapsamında yeni destek paketleri hayata geçirilecektir.
8. Türkiye Kalkınma Fonu bünyesindeki girişim sermayesi yatırım fonları aracılığıyla katma değerli yerli ve yenilikçi üretim desteklenecektir.
9. Büyük ölçekli yatırımlar, büyüyen KOBİ'ler ve entegre tesisler için başta organize sanayi bölgeleri ve endüstri bölgeleri olmak üzere planlı sanayi alanları oluşturulmasına devam edilerek, ülke yüzölçümü içerisinde toplam planlı sanayi alanlarının oranı artırılabilecektir.
10. Türkiye'nin sahip olduğu çeşitli yerli ve yenilenebilir kaynaklar kullanılarak enerji arz güvenliğine destek olacak Ar-Ge çalışmaları ve yatırım projeleri hayata geçirilecektir.
11. Müşteri gereksinimlerini karşılayan Ar-Ge tabanlı çözüm önerilerinin, KOBİ'ler tarafından ticarileşebilir çıktılara dönüştürülmesi kamu ve özel sektör eş finansmanı ile sağlanacaktır.
12. Ar-Ge ekosistemi, salgın hastalıklar, iklim değişikliği ve doğal afetlerle mücadelenin yanı sıra yeşil ve dijital dönüşüm gibi küresel değişim ve dönüşüm alanları ile yeni gelişen teknolojilerden kaynaklanan zorluklarla mücadeleye yönelik her türlü teknoloji tabanlı ihtiyaca hızlı şekilde cevap verebilecek, çok disiplinli çalışmayı kolaylaştıran esnek bir yapıya kavuşturulacaktır.

13. Turcorn adayı ve küresel iddiası yüksek teknoloji girişimleri desteklenecek, Teknoloji Odaklı Sanayi Hamlesi Programı kapsamında yükselen ve yıkıcı teknoloji alanlarında ve kritik alanlarda yeni teknoloji ve ürün geliştirmeye yönelik projeler desteklenecektir.
14. Stratejik öneme sahip alanlarda şirket, üniversite, araştırma altyapısı ve kamu Ar-Ge merkezlerinin bir araya geldiği ve "birlikte başarma" yaklaşımını esas alan büyük ölçekli platform ve ağ destekleri ile teknoloji ve ürün geliştirme süreçleri teşvik edilecek, patentli teknolojilerin sanayiye aktarılması sağlanacaktır.
15. Üniversiteler bünyesindeki merkezi ve tematik araştırma altyapılarının sanayi ile işbirliğini artıracak destekler hayata geçirilecektir.
16. Sürdürülebilir kalkınmayı destekleyecek şekilde sosyal ve beşeri bilimlerde araştırma ve geliştirme faaliyetleri desteklenecektir.
17. Teknolojik dönüşümü destekleyecek, refahın artırılmasına katkı sağlayacak yatırımların ekonomiye kazandırılmasına yönelik olarak pandemi sonrası dönemde yeniden şekillenen ticaret rotalarında Türkiye'nin avantajlı yönlerini ve önemli merkezlere olan yakınlığını ortaya koyan bir tanıtım raporu hazırlanacak ve bu çerçevede etkinlikler düzenlenecektir.
18. Güvenli kentleşmenin sağlanmasını teminen afetlere hazır, çevre ve iklim dostu, enerji verimliliği yüksek, kültürel değerlerini koruyan, yatay mimariyi esas alan kentsel dönüşüm çalışmaları hızlandırılacaktır.

2. Yeşil Dönüşüm

İklim değişikliği nedeniyle, düşük karbon ekonomisine geçiş küresel ölçekte önem kazanmaktadır. İhracatımızda en büyük paya sahip olan AB, küresel düzeyde yaşanan enerji krizine bağlı olarak öncelikleri değişmiş görünmekle birlikte sıfır emisyonlu, kaynak verimli ve rekabetçi bir ekonomiye ulaşmak amacıyla yeşil dönüşüm politikalarında ilerleme kaydetmektedir. 2053 net sıfır emisyon hedefi doğrultusunda iklim değişikliğiyle mücadelede benimsenen yeni yapısal dönüşüm perspektifi sürdürülebilir kalkınmanın sağlanması bakımından önem arz etmektedir. Program döneminde iklim değişikliğinin çevresel, sosyal ve ekonomik alandaki çok yönlü etkileri dikkate alınarak kalkınma öncelikleri çerçevesinde ekonominin her alanında ve tüm sektörlerde yeşil dönüşüme yönelik adımlar atılmaya devam edilecektir.

Politika ve Tedbirler

1. Net sıfır emisyon hedefine giden yolda orta vadeli düşük karbonlu büyüme stratejisi ortaya konulacak, sektörlerin yeşil dönüşüm için ihtiyaç duyacağı ilave yatırım miktarı tespit edilecek ve rekabet güçlerinin korunması amacıyla çeşitli destek mekanizmaları planlanacaktır.
2. Sektörlerin mevcut en iyi teknikler ve en iyi çevresel uygulamalar çerçevesinde düşük karbonlu üretime geçişi için yol haritaları hazırlanacak ve uygulamalar teşvik edilecektir.
3. 2053 net sıfır emisyon hedefi doğrultusunda sürdürülen Ulusal Katkı Beyanı ve Uzun Dönemli İklim Değişikliği Stratejisi ve Ulusal İklim Değişikliği Eylem Planı hazırlık çalışmaları, kalkınma planı başta olmak üzere üst politika belgeleriyle uyumlu olacak şekilde tamamlanacaktır.
4. Yeşil dönüşüm altyapısının oluşturulması için başta tarım, sanayi, ulaştırma ve enerji sektörlerinde olmak üzere yeşil teknoloji Ar-Ge projeleri desteklenmeye devam edilecek, yeşil hidrojen ve enerji depolama gibi emisyon azaltılmasına katkı sağlayan teknolojilerin yatırım ekosistemi geliştirilecektir.
5. Yeşil dönüşüme işgücü piyasasının adil geçişinin sağlanması için gerekli önlemler alınacaktır.
6. İklim finansmanına erişim imkânları özel sektörün ihtiyaçları dikkate alınarak genişletilecek, verimlilik artıran, dönüştürücü nitelikli, katma değeri yüksek, sera gazı emisyon artışını sınırlayan ve yeşil becerileri artıran yatırımlara öncelik verilecektir.
7. Başta ihracat yapan KOBİ'ler olmak üzere firmaların yeşil dönüşüme uyumlarını kolaylaştırmak üzere destek mekanizmaları geliştirilecek ve üretilen ürün ve hizmetlerin değer zincirindeki çevresel ve sosyal risklerin ölçülmesi, analizi ve yönetimi konusundaki kapasite geliştirilecektir.

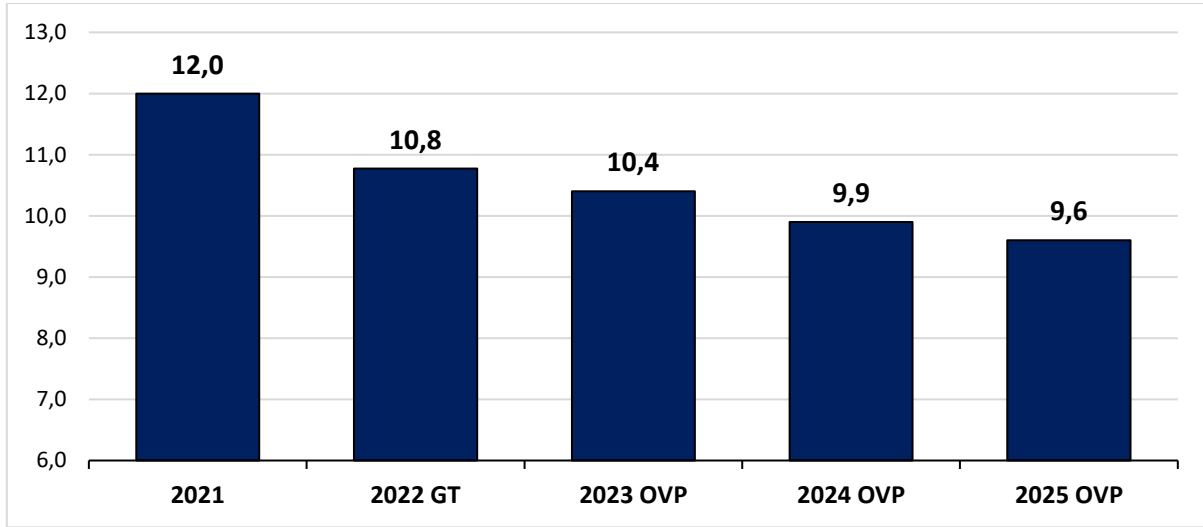
8. AB'nin Sınırdaki Karbon Düzenlemesi Mekanizmasına (SKDM) geçiş dönemi iyi değerlendirilerek SKDM'den hızlı etkilenecek sektörler için en düşük maliyetle emisyon azaltımına yönelik politikalar hayata geçirilecektir.
9. SKDM'ye uyum kapsamında etkin işleyen Ulusal Emisyon Ticaret Sistemi geliştirilecek, mevcut vergilerin karbon vergisine dönüştürülmesi konusunda Türk Vergi Sistemi gözden geçirilecek ve karbon fiyatlandırma araçlarının kalkınma ve yatırım ortamı üzerinde yol açacağı ekonomik ve sosyal etkiler analiz edilecektir.
10. İklim değişikliğinin oluşturacağı olumsuz etkilerden, ülkemiz tarımını ve iftilerimizi korumak için tarım sigortasının koruma altına aldığı ürünler ve riskler bazında kapsamı genişletilecektir.
11. Çevresel olarak sürdürülebilir bir iktisadi faaliyetin taşıması gereken nitelikleri belirleyen ve yeşil boyamaya karşı koruma sağlayacak, uluslararası ortak bir sınıflama sistemi ile uyumlu ve ülkemizin  zg n ihtiyaçlarını gözeten bilimsel temelli Ulusal Yeşil Taksonomi mevzuatı hazırlanacaktır.
12. Verimliliği artıran ve atık yönetimine katkıda bulunan döngüsel ekonomiye geçiş için bütüncül bir Ulusal Döngüsel Ekonomi Eylem Planı hazırlanacaktır.
13. Yeşil Organize Sanayi Bölgesi ile Yeşil Endüstri Bölgesi sertifikasyon sistemi tamamlanarak; çevreye duyarlı, sürdürülebilir sanayi ve döngüsel ekonomi alanları oluşturulmasına hız verilecektir.
14. Doğadaki kaynak kullanımının azaltılması ve geri dönüştürülmüş hammaddelerin ekonomiye kazandırılması amacıyla üretim ve tüketim faaliyetlerinden sonra ortaya çıkan atıklar döngüsel ekonomi ilkelerine uygun süreçler yoluyla tekrar üretim sürecine dâhil edilecek, geri kazanılmış ikincil ürüne ait standartlar belirlenecek, teşvik ve yönlendirme sistemi geliştirilecektir.
15. Sıfır atık uygulamaları hanehalkını da kapsayacak Şekilde yaygınlaştırılacaktır.
16. Net sıfır emisyon hedefi doğrultusunda korunan alan büyüklüğü artırılarak doğal kaynakların sürdürülebilir kullanımı ve biyolojik çeşitliliğin korunması sağlanacaktır.
17. Karbon emisyonunun azaltılmasına yönelik orman varlığının artırılmasına, yeni yutak alanların oluşturulmasına devam edilecek, fidan ve tohum üretim ve ihracat kapasitesinin artırılmasına yönelik yatırımlar sürdürülecektir.
18. Ormanların korunması ve yangınlarla mücadele amacıyla kara ve hava taşıt filosunun artırılmasına devam edilecektir.
19. Demiryolu ulaştırması ve kentiçi ulaşım başta olmak üzere düşük karbonlu ve sürdürülebilir ulaşım sistemine geçişi kolaylaştıracak teknolojik dönüşümlere yönelik projeler geliştirilecektir.
20. Taşımacılıkta geleneksel yakıt kullanımının azaltılmasını teminen çok modlu taşımacılık terminalleri oluşturularak çevreye duyarlı yol projeleri uygulaması hayata geçirilecektir.
21. Türkiye deniz ticaret filosunun geneştirilmesi ve geliştirilmesi ile yeşil liman uygulamasına yönelik teşvikler sağlanacak, denizlerimizde düşük emisyon bölgesi çalışmalarına yönelik önlemler alınacaktır.

3. İstihdam

Kapsamlı politika tedbirleri ve g cl  iktisadi faaliyet sonucu tarihi yüksek seviyelerine ulaşan istihdam ve işgücünün Program döneminde özellikle işgücü piyasasına yönelik yapılacak yapısal reformlar ve hedeflenen büyüme oranlarına ulaşılması neticesinde artış eğilimini sürdürmesi öngörülmektedir.

Program dönemi boyunca istihdamın yıllık ortalama 890 bin kişi artması ve işgücüne katılım oranlarındaki öngörülen artışa rağmen işsizlik oranının kademeli olarak gerileyerek 2025 yılında yüzde 9,6 seviyesinde gerçekleşmesi tahmin edilmektedir.

Grafik 9: İşsizlik Oranı (Yüzde)

GT: Gerçekleşme Tahmini

Politika ve Tedbirler

1. Nitelikli işgücünün geliştirilmesi amacıyla bölgesel ve sektör odaklı eğitim ihtiyaç analizleri yapılacak, mesleki eğitim programları dijital ve yeşil dönüşümün gereklerine cevap verecek şekilde güncellenecektir.
2. Tarım, savunma sanayii, yapay zekâ, siber güvenlik, temiz ve sürdürülebilir enerji, havacılık ve uzay teknolojileri alanlarında nitelikli işgücü yetiştirmeye yönelik sektörle iş birliği çalışmaları gerçekleştirilecektir.
3. Mesleklerin beceri envanterlerinin çıkarılmasına yönelik iş analizleri gerçekleştirilecek, eşleştirme sistemi beceri envanteri temelinde geliştirilecektir.
4. Eğitimde ve istihdamda olmayan gençlerin işgücüne katılımını artırmaya yönelik uygulamalar hayata geçirilecektir.
5. Dijital dönüşüm, teknolojik gelişmeler ve pandemi sürecinin iş mevzuatında ortaya çıkardığı ihtiyaçlara yönelik düzenlemeler yapılacaktır.
6. Uzaktan öğrenme yöntemleri teşvik edilerek bireylerin sertifika almalarına imkân tanınacak ve ulusal hayat boyu öğrenme izleme sistemi kurularak kalite, etkililik ve verimliliği sağlayacak eğitim programları geliştirilecektir.
7. Bilim ve teknoloji alanında çığır açıcı nitelikte gelişmeler sağlamaya yönelik hedefler içeren ve önemli keşif veya buluş yapma potansiyeli olan projeleri gerçekleştirecek lider ve genç araştırmacılar desteklenecektir.
8. Beyin göçünü önleyecek uygulamaların yanı sıra yüksek vasıflı bireylerin ülkeye geri dönüşünü sağlayacak tersine beyin göçü mekanizmaları hayata geçirilecektir.
9. İş sağlığı ve güvenliği kültürünün geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması maksadıyla çalışma hayatının tüm tarafları ile sosyal diyalog güçlendirilecek, teftiş programları veri madenciliğinden de yararlanılarak etkinleştirilecektir.
10. Geçici iş ilişkisi kurma faaliyetini kurumsal olarak yürüten işyerlerine yönelik denetimler gerçekleştirilecek ve ilgili faaliyetler kayıt altına alınacaktır.
11. İş Kulüpleri ve sanal istihdam fuarları özel politika gerektiren grupların işgücü piyasasına girişlerine ve kalıcı olmalarına yönelik olarak yaygınlaştırılacak, Destekli İstihdam Modeli kapsamında iş ve meslek danışmanlığı hizmeti verilecektir.
12. Kadınların, iş kurma ve geliştirme süreçlerinin kolaylaştırılması ve desteklenmesi, karar alma mekanizmalarında ve e-ticaret platformlarında daha fazla yer almalarının teşvik edilmesi, kadın

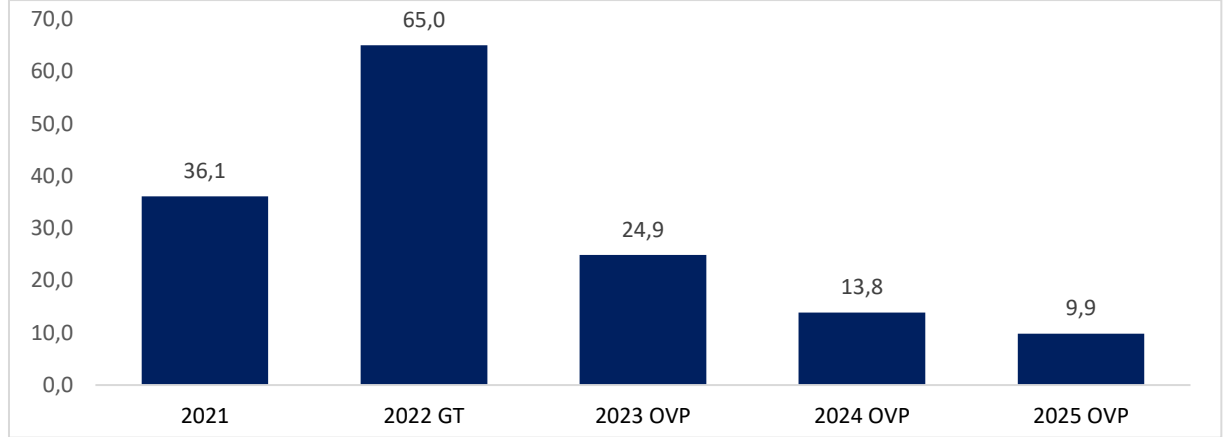
kooperatifçiliğinin güçlendirilerek destekleyici hizmetlerin sunulması ile kadınlarda finansal okuryazarlığın geliştirilmesine yönelik çalışmalar sürdürülecektir.

13. İş ve aile yaşamını uyumlaştırmak ve işgücüne katılımı teşvik etmek amacıyla çocuklar ile engelli ve yaşlı bireylere yönelik erişilebilir, toplum temelli gündüz bakım hizmetleri yaygınlaştırılacaktır.
14. Gençlerin, kadınların ve sosyal yardım yararlanıcılarının istihdama kazandırılması amacıyla aktif işgücü piyasası programlarından etkin bir şekilde yararlanmaları sağlanacaktır.
15. Gençlerin işgücü piyasasına geçişlerini kolaylaştırmak amacıyla staj, yarı zamanlı ve esnek çalışma modelleri yaygınlaştırılacak, kariyer farkındalıklarını artıracak eğitim, program ve faaliyetlere ağırlık verilecektir.
16. Mevcut insan kaynağının veriye dayalı analizi yapılarak işgücü piyasası ihtiyaçlarına yönelik strateji ve programlar geliştirilecektir.
17. Norm kadro, unvan standardizasyonu, kariyer planlama, performans değerlendirme gibi insan kaynakları süreçleri iş analizlerine dayalı olarak yapılandırılacaktır.
18. Mesleki yeterliliklerin ulusal ve uluslararası alanda geçerliliklerinin ve yeterlilik belgesine sahip çalışan sayısının artırılmasını sağlamak amacıyla mesleki yeterlilik, sınav ve belgelendirme mevzuatı geliştirilecektir.

4. Fiyat İstikrarı

Program döneminde fiyat artışlarını etkileyen tüm unsurlarla mücadele edilerek enflasyonun tek haneli seviyelere düşürülmesi amaçlanmaktadır. Üretim ve verimlilik artışları sağlanarak TÜFE yıllık artış hızının 2025 yılı sonunda yüzde 9,9 olarak gerçekleşmesi hedeflenmektedir. Bu çerçevede, Türk lirasının istikrarlı bir görünüm sergileyeceği, gıda enflasyonunun program dönemi içinde tek haneli seviyelere düşürüleceği öngörülmektedir.

Grafik 10: Yıl Sonu TÜFE Artış Oranı (Yüzde)

GT: Gerçekleşme Tahmini

Politika ve Tedbirler

1. Fiyat istikrarının kalıcı olarak tesis edilmesi amacıyla enflasyon hedeflemesi uygulamasına devam edilecek, Merkez Bankası tarafından faiz politikasıyla birlikte, zorunlu karşılıklar, likidite, teminat ve proaktif rezerv yönetimine ilişkin politika bileşeni fiyat istikrarı hedefi gözetilerek etkin bir şekilde kullanılacaktır.
2. Fiyat istikrarını destekleyecek şekilde sürdürülebilir kalkınmaya yönelik yatırım-istihdam-üretim-ihracat hedefleri doğrultusunda reel sektöre uygun finansman maliyetleriyle sağlanan krediler hedef odaklı olarak yaygınlaştırılacaktır.
3. Fiyat istikrarını sürdürülebilir hale getirmeyi hedefleyen politikaların asli unsuru olan Liralaşma stratejisi kapsamında finansal sistemde temel değer saklama aracının Türk lirası cinsinden

varlıklar olmasını, hanehalkı, firma ve bankacılık kesimlerinin varlık ve yükümlülüklerinde Türk lirası cinsi kalemlerin ağırlığının artırılmasını, kamunun ve özel sektörün yurtiçindeki ticari işlemlerde fiyatlama ve ödemelerinin Türk lirası temel alınarak yapılmasını sağlayacak bütüncül politikalarla finansal mimarinin geliştirilmesi sağlanacaktır.

4. Gelirler politikası fiyat istikrarını ve gelir dağılımını gözetecek şekilde para ve maliye politikaları ile eşgüdüm içerisinde belirlenmeye devam edecektir.
5. Salgın döneminde daralan konut arzının hızla arttırılmasına, kira ve konut fiyatlarının düşürülmesine ve inşaat sektörünün canlandırılmasına katkı sağlanmasına yönelik olarak yeni sosyal konut projeleri geliştirilecek ve dar gelirli vatandaşların konuta erişim imkânı arttırılacaktır.
6. Konut sektöründe arz ve talep dengesizliği kaynaklı fiyat dalgalanmalarını azaltacak şekilde şehirlerimizde daha sağlıklı yapılaşma koşullarının sağlanması ve arsa maliyetlerinin azaltılması amacıyla planlı, altyapısı tamamlanmış sosyal donatı alanlarına sahip Hazine arazileri ev yapmak isteyen vatandaşlarımıza sunulacaktır.
7. Başta tohum, gübre, yem, mazot ve ilaç olmak üzere tarımda girdi maliyetlerinin azaltılması, finansman yükünü hafifletici, teknoloji odaklı dönüşümü sağlayıcı programlar uygulanması ve stratejik tarım ürünlerinde hedef yeterlilik oranlarında üretimin tesis edilmesi suretiyle gıda arz güvenliği sağlanacak, çiftçi gelirlerinin üretimin sürdürülebilirliğini temin edecek şekilde belirlenmesine devam edilecektir.
8. Tarım arazilerinin amacı dışında kullanımının önüne geçilmesine, ekilebilir arazilerin üretime kazandırılmasına, sulanabilir alanların artırılmasına ve sertifikalı tohum kullanımının yaygınlaştırılmasına yönelik çalışmalar sürdürülecektir.
9. Tarımsal destekler üretimde verimliliği ve kaliteyi artıracak şekilde tahsis edilecek, etkin olmayan destekleme uygulamaları sona erdirilecektir.
10. Fiyat istikrarını desteklemek üzere gıda ve tarım ürünleri stok takip sistemi oluşturulacak ve gıda ürünleri depolarında izlenebilirlik arttırılacaktır.
11. Yaş sebze ürünlerinde arz sürekliliğinin sağlanması amacıyla jeotermal seracılık ve sera yenileme yatırımları desteklenmeye devam edilecektir.
12. Lojistik ve enerji maliyetleri dikkate alındığında, önümüzdeki dönemde büyük şehirlerin ihtiyacı olan belirli yaş sebze ve meyvenin şehirlerin kendi çevrelerinde yetiştirilmesine ilişkin kent tarımı çalışmaları başlatılacak bu kapsamda üretim ve tüketim yerleri yakınlaştırılacaktır.
13. Dijital tarım uygulamaları kapsamında, uydu, telsiz haberleşme ağları, hava araçları, yapay zekâ, veri bilimi ve yoğun teknoloji kullanımı ile tahminler yapılacak, veri ve modelleme kalitesi artırılarak üretim planlaması yapılacaktır.
14. Tarımsal üretimde öngörülebilirliğin artırılarak fiyat dalgalanmalarının önüne geçilmesini, çiftçinin ürettiği ürünü değer fiyattan satabilmesini ve sanayinin ihtiyaç duyduğu kalitede ürünü tedarik edebilmesini teminen yeni mekanizmalar geliştirilecektir.
15. Gıda ürünlerinin en az fireyle ve makul fiyatlarla tedarikini sağlamak üzere bütüncül bir yaklaşımla hal ve kooperatifçilikte iyileştirmeler yapılarak dağıtımın kayıtlı ve en az lojistik maliyetli olmasına yönelik düzenlemeler hayata geçirilecektir.
16. Fiyatların mal ve hizmetler için belirlenecek kodlar vasıtasıyla elektronik ortamda takip edilmesi sağlanarak fiyat verilerine ülke çapında idari veri statüsü kazandırılacaktır.
17. Perakende sektöründe tüketicinin tabi olduğu fiyatların şeffaf olarak kamuoyuyla paylaşımına yönelik gerekli düzenlemeler teknolojik altyapısı olan firmalar için ivedilikle uygulanacak, küçük perakendecilerin teknolojik altyapıya kavuşturularak uygulamaya dahil olmaları sağlanacaktır.
18. İndirim ve promosyon uygulamalarının tüketiciyi yanıltmama ve kapsayıcılık ilkeleri doğrultusunda tüm tüketicilerin faydalanabileceği hız ve yoğunlukta yapılmasına yönelik düzenlemeler hayata geçirilecektir.

19. Tarımsal örgütlerin kurumsal kapasitelerinin güçlendirilmesini teminen üretim planlaması ve tedarik zincirinin kısaltılmasına yönelik olarak üretici örgütleri ve kooperatifleri daha aktif hale getirilecektir.
20. Üretici örgütlerinin ortak tedarik, pazarlama, satış ve makine kullanımının yanı sıra depolama, dağıtım ve nakliye hizmetleri gibi destekleyici hizmetleri sunmasını sağlayacak mekanizmalar hayata geçirilecektir.
21. Sürdürülebilirlik kapsamında meraların ıslahı ve korunması çalışmalarına hız verilecektir.
22. Küçük aile işletmelerinin kırsaldaki varlığı ve tarımsal üretime katkılarını artırmak için hayvan verimini artıracak şekilde ahır ve ağılların ıslahı gerçekleştirilecektir.

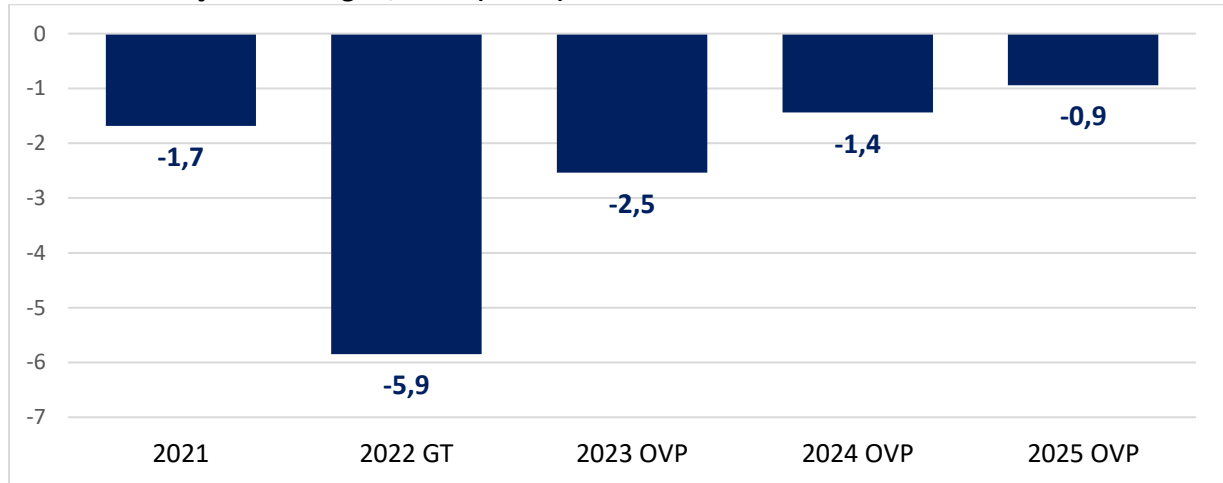
5. Ödemeler Dengesi

Küresel ölçekte parasal sıkılaşma politikaları ve jeopolitik riskler 2022 yılının kalan döneminde ve 2023 yılında küresel ekonomik görünüm üzerinde baskılayıcı unsurlar olarak öne çıkmaktadır. Bu durumun küresel ticaret üzerinde de olumsuz etki oluşturmasıyla ihracat artışının önümüzdeki dönemde bir miktar ivme kaybetmesi öngörülmektedir. Bununla birlikte, emtia fiyatlarındaki yüksek seviyelerin gerilemesi ve hizmet gelirlerindeki artışın etkisiyle cari işlemler dengesinde iyileşme yaşanacağı tahmin edilmektedir.

Program döneminde, ithal girdi bağımlılığını azaltıcı, ihracatta ürün ve ülke çeşitlendirilmesini sağlayıcı, ihracatta katma değeri yüksek üretimi destekleyici politikaların cari işlemler açığının kademeli bir şekilde azaltılmasına katkı sağlaması öngörülmektedir.

Cari işlemler açığındaki iyileşmeye ilave olarak uzun dönemli üretim ve verimlilik artışının sağlanması bakımından önem arz eden doğrudan yabancı yatırımlar yoluyla açığın finansman kalitesi artırılacaktır.

Grafik 11: Cari İşlemler Dengesi/GSYH (Yüzde)

GT: Gerçekleşme Tahmini

Politika ve Tedbirler

1. Türkiye'nin uluslararası görünürlüğünün artırılması ve imajının güçlendirilmesi için kamu ve kültür diplomasisi faaliyetleri yoğunlaştırılacak, başta yakın coğrafyamız olmak üzere, diğer ülkelerle ticari ilişkilerin geliştirilmesi ve ülkemiz hak ve menfaatlerinin azami ölçüde gözetilmesini teminen ticaret diplomasisi araçları ile bölgesel ve çok taraflı işbirliği platformları etkin şekilde kullanılacaktır.
2. Bölgesel ve çok taraflı işbirliği platformlarından en etkin şekilde istifade edilerek ticari bağlarımız çeşitlendirilecek ve yurtdışında yaşayan vatandaşlarımızı, iş dünyasını ve finansman unsurlarını temel alan bütüncül yaklaşım sürdürülecektir.

3. Dış ticarete rekabetçiliğimizin artırılması ve tedarik zincirlerindeki konumumuzun güçlendirilmesine yönelik politikalar, çevresel faktörler de göz önünde bulundurularak Yeşil Mutabakat Eylem Planına uygun biçimde yürütülecektir.
4. Değişen tüketici eğilimleriyle teknolojik gelişmeler doğrultusunda turizmin çeşitlendirilmesi amacıyla alternatif turizm ürünleri belirlenecek, hedef pazarlarda tanıtım faaliyetleri yürütülecektir.
5. Mevcut pazarlarımızın geliştirilmesinin yanı sıra pazar çeşitliliğini sağlamak amacıyla başta uzak doğu ülkeleri olmak üzere dünyada yükselen pazar konumundaki ülkelerden gelen ziyaretçi sayısını artırmaya yönelik çalışmalar yürütülecektir.
6. Ülkemiz turizminin sürdürülebilirlik ilkesi çerçevesinde geliştirilmesi amacıyla Ulusal Sürdürülebilir Turizm Programı kapsamında yeni standartlar belirlenecek ve programın tanıtımı uluslararası alanda yapılacaktır.
7. Sağlık turizmi alanında ülke tanınırlığı ve tercih edilirliliği artırılacak, sağlık turizmi hizmet kapasitesi nitelik ve nicelik olarak geliştirilecek ve "Heal in Türkiye" markasıyla sağlık hizmet ihracatına yönelik tanıtım faaliyetleri yürütülecektir.
8. İhracat odaklı büyüme hedefi kapsamında, AB ile tercihli ticari ilişkilerimizin temelini oluşturan Gümrük Birliği'nin güncellenmesinin yanı sıra yeni serbest ticaret anlaşmaları müzakere edilecek ve yürürlükteki serbest ticaret anlaşmalarının kapsamının genişletilmesine yönelik çalışmalar sürdürülecektir.
9. Öncelikli sektörlerle yönelik ticari ve ekonomik ilişkiler, Girişimci ve İnsani Dış Politikamız çerçevesinde derinleştirilip çeşitlendirilecek; Afrika ve Latin Amerika'ya yönelik ortaklık ve açılım politikalarıyla Yeniden Asya girişimine somut hedefler doğrultusunda devam edilecektir.
10. Türk Eximbank'ın iş modeli uluslararası en iyi uygulamalar dikkate alınarak güncellenecek, fonlama imkanları öncelikle KOBİ'lerin ihracatı ile yüksek teknoloji ve katma değerli ihracatın finansmanında kullanılacaktır.
11. Elektronik ticaret pazar yerlerinde mikro işletmeler, küçük ve orta büyüklükteki işletmeler ile esnafın haklarını koruyucu tedbirler alınarak daha adil ve şeffaf piyasa yapısı sağlanacaktır.
12. Hizmet ihracatçılarının verimlilik düzeyleri ile rekabet güçlerinin artırılmasını teminen güncellenen devlet yardımı programları uygulamasına devam edilecektir.
13. Bilişim, yazılım, dijital oyun, telekomünikasyon, finansal teknolojiler (fintek), akıllı şehircilik alanlarında sektörlerin yurtdışına açılması ve ihracatının artırılmasına yönelik sektöre özel kurgulanan destekler verilecektir.
14. Küresel rekabet gücümüzün artırılması ve dışa bağımlılığın azaltılması için ihtiyaç duyulan aşı, ilaç, tıbbi cihaz, tanı kiti ve yapay zekâ tabanlı sağlık teknolojilerinin geliştirilmesine yönelik projeler desteklenecektir.
15. Sakarya Doğal Gaz Sahasının ekonomiye kazandırılmasına yönelik çalışmalar başta olmak üzere yurtiçinde ve yurtdışında petrol ve doğal gaz arama ve üretim faaliyetleri artırılarak sürdürülecektir.
16. Yeni rüzgar ve güneş enerji santral projeleri tesis edilerek yenilenebilir enerjiye dayalı elektrik kurulu gücü artırılabilecek, Yenilenebilir Enerji Kaynak Alanı ve benzeri mekanizmalarla yerli üretim, Ar-Ge ve teknoloji transferi faaliyetleri desteklenecektir.
17. Enerji verimliliğini ve tasarrufunu artırıcı uygulamalar hayata geçirilecektir.
18. Stratejik ve kritik minerallerin arama çalışmaları hızlandırılacak, yurtiçinde işlenerek ara veya uç ürünlere dönüştürülmesi yoluyla madenlerimizin katma değeri artırılabilecektir.
19. Lojistik açıdan kritik önemi haiz bölge ve ülkelerde Yurt Dışı Lojistik Dağıtım Ağlarının kurulmasına ve işletilmesine yönelik destek sağlanacaktır.
20. Serbest bölgelere yüksek teknoloji içeren yatırımlar çekilerek ekonominin rekabet gücü artırılabilecektir.

21. İhracatın artırılması ve iş süreçlerinin hızlandırılması amacıyla gümrük idareleri ve gümrük kapılarının işlem kapasiteleri artırılabacak ve altyapıları yenilenecektir.
22. Gümrüklü sahalarda yerli teknolojiler yaygınlaştırılarak kaçakçılıkla mücadelede etkinlik artırılabacaktır.

6. Finansal İstikrar

Finansal sistemde tasarrufların artırılması, kaynak dağılımında etkinliğin sağlanması, sermaye piyasaları geliştirilerek finansmana erişimin kolaylaştırılması ve finansal okuryazarlığın yaygınlaştırılması suretiyle finansal istikrarın desteklenmesi amaçlanmaktadır.

Program döneminde ekonominin dışsal ve geçici oynaklıklara karşı direncinin artırılmasına yönelik düzenleyici tedbirlerle finansal istikrarın güçlendirilmesi, finans sektörünün yüksek katma değerli ve ihracata katkı sunan sektörleri desteklemesi sağlanarak dış finansmana bağımlılıktan kaynaklanan kırılganlıkların en aza indirilmesi hedeflenmektedir.

Politika ve Tedbirler

1. Finansal aracılık işlemlerinin Türk lirasının cazibesinin artırılmasına yönelik politikalarla uyumlu şekilde gerçekleşmesi sağlanacaktır.
2. Türk lirası cinsinden mevduatın toplam içerisindeki payının yükseltilmesini teminen teşvik mekanizmaları uygulamaya konulacaktır.
3. Ödemeler alanında Açık Bankacılık ve Kamu Ödeme Geçidi projeleri 2023 yılında devreye alınacak ve FAST ile TR Karekodlu Ödemelerin yaygınlaştırılmasına yönelik çalışmalar yürütülecektir.
4. Kartlı ödemelerde yerli ve milli kart şeması TROY'un kullanımının yaygınlığı artırılabacaktır.
5. Dijital Lira Araştırma Geliştirme Projesinin birinci ve ikinci faz pilot bulguları doğrultusunda, ödemeler için Dijital Türk Lirasının kullanım testlerine başlanacaktır.
6. Yastık altı altınlarının ekonomiye kazandırılmasına yönelik FATSİ (Altın Cinsi Fiziki Varlıkların Finansal Sisteme Kazandırılması) uygulaması geliştirilerek yaygınlaştırılacaktır.
7. Ülke ekonomisine kaynak sağlayan YUVAM hesabı uygulaması geliştirilerek yaygınlaştırılacaktır.
8. Finansal sektörün boyutuna, karmaşıklığına ve gelişimine uygun denetleyici teknolojiler odaklı yeni denetim uygulama ve yöntemleri hayata geçirilecektir.
9. Basel Komitesi'nin 2023 yılı başında uygulamaya koymayı planladığı Basel III Final düzenlemesine uyum sağlanması için bankacılık mevzuatında gerekli değişiklikler yapılacak ve AB'ye paralel olarak 2025 yılında tam uygulamaya geçilecektir.
10. Katılım finans sisteminin standartlar, derecelendirme, lisanslama ve uyumsuzlukların çözümüne yönelik alanlarda kurumsallaşması güçlendirilecek ve güçlü bir mevzuat altyapısına sahip olması sağlanacaktır.
11. Sermaye piyasaları ve yatırımcı tabanı genişletilerek katılım finans sektöründeki gelişimi de destekleyen yeni ürün, hizmet ve piyasalar geliştirilecektir.
12. Borsa İstanbul bünyesinde kira sertifikaları, katılım esaslı pay senetleri ve katılım esaslı diğer menkul kıymetler gibi katılım sermaye piyasası ürünlerinden münhasıran endeksler oluşturulacaktır.
13. Finansal teknoloji alanında uzun vadeli strateji açıklanacak, yurtiçi ve yurtdışı yatırımcılar ile girişimciler için Türkiye Fintek Rehberi hazırlanacaktır.
14. Finans sektörünün hızla dijitalleşmesiyle açığa çıkan bilgi güvenliği, kişisel verilerin korunması ve finansal tüketicilerin bilinçlendirilmesi ihtiyacına yönelik çalışmalar desteklenecek, kurumsal kapasite güçlendirilecek ve siber dolandırıcılıkla etkin mücadele edilmesine devam edilecektir.

15. Finansal alanda kullanılan teknoloji ekosisteminin gelişiminin desteklenmesi ve finans sektöründe dijitalleşmede öncü ülkeler arasında olma hedefine uygun olarak bilgi sistemlerine ilişkin mevzuat güncellenmeye devam edilecektir.
16. Finans ekosistemine destek hizmeti veren kritik finansal teknoloji firmaları da denetim ve yaptırım kapsamına alınacaktır.
17. Kripto varlık alım satım platformları düzenleme kapsamına alınacaktır.
18. Avrupa Yeşil Mutabakatına uyum kapsamında yeşil bankacılık uygulamalarının geliştirilmesi için strateji oluşturma, kurumsal yapılanma, risk yönetimi, raporlama ve kamuoyuna açıklama alanlarında rehberler hazırlanacaktır.
19. Sürdürülebilirlik raporlama ilkelerinin uluslararası gelişmelere uyumlu olarak güncellenmesi, kurumsal yatırımcıların sorumlu yatırım yaklaşımlarıyla sürdürülebilirlik danışmanlığı veren şirketlerin düzenlenmesi ve iklim risklerinin tanımlanarak gözetim uygulamalarına entegre edilmesine yönelik strateji geliştirme ve düzenleme çalışmaları yürütülecektir.
20. Doğal afetlerden kaynaklanabilecek mağduriyetlere karşı vatandaşlarımızı korumak ve kamu yükünü hafifletmek için bütüncül bir afet sigortası ürünü olarak tasarlanan Zorunlu Afet Sigortası konut sahiplerine sunulmaya başlanacaktır.
21. Finansal ürün ve hizmetler konusundaki farkındalığın artırılması, finansal piyasalardaki risklerin anlaşılması amacıyla halen yürütülmekte olan finansal eğitim faaliyetleri yaygınlaştırılacak ve finansal okuryazarlık seviyesi artırılacaktır.
22. Ülkemizde sigortalılık oranının ve katılımcı sayısının yeterli düzeye ulaşması, sigortacılık ve özel emeklilik sektörünün derinleşmesi ve tabana yayılması amacıyla bireysel sigorta ve özel emeklilik branşlarında ürün çeşitliliğinin artmasını destekleyen uygulamalar geliştirilecektir.
23. Otomatik katılım sistemi diğer emeklilik sistemleri ile birlikte bütüncül bir şekilde değerlendirilerek çalışanlar için uzun dönemli ve tamamlayıcı bir tasarruf ve özel emeklilik sistemine dönüştürülecektir.

7. Kamu Maliyesi

Kamu kesimi genel dengesinin 2023 yılında GSYH'ya oran olarak yüzde 4 açık vermesi ve söz konusu açığın Program dönemi sonu itibarıyla yüzde 1,1 seviyesine gerilemesi öngörülmektedir.

2023 yılı sonunda GSYH'ya oran olarak yüzde 2,2 olan program tanımlı kamu kesimi açığının dönem sonunda yüzde 0,5 fazlaya dönmesi beklenmektedir.

2023 yılı sonunda GSYH'ya oran olarak yüzde 3,5 olması öngörülen genel devlet açığının Program dönemi sonunda yüzde 1,4 seviyesinde gerçekleşeceği tahmin edilmektedir.

Genel devlet toplam harcama ve gelirlerinin GSYH'ya oranlarının, 2023 yılındaki sırasıyla yüzde 34,3 ve yüzde 30,8 olan seviyelerinden Program dönemi sonunda kademeli bir azalışla yüzde 31,8 ve yüzde 30,4 seviyelerine gerilemesi beklenmektedir.

Merkezi yönetim bütçe açığının GSYH'ya oran olarak 2023 yılında yüzde 3,5 ve Program dönemi sonunda yüzde 1,5 olarak gerçekleşeceği, faiz dışı dengenin 2023 yılında yüzde 0,5 açık vereceği ve Program dönemi sonunda ise yüzde 1,3 fazlaya döneceği öngörülmektedir.

2023 yılında, GSYH'ya oran olarak 1,1 puan artışla yüzde 23,4'e yükselmesi beklenen toplam vergi yükünün Program döneminde yatay bir seyir izleyerek 2023 yılı seviyesini koruması beklenmektedir.

GSYH'ya oranla 2023 yılında yüzde 35,2 olarak gerçekleşmesi beklenen AB tanımlı genel yönetim borç stokunun Program dönemi sonunda yüzde 32,1'e düşürülmesi hedeflenmektedir.

Merkezi yönetim bütçe giderlerinin GSYH'ya oranının 2023 yılında yüzde 24, merkezi yönetim bütçesi faiz hariç bütçe giderlerinin GSYH'ya oranının ise yüzde 20,9 olarak gerçekleşmesi beklenmektedir.

Merkezi yönetim bütçe gelirleri ise, makroekonomik tahminler ile gelir politikalarının bütçe gelirlerine etkileri, ulusal ve uluslararası piyasalardaki gelişmeler ve gelirlerin geçmiş yıllarda gösterdiği eğilimler dikkate alınarak belirlenmiştir.

Merkezi yönetim bütçe gelirlerinin GSYH'ya oranının 2023 yılında yüzde 20,4, merkezi yönetim bütçesi vergi gelirlerinin GSYH'ya oranının ise yüzde 17,2 olarak gerçekleşmesi beklenmektedir.

Borçlanma politikası sürdürülebilir, saydam ve hesap verebilir borç yönetimi çerçevesinde, stratejik ölçütlere dayalı olarak sürdürülecektir. Borçlanmanın ağırlıklı olarak sabit getirili ve TL cinsi enstrümanlarla yapılması, yurtiçi döviz ve altın borçlanmalarının piyasa koşulları çerçevesinde aşamalı olarak azaltılması stratejilerine devam edilecektir.

Politika ve Tedbirler

1. Bütünleşik Kamu Mali Yönetim Sisteminin ulusal düzeyde hayata geçirilmesi süreci hızlandırılacak, kamu kurumlarının ilgili tüm sistemleri arasında tam entegrasyon sağlanacaktır.
2. Kamu harcama politikasının çok yıllık bütçeleme yaklaşımı çerçevesinde belirlenen politika öncelikleri ve kamu idarelerine tahsis edilen ödenek tavanları doğrultusunda yürütülmesi esas olacaktır.
3. Harcama gözden geçirmelerine devam edilecek, harcama programlarının etkinliği artırılacak ve harcamalar kontrol altında tutulacaktır.
4. Kamu hizmetleri, bütçe imkânları içinde kalınarak ayrılan kaynakların üzerinde harcama yapılmasına yol açılmadan azami tasarruf anlayışı içinde yerine getirilecektir.
5. Enerji fiyatlarında meydana gelen yüksek artışların başta dar gelirli olanlar üzere nihai tüketiciye yansıtılmaması politikası sürdürülecektir.
6. Kamu kaynaklarının daha etkin şekilde değerlendirilmesi ve hazine nakit rezervinin güçlendirilmesi için Tek Hazine Kurumlar Hesabının kapsamı genişletilecektir.
7. Taşıt bazlı masraf yönetimi başta olmak üzere Kamu Filo Yönetim Sisteminin uygulama modelleri kamu idarelerine yaygınlaştırılacaktır.
8. Kamu gelir politikaları kamu harcamaları için ihtiyaç duyulan finansmanın sağlanması, sosyo-ekonomik kalkınma ve adaletin desteklenmesi, ekonominin uluslararası düzeyde rekabet gücünün artırılması, yurtiçi tasarruflara katkı sağlanması, fiyat istikrarının kalıcı olarak tesis edilmesi ve sürdürülmesi hedefleri doğrultusunda yürütülecektir.
9. Kamu mali yönetiminde sürdürülebilir ve sağlıklı gelir kaynaklarının artırılması için vergilemede adalet, eşitlik, öngörülebilirlik ve şeffaflık ilkeleri temelinde vergi tabanının genişletilmesi ve gönüllü uyumun artırılmasına yönelik çalışmalar sürdürülecektir.
10. Vergi mevzuatının güncel gereksinimleri karşılayan, anlaşılır, kolay uygulanabilir ve sade bir yapıya kavuşturulması hedefi çerçevesinde temel vergi kanunlarının gözden geçirilmesi çalışmalarına devam edilecektir.
11. Vergisel teşvikler ile istisna ve muafiyetler, etkililik ve etkinlik değerlendirmeleri yapılarak sürekli gözden geçirilecektir.
12. Dijital ekonominin sağlıklı olarak kavranması ve vergilendirilmesine yönelik çalışmalara devam edilecektir.
13. Kamu gelirlerine yönelik tahsilat performansı artırılacak, vergi denetiminde risk odaklı ve uzaktan denetim sistemleri uygulamaları yaygınlaştırılacaktır.
14. Kayıt dışı ekonomiyle mücadeleye kararlılıkla devam edilecek, bu kapsamda program dönemini de kapsayan yeni eylem planı hazırlanarak uygulamaya konulacak, vergi güvenlik müesseseleri oluşturulacaktır.
15. Vergi kayıp ve kaçığının önlenmesi amacıyla ilgili sektör ve alanlara ilişkin potansiyel risk unsurları ortaya konularak önleyici ve sınırlandırıcı tedbirler uygulanacaktır.
16. Kayıt dışı istihdam ve kayıt dışı ücretle mücadelede veri analizine dayalı risk odaklı denetim faaliyetleri artırılacak, prim tabanı genişletilecektir.

17. Mükellef hizmetlerinin geliştirilmesi ve mükellef hizmetleri yönetiminin etkin, güncel ve hızlı bir şekilde merkezi olarak yönetilebilmesi için yeni nesil iletişim kanalları kullanılarak sürekli hizmet sunumu yapılması sağlanacaktır.
18. Kamu maliyesine yönelik uygulama sonuçlarının şeffaf ve ayrıntılı bir şekilde paylaşılması çalışmaları genişletilerek vergi istatistikleri düzenli olarak kamuoyuyla paylaşılacaktır.
19. KİT'ler karlılık ve verimlilik esasıyla piyasa şartlarını da dikkate alarak makroekonomik, sektörel ve sosyal politikalar ile uyumlu şekilde faaliyetlerini sürdürecektir.
20. Sosyal güvenlik sisteminin mali sürdürülebilirliği güçlendirilecektir.
21. Sağlık hizmetlerinin geri ödemesinde risk analizine ve hizmet sunucularının davranışlarını dikkate alan denetim modelleri geliştirilecektir.
22. Sosyal Güvenlik Kurumunun bilişim sistemleri güçlendirilecek, geri ödeme, emeklilik ve tescil işlemleriyle ilgili bilgi sistemlerinin entegrasyonu iyileştirilecek ve vatandaşların daha az belge ile etkin, hızlı ve tek elden hizmet alması için kurumlar arası veri paylaşımı artırılacaktır.
23. Devlet Malzeme Ofisi ile birlikte Sağlık Market Uygulamasının kapsamı genişletilerek ilaç ve medikal malzeme tedarik zinciri daha da güçlendirilecektir.

8. Merkezi Yönetim Bütçesi Ödenek Teklif Tavanları ve Bütçe Sürecine İlişkin Hususlar

5018 sayılı Kanunun 16 ncı maddesi gereğince, söz konusu Kanuna ekli (I) ve (II) sayılı cetvellerde yer alan genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ve özel bütçeli idarelerin 2023, 2024 ve 2025 yıllarına ilişkin ödenek teklif tavanları Ek 2'de yer almaktadır.

2023, 2024 ve 2025 yılları bütçe teklifleri, kamu kurum ve kuruluşları tarafından 5018 sayılı Kanunun 15, 16, 17 ve 18 inci maddelerine uygun olarak çok yıllık bütçeleme anlayışı ile uyumlu bir şekilde hazırlanacaktır. Çok yıllık bütçelemenin başarılı bir şekilde sürdürülmesi, bütçe uygulamalarında kamu idareleri arasında gerekli iş birliği ve eş güdümün sağlıklı bir şekilde yürütülmesine bağlı bulunmaktadır. Ayrıca, idarelerin bütçe tekliflerini hazırlarken 2021/14 sayılı Tasarruf Tedbirleri ile ilgili Cumhurbaşkanlığı Genelgesinde yer alan düzenlemelere uymaları gerekmektedir.

Genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ile özel bütçeli idareler, Bütçe Çağrısı ve eki Bütçe Hazırlama Rehberi ile Yatırım Genelgesi ve eki Yatırım Programı Hazırlama Rehberindeki esas ve usuller çerçevesinde 2023-2025 yıllarını kapsayan bütçe tekliflerini hazırlayarak 30 Eylül 2022 tarihine kadar Strateji ve Bütçe Başkanlığına teslim edeceklerdir.

EK 1:

**Makroekonomi ve Kamu Maliyesine İlişkin
Temel Göstergeler ve Hedefler**

Tablo 1.1: Temel Ekonomik Büyüklükler

	2021	2022 (GT)	2023 (P)	2024 (P)	2025 (P)
BÜYÜME					
GSYH (Milyar TL, Cari Fiyatlarla)	7.249	13.429	18.654	23.438	27.440
GSYH (Milyar Dolar, Cari Fiyatlarla)	807	808	867	952	1.065
Kişi Başına Gelir (GSYH, Dolar)	9.592	9.485	10.071	10.931	12.091
GSYH Büyümesi ⁽¹⁾	11,4	5,0	5,0	5,5	5,5
Toplam Tüketim ⁽¹⁾	12,8	9,9	3,8	4,3	4,0
Kamu ⁽²⁾	1,5	3,0	3,6	4,0	3,5
Özel ⁽²⁾	14,5	10,8	3,9	4,3	4,1
Toplam Sabit Sermaye Yatırımı ⁽¹⁾	7,4	3,6	4,2	6,6	6,9
Kamu ⁽²⁾	2,6	2,7	1,0	1,2	1,5
Özel ⁽²⁾	7,9	3,7	4,5	7,2	7,4
Toplam Yurtiçi Tasarruf / GSYH	30,0	30,6	31,4	32,0	32,6
Kamu	0,8	-2,1	-0,5	0,5	2,0
Özel	29,2	32,7	31,9	31,5	30,6
Toplam Tasarruf -Yatırım Farkı / GSYH ⁽³⁾	-1,9	-5,7	-2,3	-1,2	-0,7
Kamu	-2,3	-5,9	-3,9	-2,8	-1,2
Özel	0,5	0,3	1,6	1,6	0,5
Toplam Nihai Yurtiçi Talep ⁽¹⁾	11,4	8,3	3,9	4,9	4,7
Net İhracatın Büyümeye Katkısı	4,8	2,4	0,8	0,6	0,9
İSTİHDAM					
Nüfus (Yıl Ortası, Bin Kişi) ⁽⁴⁾	84.147	85.142	86.128	87.094	88.043
İşgücüne Katılma Oranı (%)	51,4	53,1	53,6	54,2	54,7
İstihdam Düzeyi (Bin Kişi)	28.797	30.655	31.520	32.423	33.316
İstihdam Oranı (%)	45,2	47,4	48,1	48,8	49,5
İşsizlik Oranı (%)	12,0	10,8	10,4	9,9	9,6
DIŞ TİCARET (GTS)					
İhracat (GTS tanımlı, fob) (Milyar Dolar) ⁽⁵⁾	225,2	255,0	265,0	285,0	305,0
İthalat (GTS tanımlı, cif) (Milyar Dolar) ⁽⁵⁾	271,4	360,0	345,0	363,0	384,0
Ham Petrol Fiyatı - Brent (Dolar/Varil)	70,7	102,0	88,0	83,9	80,7
Enerji İthalatı (Milyar Dolar)	50,7	103,5	85,0	76,3	70,9
Dış Ticaret Dengesi (GTS tanımlı, Milyar Dolar) ⁽⁵⁾	-46,2	-105,0	-80,0	-78,0	-79,0
Dış Ticaret Hacmi / GSYH (%) ⁽⁵⁾	61,5	76,2	70,3	68,1	64,7
CARİ İŞLEMLER DENGESİ					
Seyahat Gelirleri (Milyar Dolar)	20,8	34,0	45,0	55,0	62,0
Cari İşlemler Dengesi (Milyar Dolar)	-13,6	-47,3	-22,0	-13,7	-10,0
Cari İşlemler Dengesi / GSYH (%)	-1,7	-5,9	-2,5	-1,4	-0,9
Altın Hariç Cari İşlemler Dengesi (Milyar Dolar)	-11,6	-35,1	-17,5	-8,4	-4,2
Altın Hariç Cari İşlemler Dengesi / GSYH (%)	-1,4	-4,4	-2,0	-0,9	-0,4
ENFLASYON					
GSYH Deflatör Artışı, % Değişme	29,0	76,5	32,3	19,1	11,0
TÜFE Yıl Sonu, % Değişme	36,1	65,0	24,9	13,8	9,9

Not: GT: Gerçekleşme Tahmini

P: Program

(1) Zincirlenmiş hacim endeksi yüzde değişim

(2) Kamu ve özel ayrımında tüketim ve yatırım verileri Strateji ve Bütçe Başkanlığı hesaplamalarıdır.

(3) Toplam tasarruf-yatırım farkı ile cari işlemler açığı arasındaki fark, milli gelir hesaplamalarında ihracat ve ithalat ağırlıklı döviz kuru kullanılmamasından kaynaklanmaktadır.

(4) SBB hesaplamalarıdır.

(5) TÜİK tarafından yayımlanan Genel Ticaret Sistemi (GTS) ile uyumlu dış ticaret istatistiklerini göstermektedir.

Tablo 1.2: Kamu Kesimi Genel Dengesi (1)

	2021	2022 (GT)	2023 (P)	2024 (P)	2025 (P)
	(Milyar TL)				
Kamu Kesimi Genel Dengesi (KKGD)	-183,9	-861,9	-748,0	-646,3	-304,6
Genel Devlet	-190,6	-431,9	-650,9	-554,9	-378,7
Merkezi Yönetim Bütçesi	-201,5	-461,2	-659,4	-582,7	-409,0
Mahalli İdareler	5,4	-1,3	-14,1	2,0	1,9
Bütçe Dışı Fonlar	11,4	2,2	4,4	6,1	11,6
İşsizlik Sigortası Fonu	-12,5	27,5	16,8	17,1	13,4
Sosyal Güvenlik Kuruluşları	-34,7	-50,1	-133,3	-153,5	-160,1
Genel Sağlık Sigortası	34,7	50,1	133,3	153,5	160,1
Döner Sermayeli Kuruluşlar	6,5	0,8	1,4	2,6	3,4
KİT'ler	6,7	-430,0	-97,2	-91,4	74,1
Faiz Giderleri Hariç KKGD	11,7	-502,7	-139,0	108,3	528,9
Faiz Gideri ve Özelleştirme Geliri Hariç KKGD	5,9	-508,7	-149,0	98,3	518,9
	(GSYH'ya Oran, Yüzde)				
Kamu Kesimi Genel Dengesi	-2,5	-6,4	-4,0	-2,8	-1,1
Genel Devlet	-2,6	-3,2	-3,5	-2,4	-1,4
Merkezi Yönetim Bütçesi	-2,8	-3,4	-3,5	-2,5	-1,5
Mahalli İdareler	0,1	0,0	-0,1	0,0	0,0
Bütçe Dışı Fonlar	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0
İşsizlik Sigortası Fonu	-0,2	0,2	0,1	0,1	0,0
Sosyal Güvenlik Kuruluşları	-0,5	-0,4	-0,7	-0,7	-0,6
Genel Sağlık Sigortası	0,5	0,4	0,7	0,7	0,6
Döner Sermayeli Kuruluşlar	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
KİT'ler	0,1	-3,2	-0,5	-0,4	0,3
Faiz Giderleri Hariç KKGD	0,2	-3,7	-0,7	0,5	1,9
Faiz Gideri ve Özelleştirme Geliri Hariç KKGD	0,1	-3,8	-0,8	0,4	1,9

(1) Kamu kesimi; merkezi yönetim bütçesi kapsamındaki kurum ve kuruluşlar, mahalli idareler, sosyal güvenlik kuruluşları ile GSS, fonlar, döner sermayeler, İşsizlik Sigortası Fonu (Ahilik Sandığı dâhil) ve KİT'lerden oluşmaktadır.

GT: Gerçekleşme tahmini

P: Program

Tablo 1.3: Program Tanımlı Kamu Kesimi Genel Dengesi (1)

	2021	2022 (GT)	2023 (P)	2024 (P)	2025 (P)
	(Milyar TL)				
Kamu Kesimi	-99,4	-711,6	-413,2	-234,4	139,5
Genel Devlet	-108,0	-289,1	-333,5	-171,2	37,1
Merkezi Yönetim Bütçesi	-108,4	-294,3	-323,6	-182,9	20,5
Mahalli İdareler	10,0	5,0	-4,2	14,8	15,8
Bütçe Dışı Fonlar	10,6	2,1	4,2	5,8	11,2
İşsizlik Sigortası Fonu	-25,1	1,0	-6,2	-5,4	-7,5
Sosyal Güvenlik Kuruluşları	-34,7	-50,1	-133,3	-153,5	-160,1
Genel Sağlık Sigortası	34,7	50,1	133,3	153,5	160,1
Döner Sermayeli Kuruluşlar	4,9	-2,9	-3,7	-3,4	-2,9
KİT'ler	8,6	-422,5	-79,8	-63,2	102,4
	(GSYH'ya Oran, Yüzde)				
Kamu Kesimi	-1,4	-5,3	-2,2	-1,0	0,5
Genel Devlet	-1,5	-2,2	-1,8	-0,7	0,1
Merkezi Yönetim Bütçesi	-1,5	-2,2	-1,7	-0,8	0,1
Mahalli İdareler	0,1	0,0	0,0	0,1	0,1
Bütçe Dışı Fonlar	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
İşsizlik Sigortası Fonu	-0,3	0,0	0,0	0,0	0,0
Sosyal Güvenlik Kuruluşları	-0,5	-0,4	-0,7	-0,7	-0,6
Genel Sağlık Sigortası	0,5	0,4	0,7	0,7	0,6
Döner Sermayeli Kuruluşlar	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
KİT'ler	0,1	-3,1	-0,4	-0,3	0,4

(1) Faiz gelirleri ve giderleri, özelleştirme gelirleri, kamu bankaları kâr payları ve bazı özelliikli gelirler ile giderler hariç tutularak hesaplanmaktadır.

GT: Gerçekleşme tahmini

P: Program

Tablo 1.4: Kamu Kesimine İlişkin Diğer Göstergeler

	2021	2022 (GT)	2023 (P)	2024 (P)	2025 (P)
	(GSYH'ya Oran, Yüzde)				
Kamu Harcanabilir Geliri	10,0	7,1	9,1	9,7	11,0
Kamu Tüketimi	-9,2	-9,1	-9,6	-9,2	-9,1
Kamu Tasarrufu	0,8	-2,1	-0,5	0,5	2,0
Kamu Yatırımı	-3,2	-3,9	-3,4	-3,3	-3,2
Kamu Tasarruf Yatırım Farkı	-2,3	-5,9	-3,9	-2,8	-1,2
Toplam Kamu Kesimi Özelleştirme Geliri	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0
Vergi Yükü (Sosyal Güvenlik Primleri Dâhil) (1)	22,4	22,3	23,4	23,4	23,4
Vergi Yükü (Sosyal Güvenlik Primleri Hariç) (1)	16,4	17,2	17,5	17,5	17,5
AB Tanımlı Genel Devlet Borç Stoku	42,0	36,7	35,2	33,6	32,1

(1) Ret ve iadeler hariçtir.

GT: Gerçekleşme tahmini

P: Program

Tablo 1.5: Genel Devlet Dengesi (1)

	2021	2022 (GT)	2023 (P)	2024 (P)	2025 (P)
	(Milyar TL)				
Gelirler	2.240,2	3.967,8	5.748,3	7.155,1	8.340,0
Vergiler	1.180,7	2.299,3	3.244,9	4.086,6	4.780,7
Vergi Dışı Normal Gelirler	121,1	193,0	306,6	367,1	431,5
Faktör Gelirleri	341,6	559,0	745,0	910,4	1.045,5
Sosyal Fonlar	591,0	910,4	1.441,9	1.781,0	2.072,4
Özelleştirme Gelirleri	5,7	6,0	10,0	10,0	10,0
Harcamalar	2.430,8	4.399,7	6.399,2	7.710,0	8.718,7
Faiz Dışı Harcamalar	2.240,0	4.057,8	5.817,4	6.992,0	7.921,8
Cari Harcamalar	1.045,6	1.802,3	2.577,7	3.147,7	3.640,8
Yatırım Harcamaları	186,0	399,1	471,9	578,6	686,2
Transfer Harcamaları	1.008,5	1.856,4	2.767,8	3.265,6	3.594,8
Stok Değişim Fonu	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Faiz Harcamaları	190,8	341,9	581,8	718,0	796,9
Genel Devlet Dengesi	-190,6	-431,9	-650,9	-554,9	-378,7
Faiz Giderleri Hariç Denge	0,1	-90,0	-69,1	163,1	418,2
Özelleştirme Gelirleri Hariç Denge	-196,4	-437,9	-660,9	-564,9	-388,7
Faiz Gid. ve Özelleştirme Gel. Hariç Denge	-5,6	-96,0	-79,1	153,1	408,2
	(GSYH'ya Oran, Yüzde)				
Gelirler	30,9	29,5	30,8	30,5	30,4
Vergiler	16,3	17,1	17,4	17,4	17,4
Vergi Dışı Normal Gelirler	1,7	1,4	1,6	1,6	1,6
Faktör Gelirleri	4,7	4,2	4,0	3,9	3,8
Sosyal Fonlar	8,2	6,8	7,7	7,6	7,6
Özelleştirme Gelirleri	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0
Harcamalar	33,5	32,8	34,3	32,9	31,8
Faiz Dışı Harcamalar	30,9	30,2	31,2	29,8	28,9
Cari Harcamalar	14,4	13,4	13,8	13,4	13,3
Yatırım Harcamaları	2,6	3,0	2,5	2,5	2,5
Transfer Harcamaları	13,9	13,8	14,8	13,9	13,1
Stok Değişim Fonu	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Faiz Harcamaları	2,6	2,5	3,1	3,1	2,9
Genel Devlet Dengesi	-2,6	-3,2	-3,5	-2,4	-1,4
Faiz Giderleri Hariç Denge	0,0	-0,7	-0,4	0,7	1,5
Özelleştirme Gelirleri Hariç Denge	-2,7	-3,3	-3,5	-2,4	-1,4
Faiz Gid. ve Özelleştirme Gel. Hariç Denge	-0,1	-0,7	-0,4	0,7	1,5

(1) Genel devlet; merkezi yönetim bütçesi kapsamındaki kurum ve kuruluşlar, mahalli idareler, sosyal güvenlik kuruluşları, genel sağlık sigortası, fonlar, döner sermayeler ve İşsizlik Sigortası Fonundan (Ahilik Sandığı dâhil) oluşmaktadır.

GT: Gerçekleşme tahmini

P: Program

Tablo 1.6: Merkezi Yönetim Bütçesi

	2021	2022 (GT)	2023 (P)	2024 (P)	2025 (P)
	(Milyar TL)				
Harcamalar	1.603,5	3.133,7	4.469,6	5.361,0	6.003,5
Faiz Hariç Harcamalar	1.422,7	2.803,9	3.904,0	4.663,1	5.229,0
Personel Giderleri	346,3	617,3	948,1	1.147,2	1.325,1
Sosyal Güvenlik Kur. Devlet Primi Gid.	57,4	98,1	154,6	190,7	222,9
Mal ve Hizmet Alımları	133,5	258,3	318,7	376,8	419,8
Cari Transferler	626,8	1.224,4	1.681,5	1.816,2	2.118,7
Sermaye Giderleri	131,3	277,6	315,8	396,3	463,9
Sermaye Transferleri	25,5	35,9	36,0	41,5	46,7
Borç Verme	102,0	292,2	359,2	589,7	515,5
Yedek Ödenekler	0,0	0,0	90,0	104,8	116,3
Faiz Giderleri	180,9	329,8	565,6	697,8	774,5
Gelirler	1.402,0	2.672,5	3.810,1	4.778,3	5.594,5
Genel Bütçe Vergi Gelirleri	1.165,0	2.269,6	3.199,5	4.031,3	4.719,7
Diğer Gelirler	237,0	402,9	610,6	747,0	874,8
Bütçe Dengesi	-201,5	-461,2	-659,4	-582,7	-409,0
Faiz Dışı Denge	-20,7	-131,4	-93,8	115,2	365,5
Program Tanımlı Harcamalar	1.422,7	2.803,8	3.904,0	4.663,1	5.228,9
Program Tanımlı Gelirler	1.314,3	2.509,5	3.580,4	4.480,2	5.249,4
Program Tanımlı Denge	-108,4	-294,3	-323,6	-182,9	20,5
	(GSYH'ya Oran, Yüzde)				
Harcamalar	22,1	23,3	24,0	22,9	21,9
Faiz Hariç Harcamalar	19,6	20,9	20,9	19,9	19,1
Personel Giderleri	4,8	4,6	5,1	4,9	4,9
Sosyal Güvenlik Kur. Devlet Primi Gid.	0,8	0,7	0,8	0,8	0,8
Mal ve Hizmet Alımları	1,8	1,9	1,7	1,6	1,5
Cari Transferler	8,6	9,1	9,0	7,7	7,7
Sermaye Giderleri	1,8	2,1	1,7	1,7	1,7
Sermaye Transferleri	0,4	0,3	0,2	0,2	0,2
Borç Verme	1,4	2,2	1,9	2,5	1,9
Yedek Ödenekler	0,0	0,0	0,5	0,4	0,4
Faiz Giderleri	2,5	2,5	3,0	3,0	2,8
Gelirler	19,3	19,9	20,4	20,4	20,4
Genel Bütçe Vergi Gelirleri	16,1	16,9	17,2	17,2	17,2
Diğer Gelirler	3,3	3,0	3,3	3,2	3,2
Bütçe Dengesi	-2,8	-3,4	-3,5	-2,5	-1,5
Faiz Dışı Denge	-0,3	-1,0	-0,5	0,5	1,3
Program Tanımlı Harcamalar	19,6	20,9	20,9	19,9	19,1
Program Tanımlı Gelirler	18,1	18,7	19,2	19,1	19,1
Program Tanımlı Denge	-1,5	-2,2	-1,7	-0,8	0,1

GT: Gerçekleşme tahmini

P: Program

EK 2:
Merkezi Yönetim Bütçesi (2023-2025)
Ödenek Teklif Tavanları

**GENEL BÜTÇE KAPSAMINDAKİ KAMU İDARELERİ (I SAYILI CETVEL)
2023 YILI BÜTÇESİ ÖDENEK TEKLİF TAVANLARI**

(TL)

İDARELER	PERSONEL GİDERLERİ	SOS. GÜV. DEV. PRİMİ GİD.	MAL VE HİZMET ALIM GİDERLERİ	FAİZ GİDERLERİ	CARİ TRANSFERLER	SERMAYE GİDERLERİ	SERMAYE TRANSFERLERİ	BORÇ VERME	YEDEK ÖDENEK	TOPLAM
TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ	3.547.645.000	453.073.000	567.251.000	0	536.519.000	145.095.000	0	0	0	5.249.583.000
CUMHURBAŞKANLIĞI	940.334.000	108.386.000	3.822.361.000	0	975.429.000	790.550.000	0	0	0	6.637.060.000
ANAYASA MAHKEMESİ	126.925.000	16.171.000	91.704.000	0	12.319.000	13.800.000	0	0	0	260.919.000
YARGITAY	701.845.000	100.566.000	389.898.000	0	42.612.000	41.500.000	0	0	0	1.276.421.000
DANIŞTAY	499.605.000	66.040.000	86.152.000	0	13.810.000	139.800.000	0	0	0	805.407.000
HAKİMLER VE SAVCILAR KURULU	224.010.000	28.850.000	48.306.000	0	1.385.000	10.000.000	0	0	0	312.551.000
SAYIŞTAY	897.864.000	123.482.000	129.387.000	0	10.325.000	131.400.000	0	0	0	1.292.458.000
ADALET BAKANLIĞI	41.696.227.000	6.227.157.000	13.302.799.000	0	1.656.871.000	9.500.000.000	0	0	0	72.383.054.000
MİLLİ SAVUNMA BAKANLIĞI	88.005.947.000	13.367.434.000	77.253.767.000	0	3.624.113.000	519.707.000	0	0	0	182.770.968.000
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI	16.883.374.000	4.126.326.000	3.450.691.000	0	1.904.185.000	5.517.000.000	749.462.000	0	0	32.631.038.000
DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI	7.132.718.000	483.241.000	2.303.777.000	0	5.964.276.000	892.945.000	0	1.626.000	0	16.778.583.000
HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI	6.166.701.000	919.022.000	7.391.217.000	565.596.000.000	1.164.588.476.000	894.500.000	8.300.000.000	326.810.276.000	0	2.080.666.192.000
MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI	297.420.913.000	45.175.633.000	38.973.955.000	0	13.456.059.000	39.964.000.000	360.522.000	0	0	435.351.082.000
SAĞLIK BAKANLIĞI	137.405.164.000	21.520.972.000	71.672.907.000	0	1.210.219.000	60.405.591.000	131.703.000	0	0	292.346.556.000
ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI	913.879.000	175.985.000	79.135.000	0	5.073.482.000	46.000.000.000	0	0	0	52.242.481.000
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI	11.282.243.000	2.233.573.000	6.457.164.000	0	128.887.638.000	1.000.000.000	8.000.000	0	0	149.868.618.000
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI	334.589.000	53.828.000	15.252.809.000	0	78.756.000	53.000.000	0	0	0	15.772.982.000
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI	3.782.573.000	655.091.000	864.359.000	0	1.732.081.000	3.716.755.000	677.978.000	0	0	11.428.837.000
SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI	1.005.290.000	161.803.000	181.922.000	0	6.489.520.000	192.017.000	2.261.056.000	4.613.000.000	0	14.904.608.000
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI	4.257.365.000	756.980.000	453.954.000	0	5.263.627.000	2.019.188.000	11.379.934.000	190.000.000	0	24.321.048.000
TİCARET BAKANLIĞI	4.592.150.000	651.076.000	662.768.000	0	10.447.512.000	720.000.000	30.000.000	0	0	17.103.506.000
GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI	632.807.000	112.977.000	472.785.000	0	34.671.571.000	4.762.310.000	420.082.000	25.472.000.000	0	66.544.532.000
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI	16.650.055.000	2.973.652.000	1.020.058.000	0	55.600.563.000	3.300.000.000	505.952.000	245.174.000	0	80.295.454.000
MİLLİ GÜVENLİK KURULU GENEL SEKRETERLİĞİ	72.919.000	11.255.000	9.576.000	0	1.938.000	18.609.000	0	0	0	114.297.000
MİLLİ İSTİHBARAT TEŞKİLATI BAŞKANLIĞI	3.984.486.000	405.098.000	1.632.536.000	0	0	1.707.000.000	0	0	0	7.729.120.000
JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI	54.165.943.000	6.443.445.000	13.133.708.000	0	30.532.000	2.300.000.000	0	0	0	76.073.628.000
SAHİL GÜVENLİK KOMUTANLIĞI	2.241.777.000	323.685.000	1.860.207.000	0	11.231.000	550.000.000	0	0	0	4.986.900.000
EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	81.135.602.000	15.177.140.000	12.353.284.000	0	65.437.000	8.156.830.000	0	0	0	116.888.293.000
DIYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI	28.779.364.000	5.032.757.000	1.194.352.000	0	199.880.000	704.300.000	0	0	0	35.910.653.000
AFET VE ACİL DURUM YÖNETİMİ BAŞKANLIĞI	1.520.040.000	251.861.000	302.231.000	0	1.978.069.000	1.700.687.000	704.500.000	368.017.000	0	6.825.405.000
GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI	8.598.581.000	1.440.000.000	1.118.598.000	0	69.955.000	1.781.200.000	0	0	0	13.008.334.000
TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	2.326.297.000	533.688.000	72.725.000	0	16.026.000	119.500.000	0	0	0	3.068.236.000
METEOROLOJİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	539.590.000	125.888.000	67.588.000	0	645.791.000	225.002.000	0	0	0	1.603.859.000
GÖÇ İDARESİ BAŞKANLIĞI	2.109.980.000	428.585.000	797.180.000	0	5.911.825.000	235.000.000	25.600.000	0	0	9.508.170.000
AVRUPA BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI	129.091.000	16.997.000	61.175.000	0	1.902.431.000	11.000.000	8.603.000	0	0	2.129.297.000
DEVLET ARŞİVLERİ BAŞKANLIĞI	199.408.000	37.087.000	60.175.000	0	1.271.000	65.000.000	0	0	0	362.941.000
İLETİŞİM BAŞKANLIĞI	264.607.000	32.549.000	1.252.969.000	0	1.451.000	80.000.000	0	0	0	1.631.576.000
MİLLİ SARAYLAR İDARESİ BAŞKANLIĞI	402.000.000	75.486.000	64.628.000	0	1.686.000	126.000.000	0	0	0	669.800.000
STRATEJİ VE BÜTÇE BAŞKANLIĞI	237.387.000	33.864.000	123.744.000	0	4.039.000	81.350.000	433.811.000	0	90.000.000.000	90.914.195.000
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI	928.299.000	122.323.000	190.267.000	0	158.762.236.000	101.000.000	244.000.000	0	0	160.348.125.000
İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAŞKANLIĞI	67.450.000	10.713.000	50.959.000	0	13.687.000	6.000.000	5.373.000	0	0	154.182.000
GENEL BÜTÇE KAPSAMINDAKİ KAMU İDARELERİ TOPLAMI	832.803.044.000	130.993.739.000	279.275.028.000	565.596.000.000	1.611.858.833.000	198.697.636.000	26.246.576.000	357.700.093.000	90.000.000.000	4.093.170.949.000

NOT: Genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinin ödenek teklif tavanlarına, özel bütçeli idarelere yapılacak hazine yardımı dahil edilmemiştir.

**ÖZEL BÜTÇELİ İDARELER (II SAYILI CETVEL)
2023 YILI BÜTÇESİ ÖDENEK TEKLİF TAVANLARI**

(TL)

İDARELER	PERSONEL GİDERLERİ	SOS. GÜV. DEV. PRİMİ GİD.	MAL VE HİZMET ALIM GİDERLERİ	FAİZ GİDERLERİ	CARİ TRANSFERLER	SERMAYE GİDERLERİ	SERMAYE TRANSFERLERİ	BORÇ VERME	YEDEK ÖDENEK	TOPLAM
YÜKSEKÖĞRETİM KURULU	203.156.000	25.569.000	18.736.000	0	68.607.000	4.623.000	0	0	0	320.691.000
ANKARA ÜNİVERSİTESİ	2.608.884.000	415.544.000	299.462.000	0	257.396.000	399.500.000	0	0	0	3.980.786.000
ORTA DOĞU TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	1.194.211.000	200.220.000	382.690.000	0	78.913.000	241.713.000	0	0	0	2.097.747.000
HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ	2.397.242.000	383.562.000	393.090.000	0	242.715.000	523.204.000	0	0	0	3.939.813.000
GAZİ ÜNİVERSİTESİ	2.046.949.000	320.933.000	244.256.000	0	176.751.000	485.000.000	0	0	0	3.273.889.000
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ	2.170.800.000	360.418.000	365.903.000	0	278.240.000	1.364.290.000	0	0	0	4.539.651.000
İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	1.180.712.000	187.685.000	270.051.000	0	80.869.000	210.872.000	0	0	0	1.930.189.000
BOĞAZİÇİ ÜNİVERSİTESİ	626.440.000	101.776.000	191.235.000	0	42.550.000	208.674.000	0	0	0	1.170.675.000
MARMARA ÜNİVERSİTESİ	1.606.774.000	246.985.000	224.493.000	0	105.478.000	221.752.000	0	0	0	2.405.482.000
YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	816.085.000	128.004.000	154.378.000	0	47.710.000	197.000.000	0	0	0	1.343.177.000
MİMAR SİNAN GÜZEL SANATLAR ÜNİVERSİTESİ	330.363.000	55.420.000	46.954.000	0	24.475.000	85.000.000	0	0	0	542.212.000
EGE ÜNİVERSİTESİ	2.136.281.000	355.687.000	308.713.000	0	233.629.000	234.950.000	0	0	0	3.269.260.000
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ	1.806.303.000	288.190.000	235.286.000	0	171.221.000	308.068.000	0	0	0	2.809.068.000
TRAKYA ÜNİVERSİTESİ	1.042.198.000	167.669.000	137.866.000	0	69.676.000	119.128.000	0	0	0	1.536.537.000
BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ	1.493.713.000	243.811.000	251.882.000	0	118.994.000	254.014.000	0	0	0	2.362.414.000
ANADOLU ÜNİVERSİTESİ	1.018.967.000	170.482.000	210.873.000	0	69.506.000	112.018.000	0	0	0	1.581.846.000
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ	1.708.869.000	245.912.000	294.514.000	0	83.943.000	130.628.000	0	0	0	2.463.866.000
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ	1.518.707.000	233.694.000	178.144.000	0	94.983.000	285.000.000	0	0	0	2.310.528.000
ERCİYES ÜNİVERSİTESİ	1.290.244.000	193.744.000	266.263.000	0	88.475.000	269.300.000	0	0	0	2.108.026.000
SİVAS CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ	1.209.578.000	183.435.000	198.176.000	0	63.154.000	218.859.000	0	0	0	1.873.202.000
ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ	1.462.726.000	237.554.000	185.212.000	0	112.908.000	287.129.000	0	0	0	2.285.529.000
ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ	1.407.060.000	218.623.000	174.480.000	0	92.840.000	160.241.000	0	0	0	2.053.244.000
KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	1.181.561.000	185.312.000	137.904.000	0	82.090.000	238.178.000	0	0	0	1.825.045.000
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ	1.860.483.000	259.931.000	397.200.000	0	103.204.000	153.000.000	0	0	0	2.773.818.000
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ	1.320.492.000	198.350.000	162.798.000	0	63.664.000	166.885.000	0	0	0	1.912.189.000
FIRAT ÜNİVERSİTESİ	1.314.492.000	192.499.000	174.215.000	0	58.830.000	225.000.000	0	0	0	1.965.036.000
DİCLE ÜNİVERSİTESİ	1.235.399.000	187.029.000	204.328.000	0	73.354.000	82.546.000	0	0	0	1.782.656.000
VAN YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ	1.199.163.000	164.944.000	177.123.000	0	48.229.000	268.867.000	0	0	0	1.858.326.000
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ	1.095.888.000	169.699.000	171.817.000	0	52.196.000	146.808.000	0	0	0	1.636.408.000
İZMİR YÜKSEK TEKNOLOJİ ENSTİTÜSÜ	300.706.000	46.073.000	68.774.000	0	13.588.000	108.500.000	0	0	0	537.641.000
GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	316.846.000	48.719.000	60.664.000	0	13.622.000	103.300.000	0	0	0	543.151.000
HARRAN ÜNİVERSİTESİ	816.370.000	126.460.000	103.317.000	0	36.090.000	77.300.000	0	0	0	1.159.537.000
SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ	1.107.479.000	171.668.000	176.580.000	0	62.243.000	144.389.000	0	0	0	1.662.359.000
AYDIN ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ	1.071.512.000	164.060.000	148.251.000	0	57.710.000	142.880.000	0	0	0	1.584.413.000
ZONGULDAK BÜLENT ECEVİT ÜNİVERSİTESİ	786.045.000	117.823.000	91.190.000	0	32.985.000	112.262.000	0	0	0	1.140.305.000
MERSİN ÜNİVERSİTESİ	1.054.118.000	162.291.000	104.560.000	0	54.330.000	115.281.000	0	0	0	1.490.580.000
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ	1.303.929.000	209.605.000	145.066.000	0	65.056.000	97.321.000	0	0	0	1.820.977.000
BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ	700.262.000	108.080.000	111.594.000	0	30.680.000	170.000.000	0	0	0	1.120.616.000
KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ	1.195.502.000	190.152.000	194.274.000	0	67.388.000	89.890.000	0	0	0	1.737.206.000
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ	870.756.000	122.045.000	113.118.000	0	37.754.000	71.452.000	0	0	0	1.215.125.000
MANİSA CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ	1.005.379.000	158.183.000	118.256.000	0	58.256.000	119.412.000	0	0	0	1.459.486.000
BOLU ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ	738.380.000	112.333.000	107.657.000	0	30.685.000	82.361.000	0	0	0	1.071.416.000
HATAY MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ	694.257.000	106.461.000	78.215.000	0	32.294.000	163.000.000	0	0	0	1.074.227.000

İDARELER	PERSONEL GİDERLERİ	SOS. GÜV. DEV. PRİMİ GİD.	MAL VE HİZMET ALIM GİDERLERİ	FAİZ GİDERLERİ	CARİ TRANSFERLER	SERMAYE GİDERLERİ	SERMAYE TRANSFERLERİ	BORÇ VERME	YEDEK ÖDENEK	TOPLAM
AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ	543.735.000	85.376.000	79.894.000	0	20.656.000	45.000.000	0	0	0	774.661.000
KAFKAS ÜNİVERSİTESİ	549.850.000	72.188.000	126.825.000	0	17.789.000	117.000.000	0	0	0	883.652.000
ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ	1.106.687.000	167.355.000	128.680.000	0	44.123.000	126.750.000	0	0	0	1.573.595.000
NİĞDE ÖMER HALİDEMİR ÜNİVERSİTESİ	504.548.000	73.284.000	85.512.000	0	18.079.000	49.202.000	0	0	0	730.625.000
KÜTAHYA Dumlupınar ÜNİVERSİTESİ	584.473.000	94.749.000	101.805.000	0	21.588.000	71.645.000	0	0	0	874.260.000
TOKAT GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ	838.667.000	125.861.000	102.915.000	0	33.319.000	193.978.000	0	0	0	1.294.740.000
MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ	786.875.000	128.946.000	117.817.000	0	38.334.000	119.028.000	0	0	0	1.191.000.000
KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ	861.807.000	125.685.000	140.313.000	0	34.741.000	120.178.000	0	0	0	1.282.724.000
KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ	688.057.000	108.062.000	116.848.000	0	40.366.000	96.430.000	0	0	0	1.049.763.000
ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ	1.094.972.000	177.067.000	150.875.000	0	70.015.000	139.918.000	0	0	0	1.632.847.000
GALATASARAY ÜNİVERSİTESİ	199.199.000	30.540.000	44.136.000	0	12.567.000	80.000.000	0	0	0	366.442.000
KIRŞEHİR AHİ EVRAN ÜNİVERSİTESİ	431.503.000	67.717.000	57.398.000	0	13.585.000	82.010.000	0	0	0	652.213.000
KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ	451.964.000	63.258.000	57.768.000	0	14.294.000	195.000.000	0	0	0	782.284.000
DÜZCE ÜNİVERSİTESİ	673.784.000	100.212.000	67.574.000	0	28.873.000	144.750.000	0	0	0	1.015.193.000
BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ	550.980.000	81.247.000	113.345.000	0	16.673.000	128.500.000	0	0	0	890.745.000
UŞAK ÜNİVERSİTESİ	428.376.000	61.398.000	76.389.000	0	13.635.000	122.845.000	0	0	0	702.643.000
RECEP TAYYİP ERDOĞAN ÜNİVERSİTESİ	592.677.000	83.348.000	49.457.000	0	16.568.000	90.087.000	0	0	0	832.137.000
TEKİRDAĞ NAMIK KEMAL ÜNİVERSİTESİ	700.357.000	104.129.000	79.880.000	0	27.699.000	126.502.000	0	0	0	1.038.567.000
ERZİNCAN BİNALI YILDIRIM ÜNİVERSİTESİ	539.888.000	67.202.000	78.237.000	0	14.967.000	75.500.000	0	0	0	775.794.000
AKSARAY ÜNİVERSİTESİ	395.552.000	59.105.000	54.052.000	0	12.371.000	67.000.000	0	0	0	588.080.000
GİRESUN ÜNİVERSİTESİ	482.720.000	72.250.000	63.828.000	0	16.333.000	74.500.000	0	0	0	709.631.000
HİTİT ÜNİVERSİTESİ	400.483.000	60.556.000	56.825.000	0	14.127.000	98.770.000	0	0	0	630.761.000
YOZGAT BOZOK ÜNİVERSİTESİ	533.814.000	75.298.000	75.498.000	0	19.884.000	71.030.000	0	0	0	775.524.000
ADİYAMAN ÜNİVERSİTESİ	514.632.000	68.233.000	60.154.000	0	15.178.000	54.300.000	0	0	0	712.497.000
ORDU ÜNİVERSİTESİ	429.726.000	62.103.000	44.302.000	0	14.645.000	46.874.000	0	0	0	597.650.000
AMASYA ÜNİVERSİTESİ	326.688.000	49.627.000	40.329.000	0	11.321.000	50.000.000	0	0	0	477.965.000
KARAMANOĞLU MEHMETBEY ÜNİVERSİTESİ	378.341.000	49.842.000	52.046.000	0	7.690.000	70.000.000	0	0	0	557.919.000
AĞRI İBRAHİM ÇEÇEN ÜNİVERSİTESİ	292.633.000	38.052.000	75.929.000	0	5.633.000	50.000.000	0	0	0	462.247.000
SİNOP ÜNİVERSİTESİ	284.941.000	43.356.000	29.830.000	0	8.608.000	95.000.000	0	0	0	461.735.000
ŞİİRT ÜNİVERSİTESİ	353.305.000	43.801.000	49.983.000	0	8.014.000	81.000.000	0	0	0	536.103.000
NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ	359.422.000	50.115.000	53.386.000	0	9.569.000	90.000.000	0	0	0	562.492.000
KARABÜK ÜNİVERSİTESİ	630.334.000	84.157.000	99.882.000	0	15.223.000	55.000.000	0	0	0	884.596.000
KİLİS 7 ARALIK ÜNİVERSİTESİ	213.199.000	31.912.000	40.756.000	0	5.919.000	25.000.000	0	0	0	316.786.000
ÇANKIRI KARATEKİN ÜNİVERSİTESİ	362.602.000	52.915.000	49.665.000	0	10.361.000	99.500.000	0	0	0	575.043.000
ARTVİN ÇORUH ÜNİVERSİTESİ	258.848.000	34.545.000	33.604.000	0	6.908.000	51.675.000	0	0	0	385.580.000
BİLECİK ŞEYH EDEBALI ÜNİVERSİTESİ	320.638.000	48.243.000	54.400.000	0	9.324.000	64.000.000	0	0	0	496.605.000
BİTLİS EREN ÜNİVERSİTESİ	254.818.000	33.821.000	54.233.000	0	6.877.000	55.000.000	0	0	0	404.749.000
KIRKLARELİ ÜNİVERSİTESİ	332.587.000	49.023.000	63.424.000	0	11.337.000	79.000.000	0	0	0	535.371.000
OSMANİYE KORKUT ATA ÜNİVERSİTESİ	275.750.000	40.576.000	37.346.000	0	8.566.000	39.200.000	0	0	0	401.438.000
BİNGÖL ÜNİVERSİTESİ	383.715.000	48.797.000	67.428.000	0	8.277.000	105.000.000	0	0	0	613.217.000
MUŞ ALPARSLAN ÜNİVERSİTESİ	307.477.000	38.071.000	68.506.000	0	7.016.000	58.000.000	0	0	0	479.070.000
MARDİN ARTUKLU ÜNİVERSİTESİ	321.859.000	42.140.000	43.757.000	0	7.217.000	33.904.000	0	0	0	448.877.000

İDARELER	PERSONEL GİDERLERİ	SOS. GÜV. DEV. PRİMİ GİD.	MAL VE HİZMET ALIM GİDERLERİ	FAİZ GİDERLERİ	CARİ TRANSFERLER	SERMAYE GİDERLERİ	SERMAYE TRANSFERLERİ	BORÇ VERME	YEDEK ÖDENEK	TOPLAM
BATMAN ÜNİVERSİTESİ	301.630.000	39.731.000	46.418.000	0	6.881.000	76.002.000	0	0	0	470.662.000
ARDAHAN ÜNİVERSİTESİ	194.545.000	27.028.000	63.172.000	0	4.711.000	65.250.000	0	0	0	354.706.000
BARTIN ÜNİVERSİTESİ	305.103.000	42.628.000	33.831.000	0	8.787.000	108.650.000	0	0	0	498.999.000
BAYBURT ÜNİVERSİTESİ	252.937.000	31.056.000	43.093.000	0	6.438.000	17.550.000	0	0	0	351.074.000
GÜMÜŞHANE ÜNİVERSİTESİ	329.812.000	43.785.000	46.935.000	0	9.151.000	16.254.000	0	0	0	445.937.000
HAKKARİ ÜNİVERSİTESİ	188.713.000	24.371.000	33.245.000	0	4.426.000	100.002.000	0	0	0	350.757.000
İĞDIR ÜNİVERSİTESİ	258.636.000	34.177.000	38.906.000	0	6.055.000	35.802.000	0	0	0	373.576.000
ŞIRNAK ÜNİVERSİTESİ	179.408.000	22.023.000	41.089.000	0	4.040.000	25.200.000	0	0	0	271.760.000
MUNZUR ÜNİVERSİTESİ	265.604.000	33.458.000	37.941.000	0	6.602.000	46.000.000	0	0	0	389.605.000
YALOVA ÜNİVERSİTESİ	262.965.000	37.070.000	39.365.000	0	9.553.000	62.620.000	0	0	0	411.573.000
TÜRK ALMAN ÜNİVERSİTESİ	126.574.000	20.496.000	43.014.000	0	3.437.000	115.002.000	0	0	0	308.523.000
ANKARA YILDIRIM BEYAZIT ÜNİVERSİTESİ	650.121.000	92.712.000	126.990.000	0	18.366.000	183.402.000	0	0	0	1.071.591.000
BURSA TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	197.953.000	28.683.000	35.837.000	0	4.778.000	49.800.000	0	0	0	317.051.000
İSTANBUL MEDENİYET ÜNİVERSİTESİ	371.409.000	51.675.000	38.701.000	0	13.878.000	130.000.000	0	0	0	605.663.000
İZMİR KATİP ÇELEBİ ÜNİVERSİTESİ	502.967.000	69.323.000	53.536.000	0	15.873.000	123.004.000	0	0	0	764.703.000
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ	1.152.064.000	174.924.000	101.486.000	0	60.384.000	137.253.000	0	0	0	1.626.111.000
ABDULLAH GÜL ÜNİVERSİTESİ	130.088.000	20.907.000	30.956.000	0	3.425.000	90.000.000	0	0	0	275.376.000
ERZURUM TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	150.753.000	20.187.000	38.577.000	0	2.765.000	33.800.000	0	0	0	246.082.000
ADANA ALPARSLAN TÜRKİŞ BİLİM VE TEKNOLOJİ ÜNİVERSİTESİ	176.604.000	27.458.000	21.588.000	0	5.611.000	90.000.000	0	0	0	321.261.000
ANKARA SOSYAL BİLİMLER ÜNİVERSİTESİ	171.408.000	27.876.000	26.451.000	0	5.805.000	30.002.000	0	0	0	261.542.000
SAĞLIK BİLİMLERİ ÜNİVERSİTESİ	1.318.888.000	198.361.000	128.342.000	0	60.784.000	261.900.000	0	0	0	1.968.275.000
BANDIRMA ONYEDİ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ	228.971.000	32.259.000	39.485.000	0	5.851.000	119.002.000	0	0	0	425.568.000
İSKENDERUN TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	197.118.000	30.992.000	42.778.000	0	6.601.000	41.502.000	0	0	0	318.991.000
ALANYA ALAADDİN KEYKUBAT ÜNİVERSİTESİ	255.982.000	36.328.000	50.752.000	0	6.341.000	137.000.000	0	0	0	486.403.000
İZMİR BAKIRÇAY ÜNİVERSİTESİ	131.883.000	19.906.000	25.390.000	0	3.410.000	64.500.000	0	0	0	245.089.000
İZMİR DEMOKRASİ ÜNİVERSİTESİ	119.607.000	17.926.000	29.121.000	0	3.242.000	48.000.000	0	0	0	217.896.000
YÜKSEKÖĞRETİM KALİTE KURULU	6.342.000	985.000	10.981.000	0	380.000	568.000	0	0	0	19.256.000
ANKARA MÜZİK VE GÜZEL SANATLAR ÜNİVERSİTESİ	65.218.000	11.381.000	32.839.000	0	944.000	83.000.000	0	0	0	193.382.000
GAZİANTEP İSLAM BİLİM VE TEKNOLOJİ ÜNİVERSİTESİ	65.797.000	10.108.000	38.724.000	0	1.053.000	23.175.000	0	0	0	138.857.000
KONYA TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	224.684.000	33.602.000	47.884.000	0	7.293.000	60.000.000	0	0	0	373.463.000
KÜTAHYA SAĞLIK BİLİMLERİ ÜNİVERSİTESİ	213.048.000	32.064.000	23.281.000	0	6.828.000	72.000.000	0	0	0	347.221.000
MALATYA TURGUT ÖZAL ÜNİVERSİTESİ	206.771.000	31.580.000	37.116.000	0	3.830.000	90.400.000	0	0	0	369.697.000
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ - CERRAHPAŞA	1.366.654.000	233.816.000	304.092.000	0	100.871.000	774.452.000	0	0	0	2.779.885.000
ANKARA HACI BAYRAM VELİ ÜNİVERSİTESİ	612.081.000	91.470.000	98.368.000	0	22.201.000	35.256.000	0	0	0	859.376.000
SAKARYA UYGULAMALI BİLİMLER ÜNİVERSİTESİ	288.855.000	47.576.000	37.453.000	0	9.147.000	50.000.000	0	0	0	433.031.000
SAMSUN ÜNİVERSİTESİ	142.093.000	21.682.000	20.823.000	0	2.623.000	80.000.000	0	0	0	267.221.000
ŞİVAS BİLİM VE TEKNOLOJİ ÜNİVERSİTESİ	46.893.000	6.433.000	22.111.000	0	770.000	75.620.000	0	0	0	151.827.000
TARSUS ÜNİVERSİTESİ	117.097.000	16.623.000	14.114.000	0	2.806.000	113.000.000	0	0	0	263.640.000
TRABZON ÜNİVERSİTESİ	219.020.000	33.916.000	34.926.000	0	8.294.000	67.200.000	0	0	0	363.356.000
KAYSERİ ÜNİVERSİTESİ	134.705.000	21.462.000	37.942.000	0	4.240.000	45.000.000	0	0	0	243.349.000
KAHRAMANMARAŞ İSTİKLAL ÜNİVERSİTESİ	55.745.000	8.397.000	19.203.000	0	1.831.000	50.000.000	0	0	0	135.176.000
ESKİŞEHİR TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	426.622.000	73.070.000	82.221.000	0	14.790.000	94.641.000	0	0	0	691.344.000
İSPARTA UYGULAMALI BİLİMLER ÜNİVERSİTESİ	354.995.000	58.304.000	38.350.000	0	11.259.000	121.200.000	0	0	0	584.108.000
AFYONKARAHİSAR SAĞLIK BİLİMLERİ ÜNİVERSİTESİ	319.555.000	56.808.000	30.113.000	0	17.939.000	149.435.000	0	0	0	573.850.000
TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU	882.129.000	147.633.000	132.136.000	0	5.627.000	76.720.000	0	0	0	1.244.245.000
ÖLÇME SEÇME VE YERLEŞTİRME MERKEZİ BAŞKANLIĞI	911.167.000	34.844.000	590.581.000	0	3.566.000	4.211.000	0	0	0	1.544.369.000
SAVUNMA SANAYİ BAŞKANLIĞI	235.287.000	29.909.000	31.792.000	0	8.011.000	39.900.000	0	0	0	344.899.000

İDARELER	PERSONEL GİDERLERİ	SOS. GÜV. DEV. PRİMİ GİD.	MAL VE HİZMET ALIM GİDERLERİ	FAİZ GİDERLERİ	CARİ TRANSFERLER	SERMAYE GİDERLERİ	SERMAYE TRANSFERLERİ	BORÇ VERME	YEDEK ÖDENEK	TOPLAM
ATATÜRK KÜLTÜR, DİL VE TARİH YÜKSEK KURUMU	28.622.000	5.553.000	11.542.000	0	2.866.000	2.000.000	0	0	0	50.583.000
ATATÜRK ARAŞTIRMA MERKEZİ	11.458.000	1.686.000	7.664.000	0	1.160.000	2.500.000	0	0	0	24.468.000
ATATÜRK KÜLTÜR MERKEZİ	11.749.000	1.677.000	7.579.000	0	1.570.000	5.000.000	0	0	0	27.575.000
TÜRK DİL KURUMU	26.402.000	3.986.000	15.300.000	0	10.204.000	10.800.000	0	0	0	66.692.000
TÜRK TARİH KURUMU	92.162.000	15.035.000	10.427.000	0	13.669.000	2.000.000	0	0	0	133.293.000
TÜRKİYE BİLİMSEL VE TEKNOLOJİK ARAŞTIRMA KURUMU	1.862.248.000	342.146.000	1.803.852.000	0	2.392.288.000	1.610.782.000	6.426.594.000	0	0	14.437.910.000
TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ	17.348.000	3.075.000	9.363.000	0	25.414.000	7.000.000	0	0	0	62.200.000
KARAYOLLARI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	7.537.479.000	1.636.580.000	10.679.628.000	0	53.795.946.000	45.000.000.000	0	0	0	118.649.633.000
DEVLET TİYATROLARI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	739.968.000	138.620.000	160.849.000	0	28.734.000	40.000.000	0	0	0	1.108.171.000
DEVLET OPERA VE BALESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	827.770.000	127.376.000	88.155.000	0	53.089.000	28.000.000	0	0	0	1.124.390.000
ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	5.386.710.000	1.128.195.000	3.393.047.000	0	309.130.000	2.046.000.000	186.310.000	551.802.000	0	13.001.194.000
VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	567.509.000	100.725.000	231.765.000	0	188.720.000	1.050.000.000	0	0	0	2.138.719.000
TÜRKİYE HUDUT VE SAHİLLER SAĞLIK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	181.253.000	32.499.000	22.838.000	0	4.842.000	82.000.000	0	0	0	323.432.000
MADEN TETKİK VE ARAMA GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	702.296.000	134.701.000	135.905.000	0	81.164.000	1.000.000.000	0	118.000.000	0	2.172.066.000
SİVİL HAVACILIK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	111.896.000	15.701.000	16.056.000	0	27.627.000	10.000.000	0	0	0	181.280.000
TÜRK AKREDİTASYON KURUMU	57.686.000	6.945.000	41.373.000	0	3.211.000	10.000.000	0	0	0	119.215.000
TÜRK STANDARLARI ENSTİTÜSÜ	960.637.000	200.444.000	180.975.000	0	34.072.000	280.000.000	0	0	0	1.656.128.000
TÜRK PATENT VE MARKA KURUMU	171.919.000	23.933.000	58.596.000	0	105.353.000	40.230.000	0	0	0	400.031.000
KÜÇÜK VE ORTA ÖLÇEKLİ İŞLETMELERİ GELİŞTİRME VE DESTEKLEME İDARESİ BAŞKANLIĞI	619.375.000	79.308.000	124.748.000	0	2.718.031.000	60.000.000	0	877.828.000	0	4.479.290.000
TÜRK İŞBİRLİĞİ VE KOORDİNASYON AJANSI BAŞKANLIĞI	166.802.000	24.099.000	114.974.000	0	1.113.682.000	20.000.000	50.000.000	0	0	1.489.557.000
GAP BÖLGE KALKINMA İDARESİ	74.539.000	13.808.000	29.106.000	0	1.234.000	40.000.000	173.223.000	0	0	331.910.000
ÖZELLEŞTİRME İDARESİ BAŞKANLIĞI	80.833.000	11.975.000	9.796.000	0	9.734.000	3.350.000	0	0	0	115.688.000
KAMU DENETÇİLİĞİ KURUMU	62.524.000	10.444.000	16.982.000	0	2.621.000	22.800.000	0	0	0	115.371.000
CEZA İNFAZ KURUMLARI İLE TUTUKEVLERİ İŞ YURTULARI KURUMU	197.511.000	21.513.000	4.780.752.000	0	92.000	1.962.667.000	0	0	0	6.962.535.000
MESLEKİ YETERLİLİK KURUMU	38.039.000	8.548.000	13.263.000	0	90.000	31.900.000	0	0	0	91.840.000
YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANLIĞI	103.506.000	16.463.000	35.209.000	0	898.087.000	10.000.000	0	0	0	1.063.265.000
TÜRKİYE YAZMA ESERLER KURUMU BAŞKANLIĞI	105.829.000	17.416.000	12.100.000	0	2.657.000	18.000.000	0	0	0	156.002.000
DOĞU ANADOLU PROJESİ BÖLGE KALKINMA İDARESİ BAŞKANLIĞI	12.817.000	2.104.000	8.458.000	0	653.000	1.380.000	212.952.000	0	0	238.364.000
KONYA OVASI PROJESİ BÖLGE KALKINMA İDARESİ BAŞKANLIĞI	14.276.000	2.425.000	8.406.000	0	656.000	11.000.000	226.900.000	0	0	263.663.000
DOĞU KARADENİZ PROJESİ BÖLGE KALKINMA İDARESİ BAŞKANLIĞI	15.597.000	2.551.000	8.446.000	0	650.000	3.500.000	402.296.000	0	0	433.040.000
DEVLET SU İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	6.468.611.000	1.299.351.000	1.091.740.000	0	203.195.000	41.780.000.000	300.000.000	0	0	51.142.897.000
TÜRKİYE SU ENSTİTÜSÜ	7.202.000	1.404.000	2.668.000	0	0	1.500.000	0	0	0	12.774.000
TÜRKİYE İLAÇ VE TIBBİ CİHAZ KURUMU	282.767.000	43.844.000	189.297.000	0	9.902.000	40.000.000	0	0	0	565.810.000
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU	38.154.000	5.461.000	17.314.000	0	1.241.000	20.000.000	0	0	0	82.170.000
TÜRKİYE SAĞLIK ENSTİTÜLERİ BAŞKANLIĞI	31.048.000	5.360.000	64.181.000	0	1.752.000	175.342.000	234.000.000	0	0	511.683.000
HELAL AKREDİTASYON KURUMU	13.234.000	2.125.000	4.995.000	0	162.000	2.300.000	0	0	0	22.816.000
MADEN VE PETROL İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	173.106.000	31.023.000	50.696.000	0	696.480.000	75.000.000	0	2.068.000	0	1.028.373.000
TÜRKİYE UZAY AJANSI	31.816.000	5.588.000	25.672.000	0	29.926.000	10.000.000	1.515.000.000	0	0	1.618.002.000
KAPADOKYA ALAN BAŞKANLIĞI	28.287.000	5.696.000	37.250.000	0	20.000	58.500.000	0	0	0	129.753.000
TÜRKİYE ADALET AKADEMİSİ	22.828.000	3.717.000	43.337.000	0	2.120.000	9.100.000	0	0	0	81.102.000
TÜRKİYE ENERJİ, NÜKLEER VE MADEN ARAŞTIRMA KURUMU	221.900.000	33.735.000	105.354.000	0	250.354.000	300.000.000	40.000.000	0	0	951.343.000
ÖZEL BÜTÇELİ İDARELER TOPLAMI	116.409.978.000	18.934.634.000	37.736.096.000	0	67.959.446.000	113.033.597.000	9.767.275.000	1.549.698.000	0	365.390.724.000

GENEL BÜTÇE KAPSAMINDAKİ KAMU İDARELERİ (I SAYILI CETVEL)
2024 YILI BÜTÇESİ ÖDENEK TEKLİF TAVANLARI

(TL)

İDARELER	PERSONEL GİDERLERİ	SOS. GÜV. DEV. PRİMİ GİD.	MAL VE HİZMET ALIM GİDERLERİ	FAİZ GİDERLERİ	CARİ TRANSFERLER	SERMAYE GİDERLERİ	SERMAYE TRANSFERLERİ	BORÇ VERME	YEDEK ÖDENEK	TOPLAM
TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ	4.461.944.000	573.540.000	663.559.000	0	643.722.000	153.712.000	0	0	0	6.496.477.000
CUMHURBAŞKANLIĞI	1.034.361.000	119.222.000	4.121.561.000	0	1.375.290.000	579.800.000	0	0	0	7.230.234.000
ANAYASA MAHKEMESİ	152.969.000	19.484.000	108.340.000	0	14.671.000	17.311.000	0	0	0	312.775.000
YARGITAY	845.669.000	121.081.000	460.919.000	0	50.747.000	52.060.000	0	0	0	1.530.476.000
DANIŞTAY	602.285.000	79.563.000	101.869.000	0	16.442.000	175.373.000	0	0	0	975.532.000
HAKİMLER VE SAVCILAR KURULU	270.110.000	34.768.000	56.975.000	0	1.643.000	12.545.000	0	0	0	376.041.000
SAYIŞTAY	1.212.043.000	168.205.000	154.355.000	0	12.459.000	73.050.000	0	0	0	1.620.112.000
ADALET BAKANLIĞI	50.293.765.000	7.511.963.000	15.890.061.000	0	1.992.425.000	11.917.316.000	0	0	0	87.605.530.000
MİLLİ SAVUNMA BAKANLIĞI	106.121.135.000	16.114.806.000	92.008.891.000	0	4.129.861.000	651.949.000	0	0	0	219.026.642.000
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI	20.368.931.000	4.978.463.000	4.070.259.000	0	2.267.701.000	6.920.824.000	952.127.000	0	0	39.558.305.000
DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI	8.606.406.000	582.981.000	2.719.973.000	0	6.782.548.000	1.120.159.000	0	1.937.000	0	19.814.004.000
HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI	7.438.125.000	1.108.424.000	8.588.439.000	697.834.000.000	1.168.139.876.000	1.122.109.000	9.884.968.000	548.604.964.000	0	2.442.720.905.000
MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI	362.464.457.000	55.494.522.000	47.188.589.000	0	16.252.763.000	50.974.372.000	389.251.000	0	0	532.763.954.000
SAĞLIK BAKANLIĞI	168.202.561.000	26.261.036.000	84.192.784.000	0	1.404.736.000	75.775.066.000	94.165.000	0	0	355.930.348.000
ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI	1.099.319.000	211.746.000	93.335.000	0	5.668.998.000	58.704.895.000	0	0	0	65.778.293.000
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI	13.549.740.000	2.680.727.000	7.707.295.000	0	143.917.093.000	1.254.454.000	9.220.000	0	0	169.118.529.000
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI	403.217.000	64.843.000	18.164.206.000	0	92.714.000	66.486.000	0	0	0	18.791.466.000
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI	4.558.494.000	789.372.000	1.019.469.000	0	2.022.743.000	4.656.346.000	783.560.000	0	0	13.829.984.000
SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI	1.212.469.000	195.133.000	214.561.000	0	7.727.401.000	240.877.000	2.605.933.000	5.512.950.000	0	17.709.324.000
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI	5.129.770.000	911.834.000	535.420.000	0	6.520.560.000	2.533.841.000	13.629.613.000	226.282.000	0	29.487.320.000
TİCARET BAKANLIĞI	5.540.067.000	785.317.000	781.894.000	0	12.348.199.000	903.207.000	34.576.000	0	0	20.393.260.000
GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI	762.175.000	136.010.000	557.603.000	0	41.952.047.000	5.974.100.000	484.156.000	32.778.000.000	0	82.644.091.000
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI	20.056.096.000	3.580.549.000	1.203.117.000	0	66.203.513.000	4.139.701.000	583.125.000	291.992.000	0	96.058.093.000
MİLLİ GÜVENLİK KURULU GENEL SEKRETERLİĞİ	87.938.000	13.573.000	11.294.000	0	2.226.000	23.344.000	0	0	0	138.375.000
MİLLİ İSTİHBARAT TEŞKİLATI BAŞKANLIĞI	4.808.148.000	488.839.000	1.925.399.000	0	0	2.141.353.000	0	0	0	9.363.739.000
JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI	65.360.422.000	7.774.866.000	15.641.887.000	0	35.424.000	2.885.245.000	0	0	0	91.697.844.000
SAHİL GÜVENLİK KOMUTANLIĞI	2.703.085.000	390.131.000	2.193.979.000	0	13.376.000	689.949.000	0	0	0	5.990.520.000
EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	97.893.501.000	18.311.310.000	14.693.432.000	0	74.637.000	10.232.369.000	0	0	0	141.205.249.000
DIYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI	34.727.086.000	6.072.823.000	1.408.714.000	0	237.850.000	883.512.000	0	0	0	43.329.985.000
AFET VE ACİL DURUM YÖNETİMİ BAŞKANLIĞI	1.832.712.000	303.588.000	356.448.000	0	2.351.258.000	2.132.573.000	5.186.000	438.293.000	0	7.420.058.000
GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI	10.374.027.000	1.737.267.000	1.319.265.000	0	83.243.000	2.234.434.000	0	0	0	15.748.236.000
TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	2.804.956.000	643.572.000	85.771.000	0	19.085.000	149.907.000	0	0	0	3.703.291.000
METEOROLOJİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	650.587.000	151.800.000	79.713.000	0	734.407.000	282.255.000	0	0	0	1.898.762.000
GÖÇ İDARESİ BAŞKANLIĞI	2.531.727.000	513.863.000	940.187.000	0	7.039.344.000	294.797.000	29.505.000	0	0	11.349.423.000
AVRUPA BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI	155.541.000	20.462.000	72.165.000	0	2.793.718.000	13.799.000	9.915.000	0	0	3.065.600.000
DEVLET ARŞİVLERİ BAŞKANLIĞI	240.137.000	44.636.000	70.970.000	0	1.497.000	81.539.000	0	0	0	438.779.000
İLETİŞİM BAŞKANLIĞI	319.163.000	39.244.000	1.477.773.000	0	1.728.000	100.356.000	0	0	0	1.938.264.000
MİLLİ SARAYLAR İDARESİ BAŞKANLIĞI	483.107.000	90.679.000	76.225.000	0	2.008.000	158.061.000	0	0	0	810.080.000
STRATEJİ VE BÜTÇE BAŞKANLIĞI	283.256.000	40.783.000	145.943.000	0	4.810.000	102.049.000	503.631.000	0	104.804.470.000	105.884.942.000
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI	1.119.642.000	147.545.000	224.446.000	0	225.095.289.000	126.700.000	281.217.000	0	0	226.994.839.000
İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAŞKANLIĞI	81.399.000	12.929.000	60.101.000	0	15.583.000	7.527.000	6.193.000	0	0	183.732.000
GENEL BÜTÇE KAPSAMINDAKİ KAMU İDARELERİ TOPLAMI	1.010.842.542.000	159.321.499.000	331.387.186.000	697.834.000.000	1.728.043.635.000	250.559.322.000	30.286.341.000	587.854.418.000	104.804.470.000	4.900.933.413.000

NOT: Genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinin ödenek teklif tavanlarına, özel bütçeli idarelere yapılacak hazine yardımı dahil edilmemiştir.

ÖZEL BÜTÇELİ İDARELER (II SAYILI CETVEL)
2024 YILI BÜTÇESİ ÖDENEK TEKLİF TAVANLARI

(TL)

İDARELER	PERSONEL GİDERLERİ	SOS. GÜV. DEV. PRİMİ GİD.	MAL VE HİZMET ALIM GİDERLERİ	FAİZ GİDERLERİ	CARİ TRANSFERLER	SERMAYE GİDERLERİ	SERMAYE TRANSFERLERİ	BORÇ VERME	YEDEK ÖDENEK	TOPLAM
YÜKSEKÖĞRETİM KURULU	244.956.000	30.807.000	22.097.000	0	81.653.000	5.799.000	0	0	0	385.312.000
ANKARA ÜNİVERSİTESİ	3.144.599.000	500.918.000	353.183.000	0	306.536.000	501.155.000	0	0	0	4.806.391.000
ORTA DOĞU TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	1.438.264.000	241.062.000	451.341.000	0	93.968.000	303.218.000	0	0	0	2.527.853.000
HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ	2.890.624.000	462.480.000	463.607.000	0	289.054.000	656.336.000	0	0	0	4.762.101.000
GAZİ ÜNİVERSİTESİ	2.467.252.000	386.806.000	288.073.000	0	210.505.000	608.410.000	0	0	0	3.961.046.000
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ	2.616.544.000	434.359.000	431.543.000	0	331.349.000	1.711.439.000	0	0	0	5.525.234.000
İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	1.422.730.000	226.151.000	318.496.000	0	96.223.000	264.529.000	0	0	0	2.328.129.000
BOĞAZİÇİ ÜNİVERSİTESİ	754.831.000	122.640.000	225.541.000	0	50.622.000	261.772.000	0	0	0	1.415.406.000
MARMARA ÜNİVERSİTESİ	1.936.381.000	297.629.000	264.765.000	0	125.607.000	278.178.000	0	0	0	2.902.560.000
YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	983.635.000	154.265.000	182.072.000	0	56.815.000	247.128.000	0	0	0	1.623.915.000
MİMAR SİNAN GÜZEL SANATLAR ÜNİVERSİTESİ	398.094.000	66.794.000	55.377.000	0	29.142.000	106.629.000	0	0	0	656.036.000
EGE ÜNİVERSİTESİ	2.574.662.000	428.593.000	364.093.000	0	278.240.000	294.734.000	0	0	0	3.940.322.000
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ	2.177.896.000	347.443.000	277.494.000	0	203.909.000	386.457.000	0	0	0	3.393.199.000
TRAKYA ÜNİVERSİTESİ	1.256.317.000	202.107.000	162.598.000	0	82.978.000	149.440.000	0	0	0	1.853.440.000
BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ	1.800.864.000	293.843.000	297.067.000	0	141.716.000	318.648.000	0	0	0	2.852.138.000
ANADOLU ÜNİVERSİTESİ	1.226.267.000	205.298.000	248.702.000	0	82.723.000	140.522.000	0	0	0	1.903.512.000
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ	2.058.173.000	296.184.000	347.347.000	0	99.967.000	163.866.000	0	0	0	2.965.537.000
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ	1.831.131.000	281.763.000	210.101.000	0	113.111.000	357.519.000	0	0	0	2.793.625.000
ERCİYES ÜNİVERSİTESİ	1.555.912.000	233.651.000	314.028.000	0	105.367.000	337.825.000	0	0	0	2.546.783.000
SİVAS CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ	1.458.151.000	221.026.000	233.727.000	0	75.214.000	274.549.000	0	0	0	2.262.667.000
ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ	1.763.463.000	286.399.000	218.437.000	0	134.466.000	360.191.000	0	0	0	2.762.956.000
ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ	1.696.635.000	263.575.000	205.780.000	0	110.566.000	201.015.000	0	0	0	2.477.571.000
KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	1.424.528.000	223.386.000	162.643.000	0	97.763.000	298.784.000	0	0	0	2.207.104.000
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ	2.242.208.000	313.164.000	468.454.000	0	122.905.000	191.932.000	0	0	0	3.338.663.000
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ	1.591.410.000	238.973.000	192.003.000	0	75.822.000	209.349.000	0	0	0	2.307.557.000
FIRAT ÜNİVERSİTESİ	1.584.459.000	231.961.000	205.468.000	0	70.058.000	282.252.000	0	0	0	2.374.198.000
DİCLE ÜNİVERSİTESİ	1.489.565.000	225.419.000	240.983.000	0	87.362.000	103.550.000	0	0	0	2.146.879.000
VAN YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ	1.445.455.000	198.739.000	208.897.000	0	57.436.000	337.282.000	0	0	0	2.247.809.000
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ	1.320.676.000	204.474.000	202.639.000	0	62.160.000	184.164.000	0	0	0	1.974.113.000
İZMİR YÜKSEK TEKNOLOJİ ENSTİTÜSÜ	362.610.000	55.560.000	81.111.000	0	16.183.000	136.108.000	0	0	0	651.572.000
GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	382.124.000	58.726.000	71.547.000	0	16.224.000	129.585.000	0	0	0	658.206.000
HARRAN ÜNİVERSİTESİ	983.601.000	152.263.000	121.851.000	0	42.980.000	96.969.000	0	0	0	1.397.664.000
SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ	1.334.462.000	206.870.000	208.257.000	0	74.125.000	181.129.000	0	0	0	2.004.843.000
AYDIN ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ	1.291.921.000	197.799.000	174.846.000	0	68.731.000	179.236.000	0	0	0	1.912.533.000
ZONGULDAK BÜLENT ECEVİT ÜNİVERSİTESİ	947.343.000	141.993.000	107.549.000	0	39.280.000	140.827.000	0	0	0	1.376.992.000
MERSİN ÜNİVERSİTESİ	1.271.079.000	195.677.000	123.317.000	0	64.701.000	144.615.000	0	0	0	1.799.389.000
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ	1.572.232.000	252.741.000	171.090.000	0	77.471.000	122.085.000	0	0	0	2.195.619.000
BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ	844.067.000	130.235.000	131.613.000	0	36.539.000	213.257.000	0	0	0	1.355.711.000
KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ	1.441.178.000	229.211.000	229.125.000	0	80.251.000	112.762.000	0	0	0	2.092.527.000
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ	1.049.566.000	147.080.000	133.410.000	0	44.959.000	89.633.000	0	0	0	1.464.648.000
MANİSA CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ	1.211.797.000	190.619.000	139.470.000	0	69.380.000	149.798.000	0	0	0	1.761.064.000
BOLU ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ	890.181.000	135.387.000	126.970.000	0	36.542.000	103.317.000	0	0	0	1.292.397.000
HATAY MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ	836.867.000	128.309.000	92.246.000	0	38.461.000	204.475.000	0	0	0	1.300.358.000

İDARELER	PERSONEL GİDERLERİ	SOS. GÜV. DEV. PRİMİ GİD.	MAL VE HİZMET ALIM GİDERLERİ	FAİZ GİDERLERİ	CARİ TRANSFERLER	SERMAYE GİDERLERİ	SERMAYE TRANSFERLERİ	BORÇ VERME	YEDEK ÖDENEK	TOPLAM
AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ	654.884.000	102.853.000	94.226.000	0	24.592.000	56.450.000	0	0	0	933.005.000
KAFKAS ÜNİVERSİTESİ	662.640.000	86.948.000	149.576.000	0	21.183.000	146.771.000	0	0	0	1.067.118.000
ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ	1.333.935.000	201.657.000	151.764.000	0	52.546.000	159.002.000	0	0	0	1.898.904.000
NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ	608.334.000	88.349.000	100.852.000	0	21.532.000	61.721.000	0	0	0	880.788.000
KÜTAHYA DUMLUPINAR ÜNİVERSİTESİ	704.331.000	114.132.000	120.068.000	0	25.711.000	89.875.000	0	0	0	1.054.117.000
TOKAT GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ	1.011.183.000	151.707.000	121.377.000	0	39.682.000	243.337.000	0	0	0	1.567.286.000
MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ	948.531.000	155.428.000	138.952.000	0	45.650.000	149.316.000	0	0	0	1.437.877.000
KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ	1.038.813.000	151.445.000	165.484.000	0	41.375.000	150.757.000	0	0	0	1.547.874.000
KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ	829.320.000	130.207.000	137.810.000	0	48.071.000	120.966.000	0	0	0	1.266.374.000
ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ	1.319.756.000	213.401.000	177.941.000	0	83.385.000	175.521.000	0	0	0	1.970.004.000
GALATASARAY ÜNİVERSİTESİ	240.052.000	36.797.000	52.054.000	0	14.964.000	100.356.000	0	0	0	444.223.000
KIRŞEHİR AHİ EVRAN ÜNİVERSİTESİ	520.179.000	81.589.000	67.695.000	0	16.180.000	102.878.000	0	0	0	788.521.000
KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ	544.753.000	76.225.000	68.131.000	0	17.024.000	244.618.000	0	0	0	950.751.000
DÜZCE ÜNİVERSİTESİ	812.280.000	120.761.000	79.696.000	0	34.383.000	181.581.000	0	0	0	1.228.701.000
BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ	663.929.000	97.825.000	133.678.000	0	19.851.000	161.197.000	0	0	0	1.076.480.000
UŞAK ÜNİVERSİTESİ	516.276.000	73.991.000	90.093.000	0	16.240.000	154.103.000	0	0	0	850.703.000
RECEP TAYYİP ERDOĞAN ÜNİVERSİTESİ	714.338.000	100.392.000	58.329.000	0	19.732.000	113.010.000	0	0	0	1.005.801.000
TEKİRDAĞ NAMIK KEMAL ÜNİVERSİTESİ	844.145.000	125.458.000	94.210.000	0	32.985.000	158.691.000	0	0	0	1.255.489.000
ERZİNCAN BİNALİ YILDIRIM ÜNİVERSİTESİ	650.943.000	80.991.000	92.272.000	0	17.825.000	94.711.000	0	0	0	936.742.000
AKSARAY ÜNİVERSİTESİ	476.905.000	71.236.000	63.748.000	0	14.733.000	84.048.000	0	0	0	710.670.000
GİRESUN ÜNİVERSİTESİ	581.858.000	87.086.000	75.278.000	0	19.452.000	93.457.000	0	0	0	857.131.000
HİTİT ÜNİVERSİTESİ	482.689.000	72.973.000	67.019.000	0	16.825.000	123.902.000	0	0	0	763.408.000
YOZGAT BOZOK ÜNİVERSİTESİ	643.258.000	90.698.000	89.042.000	0	23.682.000	89.104.000	0	0	0	935.784.000
ADİYAMAN ÜNİVERSİTESİ	620.421.000	82.233.000	70.945.000	0	18.076.000	68.117.000	0	0	0	859.792.000
ORDU ÜNİVERSİTESİ	517.936.000	74.808.000	52.249.000	0	17.442.000	58.802.000	0	0	0	721.237.000
AMASYA ÜNİVERSİTESİ	393.651.000	59.788.000	47.564.000	0	13.483.000	62.723.000	0	0	0	577.209.000
KARAMANOĞLU MEHMETBEY ÜNİVERSİTESİ	456.112.000	60.065.000	61.383.000	0	9.159.000	87.813.000	0	0	0	674.532.000
AĞRI İBRAHİM ÇEÇEN ÜNİVERSİTESİ	352.533.000	45.811.000	89.550.000	0	6.709.000	62.723.000	0	0	0	557.326.000
SİNOP ÜNİVERSİTESİ	343.312.000	52.213.000	35.181.000	0	10.252.000	119.173.000	0	0	0	560.131.000
SİİRT ÜNİVERSİTESİ	425.858.000	52.764.000	58.950.000	0	9.545.000	101.611.000	0	0	0	648.728.000
NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ	433.073.000	60.369.000	62.963.000	0	11.397.000	112.901.000	0	0	0	680.703.000
KARABÜK ÜNİVERSİTESİ	759.807.000	101.400.000	117.800.000	0	18.130.000	68.995.000	0	0	0	1.066.132.000
KİLİS 7 ARALIK ÜNİVERSİTESİ	256.870.000	38.429.000	48.067.000	0	7.050.000	31.361.000	0	0	0	381.777.000
ÇANKIRI KARATEKİN ÜNİVERSİTESİ	436.969.000	63.738.000	58.574.000	0	12.341.000	124.818.000	0	0	0	696.440.000
ARTVİN ÇORUH ÜNİVERSİTESİ	311.922.000	41.619.000	39.632.000	0	8.228.000	64.824.000	0	0	0	466.225.000
BİLECİK ŞEYH EDEBALI ÜNİVERSİTESİ	386.408.000	58.125.000	64.159.000	0	11.105.000	80.285.000	0	0	0	600.082.000
BİTLİS EREN ÜNİVERSİTESİ	307.170.000	40.741.000	63.962.000	0	8.191.000	68.995.000	0	0	0	489.059.000
KIRKLARELİ ÜNİVERSİTESİ	400.928.000	59.075.000	74.802.000	0	13.503.000	99.102.000	0	0	0	647.410.000
OSMANİYE KORKUT ATA ÜNİVERSİTESİ	332.379.000	48.905.000	44.046.000	0	10.202.000	49.174.000	0	0	0	484.706.000
BİNGÖL ÜNİVERSİTESİ	462.570.000	58.787.000	79.524.000	0	9.858.000	131.717.000	0	0	0	742.456.000
MUŞ ALPARSLAN ÜNİVERSİTESİ	370.698.000	45.886.000	80.795.000	0	8.356.000	72.758.000	0	0	0	578.493.000
MARDİN ARTUKLU ÜNİVERSİTESİ	388.020.000	50.774.000	51.607.000	0	8.595.000	42.532.000	0	0	0	541.528.000

İDARELER	PERSONEL GİDERLERİ	SOS. GÜV. DEV. PRİMİ GİD.	MAL VE HİZMET ALIM GİDERLERİ	FAİZ GİDERLERİ	CARİ TRANSFERLER	SERMAYE GİDERLERİ	SERMAYE TRANSFERLERİ	BORÇ VERME	YEDEK ÖDENEK	TOPLAM
BATMAN ÜNİVERSİTESİ	363.481.000	47.840.000	54.745.000	0	8.196.000	95.342.000	0	0	0	569.604.000
ARDAHAN ÜNİVERSİTESİ	234.318.000	32.520.000	74.505.000	0	5.612.000	81.854.000	0	0	0	428.809.000
BARTIN ÜNİVERSİTESİ	367.796.000	51.379.000	39.900.000	0	10.466.000	136.297.000	0	0	0	605.838.000
BAYBURT ÜNİVERSİTESİ	304.690.000	37.404.000	50.824.000	0	7.668.000	22.016.000	0	0	0	422.602.000
GÜMÜŞHANE ÜNİVERSİTESİ	397.440.000	52.730.000	55.355.000	0	10.899.000	20.389.000	0	0	0	536.813.000
HAKKARİ ÜNİVERSİTESİ	227.408.000	29.354.000	39.209.000	0	5.272.000	125.448.000	0	0	0	426.691.000
İĞDIR ÜNİVERSİTESİ	311.711.000	41.153.000	45.885.000	0	7.211.000	44.912.000	0	0	0	450.872.000
ŞIRNAK ÜNİVERSİTESİ	216.266.000	26.536.000	48.460.000	0	4.811.000	31.612.000	0	0	0	327.685.000
MUNZUR ÜNİVERSİTESİ	320.108.000	40.298.000	44.747.000	0	7.863.000	57.705.000	0	0	0	470.721.000
YALOVA ÜNİVERSİTESİ	317.041.000	44.681.000	46.427.000	0	11.377.000	78.554.000	0	0	0	498.080.000
TÜRK ALMAN ÜNİVERSİTESİ	152.431.000	24.680.000	50.730.000	0	4.094.000	144.265.000	0	0	0	376.200.000
ANKARA YILDIRIM BEYAZIT ÜNİVERSİTESİ	783.971.000	111.767.000	149.771.000	0	21.874.000	230.070.000	0	0	0	1.297.453.000
BURSA TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	238.690.000	34.575.000	42.266.000	0	5.691.000	62.471.000	0	0	0	383.693.000
İSTANBUL MEDENİYET ÜNİVERSİTESİ	447.858.000	62.297.000	45.644.000	0	16.529.000	163.080.000	0	0	0	735.408.000
İZMİR KATİP ÇELEBİ ÜNİVERSİTESİ	606.588.000	83.589.000	63.140.000	0	18.905.000	154.304.000	0	0	0	926.526.000
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ	1.389.076.000	210.835.000	119.692.000	0	71.915.000	172.178.000	0	0	0	1.963.696.000
ABDULLAH GÜL ÜNİVERSİTESİ	156.830.000	25.187.000	36.509.000	0	4.080.000	112.901.000	0	0	0	335.507.000
ERZURUM TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	181.722.000	24.326.000	45.497.000	0	3.294.000	42.401.000	0	0	0	297.240.000
ADANA ALPARSLAN TÜRKİŞ BİLİM VE TEKNOLOJİ ÜNİVERSİTESİ	212.859.000	33.081.000	25.461.000	0	6.683.000	112.901.000	0	0	0	390.985.000
ANKARA SOSYAL BİLİMLER ÜNİVERSİTESİ	206.541.000	33.563.000	31.196.000	0	6.914.000	37.636.000	0	0	0	315.850.000
SAĞLIK BİLİMLERİ ÜNİVERSİTESİ	1.591.084.000	239.277.000	151.365.000	0	72.392.000	328.542.000	0	0	0	2.382.660.000
BANDIRMA ONYEDİ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ	276.036.000	38.885.000	46.568.000	0	6.969.000	149.283.000	0	0	0	517.741.000
İSKENDERUN TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	237.603.000	37.342.000	50.452.000	0	7.862.000	52.063.000	0	0	0	385.322.000
ALANYA ALAADDİN KEYKUBAT ÜNİVERSİTESİ	308.598.000	43.780.000	59.856.000	0	7.551.000	171.861.000	0	0	0	591.646.000
İZMİR BAKIRÇAY ÜNİVERSİTESİ	159.057.000	24.002.000	29.945.000	0	4.061.000	80.912.000	0	0	0	297.977.000
İZMİR DEMOKRASİ ÜNİVERSİTESİ	144.259.000	21.615.000	34.345.000	0	3.862.000	60.214.000	0	0	0	264.295.000
YÜKSEKÖĞRETİM KALİTE KURULU	7.642.000	1.185.000	12.951.000	0	437.000	713.000	0	0	0	22.928.000
ANKARA MÜZİK VE GÜZEL SANATLAR ÜNİVERSİTESİ	78.545.000	13.695.000	38.730.000	0	1.125.000	104.120.000	0	0	0	236.215.000
GAZİANTEP İSLAM BİLİM VE TEKNOLOJİ ÜNİVERSİTESİ	79.377.000	12.190.000	45.671.000	0	1.255.000	29.072.000	0	0	0	167.565.000
KONYA TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	270.953.000	40.517.000	56.474.000	0	8.686.000	75.267.000	0	0	0	451.897.000
KÜTAHYA SAĞLIK BİLİMLERİ ÜNİVERSİTESİ	256.959.000	38.674.000	27.457.000	0	8.133.000	90.321.000	0	0	0	421.544.000
MALATYA TURGUT ÖZAL ÜNİVERSİTESİ	249.143.000	38.027.000	43.774.000	0	4.563.000	113.403.000	0	0	0	448.910.000
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ - CERRAHPAŞA	1.647.281.000	281.775.000	358.643.000	0	120.125.000	971.514.000	0	0	0	3.379.338.000
ANKARA HACI BAYRAM VELİ ÜNİVERSİTESİ	737.723.000	110.220.000	116.014.000	0	26.441.000	44.226.000	0	0	0	1.034.624.000
SAKARYA UYGULAMALI BİLİMLER ÜNİVERSİTESİ	348.051.000	57.317.000	44.172.000	0	10.895.000	62.723.000	0	0	0	523.158.000
SAMSUN ÜNİVERSİTESİ	171.345.000	26.139.000	24.558.000	0	3.125.000	100.356.000	0	0	0	325.523.000
SİVAS BİLİM VE TEKNOLOJİ ÜNİVERSİTESİ	56.554.000	7.757.000	26.078.000	0	917.000	94.862.000	0	0	0	186.168.000
TARSUS ÜNİVERSİTESİ	141.232.000	20.045.000	16.646.000	0	3.343.000	141.753.000	0	0	0	323.019.000
TRABZON ÜNİVERSİTESİ	264.038.000	40.875.000	41.191.000	0	9.879.000	84.299.000	0	0	0	440.282.000
KAYSERİ ÜNİVERSİTESİ	162.370.000	25.858.000	44.748.000	0	5.050.000	56.450.000	0	0	0	294.476.000
KAHRAMANMARAŞ İSTİKLAL ÜNİVERSİTESİ	67.227.000	10.127.000	22.648.000	0	2.181.000	62.723.000	0	0	0	164.906.000
ESKİŞEHİR TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	513.723.000	87.972.000	96.971.000	0	17.614.000	118.722.000	0	0	0	835.002.000
İSPARTA UYGULAMALI BİLİMLER ÜNİVERSİTESİ	427.901.000	70.275.000	45.230.000	0	13.410.000	152.040.000	0	0	0	708.856.000
AFYONKARAHİSAR SAĞLIK BİLİMLERİ ÜNİVERSİTESİ	385.185.000	68.471.000	35.515.000	0	21.365.000	187.460.000	0	0	0	697.996.000
TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU	1.063.880.000	178.025.000	155.840.000	0	6.701.000	96.242.000	0	0	0	1.500.688.000
ÖLÇME SEÇME VE YERLEŞTİRME MERKEZİ BAŞKANLIĞI	1.315.094.000	41.831.000	702.689.000	0	4.246.000	5.283.000	0	0	0	2.069.143.000
SAVUNMA SANAYİ BAŞKANLIĞI	283.635.000	36.037.000	37.495.000	0	9.541.000	50.053.000	0	0	0	416.761.000

İDARELER	PERSONEL GİDERLERİ	SOS. GÜV. DEV. PRİMİ GİD.	MAL VE HİZMET ALIM GİDERLERİ	FAİZ GİDERLERİ	CARİ TRANSFERLER	SERMAYE GİDERLERİ	SERMAYE TRANSFERLERİ	BORÇ VERME	YEDEK ÖDENEK	TOPLAM
ATATÜRK KÜLTÜR, DİL VE TARİH YÜKSEK KURUMU	34.471.000	6.683.000	13.613.000	0	3.414.000	2.509.000	0	0	0	60.690.000
ATATÜRK ARAŞTIRMA MERKEZİ	13.830.000	2.036.000	9.039.000	0	1.381.000	3.136.000	0	0	0	29.422.000
ATATÜRK KÜLTÜR MERKEZİ	14.183.000	2.024.000	8.939.000	0	1.870.000	6.272.000	0	0	0	33.288.000
TÜRK DİL KURUMU	31.789.000	4.797.000	18.045.000	0	12.152.000	13.548.000	0	0	0	80.331.000
TÜRK TARİH KURUMU	111.110.000	18.120.000	12.298.000	0	16.276.000	2.509.000	0	0	0	160.313.000
TÜRKİYE BİLİMSEL VE TEKNOLOJİK ARAŞTIRMA KURUMU	2.228.755.000	409.452.000	2.139.788.000	0	2.786.898.000	2.020.652.000	7.354.976.000	0	0	16.940.521.000
TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ	20.790.000	3.680.000	11.043.000	0	30.254.000	8.781.000	0	0	0	74.548.000
KARAYOLLARI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	9.032.373.000	1.961.325.000	11.532.072.000	0	69.721.760.000	57.450.441.000	0	0	0	149.697.971.000
DEVLET TİYATROLARI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	891.492.000	166.950.000	189.704.000	0	34.222.000	50.178.000	0	0	0	1.332.546.000
DEVLET OPERA VE BALESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	998.321.000	153.588.000	103.969.000	0	63.217.000	35.125.000	0	0	0	1.354.220.000
ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	6.469.194.000	1.355.646.000	3.864.140.000	0	368.083.000	2.566.613.000	221.888.000	657.174.000	0	15.502.738.000
VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	683.341.000	121.225.000	273.342.000	0	224.758.000	1.317.177.000	0	0	0	2.619.843.000
TÜRKİYE HUDUT VE SAHİLLER SAĞLIK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	218.499.000	39.173.000	26.935.000	0	5.767.000	102.865.000	0	0	0	393.239.000
MADEN TETKİK VE ARAMA GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	845.161.000	162.106.000	160.285.000	0	96.658.000	1.254.454.000	0	140.533.000	0	2.659.197.000
SİVİL HAVACILIK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	134.913.000	18.921.000	18.936.000	0	31.533.000	12.545.000	0	0	0	216.848.000
TÜRK AKREDİTASYON KURUMU	69.531.000	8.364.000	48.795.000	0	3.767.000	12.545.000	0	0	0	143.002.000
TÜRK STANDARLARI ENSTİTÜSÜ	1.158.126.000	241.701.000	213.440.000	0	38.748.000	351.247.000	0	0	0	2.003.262.000
TÜRK PATENT VE MARKA KURUMU	207.265.000	28.842.000	69.108.000	0	120.288.000	50.467.000	0	0	0	475.970.000
KÜÇÜK VE ORTA ÖLÇEKLİ İŞLETMELERİ GELİŞTİRME VE DESTEKLEME İDARESİ BAŞKANLIĞI	745.955.000	95.403.000	147.127.000	0	3.231.661.000	75.267.000	0	1.045.458.000	0	5.340.871.000
TÜRK İŞBİRLİĞİ VE KOORDİNASYON AJANSI BAŞKANLIĞI	201.056.000	29.044.000	135.599.000	0	1.266.323.000	25.089.000	57.626.000	0	0	1.714.737.000
GAP BÖLGE KALKINMA İDARESİ	89.368.000	16.547.000	34.327.000	0	1.466.000	50.177.000	199.644.000	0	0	391.529.000
ÖZELLEŞTİRME İDARESİ BAŞKANLIĞI	97.421.000	14.425.000	11.553.000	0	11.593.000	4.202.000	0	0	0	139.194.000
KAMU DENETÇİLİĞİ KURUMU	74.822.000	12.498.000	20.225.000	0	3.116.000	4.345.000	0	0	0	115.006.000
CEZA İNFAZ KURUMLARI İLE TUTUKTEKİLERİ İŞ YURTLARI KURUMU	227.411.000	25.951.000	5.663.982.000	0	110.000	2.462.076.000	0	0	0	8.379.530.000
MESLEKİ YETERLİLİK KURUMU	45.524.000	10.231.000	15.642.000	0	107.000	40.017.000	0	0	0	111.521.000
YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANLIĞI	124.587.000	19.802.000	41.525.000	0	1.064.438.000	12.545.000	0	0	0	1.262.897.000
TÜRKİYE YAZMA ESERLER KURUMU BAŞKANLIĞI	127.337.000	20.946.000	14.271.000	0	3.165.000	22.580.000	0	0	0	188.299.000
DOĞU ANADOLU PROJESİ BÖLGE KALKINMA İDARESİ BAŞKANLIĞI	15.432.000	2.533.000	9.975.000	0	778.000	1.731.000	245.433.000	0	0	275.882.000
KONYA OVASI PROJESİ BÖLGE KALKINMA İDARESİ BAŞKANLIĞI	17.183.000	2.919.000	9.914.000	0	781.000	13.798.000	261.508.000	0	0	306.103.000
DOĞU KARADENİZ PROJESİ BÖLGE KALKINMA İDARESİ BAŞKANLIĞI	18.780.000	3.070.000	9.961.000	0	774.000	4.391.000	463.658.000	0	0	500.634.000
DEVLET SU İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	7.765.888.000	1.558.948.000	1.287.589.000	0	241.972.000	53.411.100.000	345.759.000	0	0	64.611.256.000
TÜRKİYE SU ENSTİTÜSÜ	8.692.000	1.695.000	3.147.000	0	0	1.882.000	0	0	0	15.416.000
TÜRKİYE İLAÇ VE TIBBİ CİHAZ KURUMU	340.947.000	52.841.000	223.255.000	0	11.750.000	50.178.000	0	0	0	678.971.000
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU	45.989.000	6.578.000	20.420.000	0	1.473.000	25.089.000	0	0	0	99.549.000
TÜRKİYE SAĞLIK ENSTİTÜLERİ BAŞKANLIĞI	37.244.000	6.417.000	75.695.000	0	2.052.000	219.959.000	269.692.000	0	0	611.059.000
HELAL AKREDİTASYON KURUMU	15.932.000	2.556.000	5.891.000	0	193.000	2.885.000	0	0	0	27.457.000
MADEN VE PETROL İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	208.727.000	37.399.000	59.790.000	0	829.478.000	94.084.000	0	2.463.000	0	1.231.941.000
TÜRKİYE UZAY AJANSI	38.273.000	6.720.000	30.277.000	0	34.162.000	12.545.000	1.746.082.000	0	0	1.868.059.000
KAPADOKYA ALAN BAŞKANLIĞI	33.877.000	6.817.000	43.932.000	0	24.000	73.385.000	0	0	0	158.035.000
TÜRKİYE ADALET AKADEMİSİ	27.485.000	4.471.000	51.111.000	0	2.524.000	25.089.000	0	0	0	110.680.000
TÜRKİYE ENERJİ, NÜKLEER VE MADEN ARAŞTIRMA KURUMU	267.265.000	40.602.000	124.254.000	0	286.647.000	376.337.000	46.101.000	0	0	1.141.206.000
ÖZEL BÜTÇELİ İDARELER TOPLAMI	140.394.338.000	22.792.812.000	43.348.948.000	0	86.435.005.000	143.784.892.000	11.212.367.000	1.845.628.000	0	449.813.990.000

**GENEL BÜTÇE KAPSAMINDAKİ KAMU İDARELERİ (I SAYILI CETVEL)
2025 YILI BÜTÇESİ ÖDENEK TEKLİF TAVANLARI**

(TL)

İDARELER	PERSONEL GİDERLERİ	SOS. GÜV. DEV. PRİMİ GİD.	MAL VE HİZMET ALIM GİDERLERİ	FAİZ GİDERLERİ	CARİ TRANSFERLER	SERMAYE GİDERLERİ	SERMAYE TRANSFERLERİ	BORÇ VERME	YEDEK ÖDENEK	TOPLAM
TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ	5.354.331.000	688.248.000	796.549.000	0	772.366.000	184.453.000	0	0	0	7.795.947.000
CUMHURBAŞKANLIĞI	1.137.791.000	131.141.000	4.462.135.000	0	1.747.569.000	618.200.000	0	0	0	8.096.836.000
ANAYASA MAHKEMESİ	176.014.000	22.429.000	120.154.000	0	16.282.000	20.267.000	0	0	0	355.146.000
YARGITAY	973.523.000	139.387.000	511.246.000	0	56.315.000	60.949.000	0	0	0	1.741.420.000
DANIŞTAY	693.330.000	91.592.000	112.942.000	0	18.240.000	205.318.000	0	0	0	1.121.422.000
HAKİMLER VE SAVCILAR KURULU	310.927.000	40.025.000	63.097.000	0	1.815.000	14.687.000	0	0	0	430.551.000
SAYIŞTAY	1.456.740.000	200.368.000	183.021.000	0	14.710.000	96.200.000	0	0	0	1.951.039.000
ADALET BAKANLIĞI	57.888.147.000	8.647.710.000	17.797.235.000	0	290.593.000	13.952.236.000	0	0	0	98.575.921.000
MİLLİ SAVUNMA BAKANLIĞI	122.165.270.000	18.551.233.000	102.113.724.000	0	4.337.228.000	763.271.000	0	0	0	247.930.726.000
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI	23.448.340.000	5.731.165.000	4.507.197.000	0	2.516.522.000	8.102.576.000	1.056.658.000	0	0	45.362.458.000
DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI	9.907.570.000	671.122.000	3.015.187.000	0	7.103.725.000	1.311.429.000	0	2.150.000	0	22.011.183.000
HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI	8.562.549.000	1.276.007.000	9.303.449.000	774.517.000.000	1.367.563.456.000	1.313.713.000	10.970.208.000	466.864.475.000	0	2.640.370.857.000
MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI	421.369.792.000	64.733.650.000	52.344.794.000	0	18.291.623.000	59.346.162.000	417.457.000	0	0	616.503.478.000
SAĞLIK BAKANLIĞI	195.723.128.000	30.491.738.000	95.588.895.000	0	1.510.643.000	88.712.696.000	104.589.000	0	0	412.131.689.000
ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI	1.265.507.000	243.760.000	103.376.000	0	5.601.924.000	68.558.196.000	0	0	0	75.772.763.000
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI	15.598.019.000	3.086.031.000	8.799.909.000	0	161.621.541.000	1.468.656.000	10.241.000	0	0	190.584.397.000
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI	464.175.000	74.647.000	20.158.107.000	0	101.465.000	77.839.000	0	0	0	20.876.233.000
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI	5.246.945.000	908.717.000	1.129.150.000	0	2.191.865.000	5.451.433.000	870.237.000	0	0	15.798.347.000
SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI	1.395.778.000	224.635.000	237.638.000	0	8.573.977.000	282.008.000	2.894.403.000	6.118.195.000	0	19.726.634.000
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI	5.905.275.000	1.049.695.000	593.027.000	0	7.729.198.000	2.966.503.000	15.808.900.000	251.125.000	0	34.303.723.000
TİCARET BAKANLIĞI	6.377.648.000	904.050.000	866.189.000	0	13.584.994.000	1.057.433.000	38.403.000	0	0	22.828.717.000
GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI	877.393.000	156.574.000	617.568.000	0	48.264.628.000	6.994.197.000	537.750.000	39.361.000.000	0	96.809.110.000
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI	23.087.555.000	4.121.900.000	1.332.562.000	0	73.452.605.000	4.846.566.000	647.675.000	324.049.000	0	107.812.912.000
MİLLİ GÜVENLİK KURULU GENEL SEKRETERLİĞİ	101.233.000	15.625.000	12.508.000	0	2.362.000	27.330.000	0	0	0	159.058.000
MİLLİ İSTİHBARAT TEŞKİLATI BAŞKANLIĞI	5.535.101.000	562.748.000	2.132.439.000	0	0	2.506.996.000	0	0	0	10.737.284.000
JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI	75.242.387.000	8.950.361.000	17.359.370.000	0	38.074.000	3.377.910.000	0	0	0	104.968.102.000
SAHİL GÜVENLİK KOMUTANLIĞI	3.111.754.000	449.115.000	2.429.982.000	0	14.845.000	807.761.000	0	0	0	6.813.457.000
EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	112.694.198.000	21.079.832.000	16.295.944.000	0	78.478.000	11.979.580.000	0	0	0	162.128.032.000
DIYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI	39.977.406.000	6.990.986.000	1.560.215.000	0	263.701.000	1.034.375.000	0	0	0	49.826.683.000
AFET VE ACİL DURUM YÖNETİMİ BAŞKANLIĞI	2.109.783.000	349.488.000	394.754.000	0	2.603.396.000	2.496.717.000	5.760.000	486.412.000	0	8.446.310.000
GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI	11.942.424.000	1.999.929.000	1.461.127.000	0	92.288.000	2.615.970.000	0	0	0	18.111.738.000
TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	3.228.792.000	740.874.000	94.994.000	0	21.178.000	175.504.000	0	0	0	4.261.342.000
METEOROLOJİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	748.925.000	174.752.000	88.285.000	0	769.204.000	330.451.000	0	0	0	2.111.617.000
GÖÇ İDARESİ BAŞKANLIĞI	2.914.498.000	591.555.000	1.041.286.000	0	7.810.321.000	345.135.000	32.771.000	0	0	12.735.566.000
AVRUPA BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI	179.053.000	23.555.000	79.942.000	0	2.907.821.000	16.155.000	11.013.000	0	0	3.217.539.000
DEVLET ARŞİVLERİ BAŞKANLIĞI	276.445.000	51.383.000	78.601.000	0	1.639.000	95.462.000	0	0	0	503.530.000
İLETİŞİM BAŞKANLIĞI	367.417.000	45.177.000	1.636.702.000	0	1.917.000	117.492.000	0	0	0	2.168.705.000
MİLLİ SARAYLAR İDARESİ BAŞKANLIĞI	556.145.000	104.389.000	84.418.000	0	2.228.000	185.050.000	0	0	0	932.230.000
STRATEJİ VE BÜTÇE BAŞKANLIĞI	326.077.000	46.949.000	161.636.000	0	5.338.000	119.474.000	559.278.000	0	116.310.627.000	117.529.379.000
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI	1.288.912.000	169.852.000	248.637.000	0	283.367.446.000	148.334.000	312.347.000	0	0	285.535.528.000
İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAŞKANLIĞI	93.705.000	14.884.000	66.564.000	0	16.347.000	8.812.000	6.879.000	0	0	207.191.000
GENEL BÜTÇE KAPSAMINDAKİ KAMU İDARELERİ TOPLAMI	1.170.080.002.000	184.547.278.000	369.984.555.000	774.517.000.000	2.023.359.867.000	292.793.496.000	34.284.569.000	513.407.406.000	116.310.627.000	5.479.284.800.000

NOT: Genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinin ödenek teklif tavanlarına, özel bütçeli idarelere yapılacak hazine yardımı dahil edilmemiştir.

**ÖZEL BÜTÇELİ İDARELER (II SAYILI CETVEL)
2025 YILI BÜTÇESİ ÖDENEK TEKLİF TAVANLARI**

(TL)

İDARELER	PERSONEL GİDERLERİ	SOS. GÜV. DEV. PRİMİ GİD.	MAL VE HİZMET ALIM GİDERLERİ	FAİZ GİDERLERİ	CARİ TRANSFERLER	SERMAYE GİDERLERİ	SERMAYE TRANSFERLERİ	BORÇ VERME	YEDEK ÖDENEK	TOPLAM
YÜKSEKÖĞRETİM KURULU	281.993.000	35.464.000	24.469.000	0	90.544.000	6.789.000	0	0	0	439.259.000
ANKARA ÜNİVERSİTESİ	3.618.715.000	576.652.000	391.161.000	0	340.174.000	586.729.000	0	0	0	5.513.431.000
ORTA DOĞU TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	1.655.435.000	277.509.000	499.874.000	0	104.266.000	354.993.000	0	0	0	2.892.077.000
HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ	3.327.484.000	532.403.000	513.459.000	0	320.775.000	768.408.000	0	0	0	5.462.529.000
GAZİ ÜNİVERSİTESİ	2.839.805.000	445.287.000	319.050.000	0	233.617.000	712.298.000	0	0	0	4.550.057.000
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ	3.011.503.000	500.030.000	477.947.000	0	367.697.000	2.003.673.000	0	0	0	6.360.850.000
İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	1.637.570.000	260.344.000	352.744.000	0	106.670.000	309.698.000	0	0	0	2.667.026.000
BOĞAZIÇI ÜNİVERSİTESİ	868.808.000	141.180.000	249.794.000	0	56.108.000	306.470.000	0	0	0	1.622.360.000
MARMARA ÜNİVERSİTESİ	2.228.191.000	342.628.000	293.235.000	0	139.379.000	325.678.000	0	0	0	3.329.111.000
YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	1.132.155.000	177.589.000	201.650.000	0	63.045.000	289.325.000	0	0	0	1.863.764.000
MİMAR SİNAN GÜZEL SANATLAR ÜNİVERSİTESİ	458.151.000	76.891.000	61.332.000	0	32.333.000	124.836.000	0	0	0	753.543.000
EGE ÜNİVERSİTESİ	2.963.803.000	493.394.000	403.244.000	0	308.781.000	345.060.000	0	0	0	4.514.282.000
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ	2.506.923.000	399.973.000	307.333.000	0	226.284.000	452.445.000	0	0	0	3.892.958.000
TRAKYA ÜNİVERSİTESİ	1.446.008.000	232.664.000	180.082.000	0	92.082.000	174.957.000	0	0	0	2.125.793.000
BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ	2.072.908.000	338.269.000	329.011.000	0	157.273.000	373.058.000	0	0	0	3.270.519.000
ANADOLU ÜNİVERSİTESİ	1.410.700.000	236.337.000	275.445.000	0	91.730.000	164.517.000	0	0	0	2.178.729.000
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ	2.369.011.000	340.964.000	384.698.000	0	110.934.000	191.846.000	0	0	0	3.397.453.000
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ	2.107.709.000	324.363.000	232.693.000	0	125.516.000	418.566.000	0	0	0	3.208.847.000
ERCİYES ÜNİVERSİTESİ	1.790.895.000	268.976.000	347.796.000	0	116.931.000	395.509.000	0	0	0	2.920.107.000
SİVAS CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ	1.678.470.000	254.444.000	258.860.000	0	83.472.000	321.429.000	0	0	0	2.596.675.000
ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ	2.029.595.000	329.699.000	241.926.000	0	149.223.000	421.694.000	0	0	0	3.172.137.000
ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ	1.953.058.000	303.426.000	227.908.000	0	122.699.000	235.339.000	0	0	0	2.842.430.000
KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	1.639.766.000	257.160.000	180.132.000	0	108.492.000	349.801.000	0	0	0	2.535.351.000
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ	2.580.862.000	360.511.000	518.827.000	0	136.389.000	224.705.000	0	0	0	3.821.294.000
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ	1.831.877.000	275.104.000	212.649.000	0	84.146.000	245.096.000	0	0	0	2.648.872.000
FIRAT ÜNİVERSİTESİ	1.823.916.000	267.031.000	227.562.000	0	77.742.000	330.447.000	0	0	0	2.726.698.000
DİCLE ÜNİVERSİTESİ	1.714.735.000	259.501.000	266.896.000	0	96.954.000	121.231.000	0	0	0	2.459.317.000
VAN YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ	1.663.920.000	228.786.000	231.360.000	0	63.739.000	394.873.000	0	0	0	2.582.678.000
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ	1.519.941.000	235.389.000	224.429.000	0	68.979.000	215.610.000	0	0	0	2.264.348.000
İZMİR YÜKSEK TEKNOLOJİ ENSTİTÜSÜ	417.386.000	63.960.000	89.833.000	0	17.960.000	159.349.000	0	0	0	748.488.000
GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	439.886.000	67.605.000	79.241.000	0	18.006.000	151.712.000	0	0	0	756.450.000
HARRAN ÜNİVERSİTESİ	1.132.159.000	175.282.000	134.954.000	0	47.697.000	113.526.000	0	0	0	1.603.618.000
SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ	1.535.675.000	238.147.000	230.651.000	0	82.256.000	212.058.000	0	0	0	2.298.787.000
AYDIN ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ	1.487.061.000	227.704.000	193.647.000	0	76.277.000	209.841.000	0	0	0	2.194.530.000
ZONGULDAK BÜLENT ECEVİT ÜNİVERSİTESİ	1.090.445.000	163.461.000	119.114.000	0	43.587.000	164.874.000	0	0	0	1.581.481.000
MERSİN ÜNİVERSİTESİ	1.463.148.000	225.262.000	136.577.000	0	71.799.000	169.308.000	0	0	0	2.066.094.000
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ	1.809.605.000	290.953.000	189.487.000	0	85.966.000	142.931.000	0	0	0	2.518.942.000
BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ	971.516.000	149.924.000	145.765.000	0	40.551.000	249.671.000	0	0	0	1.557.427.000
KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ	1.658.771.000	263.865.000	253.763.000	0	89.054.000	132.016.000	0	0	0	2.397.469.000
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ	1.207.981.000	169.318.000	147.756.000	0	49.888.000	104.938.000	0	0	0	1.679.881.000
MANİSA CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ	1.394.798.000	219.439.000	154.467.000	0	76.997.000	175.376.000	0	0	0	2.021.077.000
BOLU ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ	1.024.648.000	155.856.000	140.623.000	0	40.549.000	120.959.000	0	0	0	1.482.635.000
HATAY MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ	963.274.000	147.708.000	102.165.000	0	42.685.000	239.389.000	0	0	0	1.495.221.000

İDARELER	PERSONEL GİDERLERİ	SOS. GÜV. DEV. PRİMİ GİD.	MAL VE HİZMET ALIM GİDERLERİ	FAİZ GİDERLERİ	CARİ TRANSFERLER	SERMAYE GİDERLERİ	SERMAYE TRANSFERLERİ	BORÇ VERME	YEDEK ÖDENEK	TOPLAM
AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ	753.449.000	118.403.000	104.358.000	0	27.280.000	66.089.000	0	0	0	1.069.579.000
KAFKAS ÜNİVERSİTESİ	762.765.000	100.094.000	165.660.000	0	23.504.000	171.833.000	0	0	0	1.223.856.000
ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ	1.535.475.000	232.145.000	168.083.000	0	58.310.000	186.152.000	0	0	0	2.180.165.000
NIĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ	700.224.000	101.706.000	111.697.000	0	23.896.000	72.260.000	0	0	0	1.009.783.000
KÜTAHYA DUMLUPINAR ÜNİVERSİTESİ	810.718.000	131.389.000	132.979.000	0	28.535.000	105.221.000	0	0	0	1.208.842.000
TOKAT GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ	1.164.007.000	174.643.000	134.429.000	0	44.039.000	284.887.000	0	0	0	1.802.005.000
MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ	1.091.664.000	178.927.000	153.894.000	0	50.656.000	174.812.000	0	0	0	1.649.953.000
KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ	1.195.815.000	174.341.000	183.279.000	0	45.918.000	176.499.000	0	0	0	1.775.852.000
KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ	954.605.000	149.892.000	152.629.000	0	53.344.000	141.621.000	0	0	0	1.452.091.000
ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ	1.518.971.000	245.664.000	197.075.000	0	92.540.000	205.492.000	0	0	0	2.259.742.000
GALATASARAY ÜNİVERSİTESİ	276.250.000	42.361.000	57.651.000	0	16.602.000	117.492.000	0	0	0	510.356.000
KIRŞEHİR AHİ EVRAN ÜNİVERSİTESİ	598.772.000	93.924.000	74.974.000	0	17.957.000	120.445.000	0	0	0	906.072.000
KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ	626.974.000	87.751.000	75.457.000	0	18.893.000	286.387.000	0	0	0	1.095.462.000
DÜZCE ÜNİVERSİTESİ	935.039.000	139.020.000	88.266.000	0	38.154.000	212.586.000	0	0	0	1.413.065.000
BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ	764.133.000	112.614.000	148.053.000	0	22.022.000	188.722.000	0	0	0	1.235.544.000
UŞAK ÜNİVERSİTESİ	594.158.000	85.177.000	99.781.000	0	18.024.000	180.416.000	0	0	0	977.556.000
RECEP TAYYIP ERDOĞAN ÜNİVERSİTESİ	822.265.000	115.569.000	64.601.000	0	21.899.000	132.307.000	0	0	0	1.156.641.000
TEKİRDAĞ NAMIK KEMAL ÜNİVERSİTESİ	971.696.000	144.425.000	104.340.000	0	36.602.000	185.788.000	0	0	0	1.442.851.000
ERZİNCAN BİNALİ YILDIRIM ÜNİVERSİTESİ	749.272.000	93.236.000	102.194.000	0	19.782.000	110.883.000	0	0	0	1.075.367.000
AKSARAY ÜNİVERSİTESİ	548.975.000	82.005.000	70.603.000	0	16.348.000	98.400.000	0	0	0	816.331.000
GİRESUN ÜNİVERSİTESİ	669.655.000	100.251.000	83.373.000	0	21.588.000	109.415.000	0	0	0	984.282.000
HİTİT ÜNİVERSİTESİ	555.514.000	84.006.000	74.226.000	0	18.673.000	145.058.000	0	0	0	877.477.000
YOZGAT BOZOK ÜNİVERSİTESİ	740.403.000	104.410.000	98.617.000	0	26.282.000	104.319.000	0	0	0	1.074.031.000
ADİYAMAN ÜNİVERSİTESİ	714.155.000	94.665.000	78.574.000	0	20.061.000	79.749.000	0	0	0	987.204.000
ORDU ÜNİVERSİTESİ	596.165.000	86.119.000	57.867.000	0	19.357.000	68.843.000	0	0	0	828.351.000
AMASYA ÜNİVERSİTESİ	453.041.000	68.828.000	52.679.000	0	14.964.000	73.433.000	0	0	0	662.945.000
KARAMANOĞLU MEHMETBAY ÜNİVERSİTESİ	525.007.000	69.147.000	67.984.000	0	10.165.000	102.807.000	0	0	0	775.110.000
AĞRI İBRAHİM ÇEÇEN ÜNİVERSİTESİ	405.746.000	52.736.000	99.179.000	0	7.446.000	73.433.000	0	0	0	638.540.000
SİNOP ÜNİVERSİTESİ	395.179.000	60.107.000	38.964.000	0	11.378.000	139.522.000	0	0	0	645.150.000
SİİRT ÜNİVERSİTESİ	490.238.000	60.741.000	65.289.000	0	10.594.000	118.962.000	0	0	0	745.824.000
NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ	498.475.000	69.498.000	69.733.000	0	12.649.000	132.179.000	0	0	0	782.534.000
KARABÜK ÜNİVERSİTESİ	874.556.000	116.731.000	130.467.000	0	20.120.000	80.776.000	0	0	0	1.222.650.000
KİLİS 7 ARALIK ÜNİVERSİTESİ	295.617.000	44.240.000	53.236.000	0	7.824.000	36.716.000	0	0	0	437.633.000
ÇANKIRI KARATEKİN ÜNİVERSİTESİ	502.986.000	73.374.000	64.873.000	0	13.697.000	146.131.000	0	0	0	801.061.000
ARTVİN ÇORUH ÜNİVERSİTESİ	358.984.000	47.910.000	43.894.000	0	9.132.000	75.893.000	0	0	0	535.813.000
BİLECİK ŞEYH EDEBALI ÜNİVERSİTESİ	444.731.000	66.913.000	71.058.000	0	12.324.000	93.994.000	0	0	0	689.020.000
BİTLİS EREN ÜNİVERSİTESİ	353.575.000	46.900.000	70.840.000	0	9.091.000	80.776.000	0	0	0	561.182.000
KIRKLARELİ ÜNİVERSİTESİ	461.479.000	68.006.000	82.846.000	0	14.986.000	116.024.000	0	0	0	743.341.000
OSMANİYE KORKUT ATA ÜNİVERSİTESİ	382.527.000	56.299.000	48.782.000	0	11.323.000	57.571.000	0	0	0	556.502.000
BİNGÖL ÜNİVERSİTESİ	532.455.000	67.677.000	88.075.000	0	10.940.000	154.207.000	0	0	0	853.354.000
MUŞ ALPARSLAN ÜNİVERSİTESİ	426.682.000	52.823.000	89.483.000	0	9.274.000	85.182.000	0	0	0	663.444.000
MARDİN ARTUKLU ÜNİVERSİTESİ	446.652.000	58.452.000	57.156.000	0	9.539.000	49.795.000	0	0	0	621.594.000

İDARELER	PERSONEL GİDERLERİ	SOS. GÜV. DEV. PRİMİ GİD.	MAL VE HİZMET ALIM GİDERLERİ	FAİZ GİDERLERİ	CARİ TRANSFERLER	SERMAYE GİDERLERİ	SERMAYE TRANSFERLERİ	BORÇ VERME	YEDEK ÖDENEK	TOPLAM
BATMAN ÜNİVERSİTESİ	418.401.000	55.073.000	60.632.000	0	9.096.000	111.622.000	0	0	0	654.824.000
ARDAHAN ÜNİVERSİTESİ	269.721.000	37.437.000	82.517.000	0	6.229.000	95.831.000	0	0	0	491.735.000
BARTIN ÜNİVERSİTESİ	423.308.000	59.147.000	44.190.000	0	11.615.000	159.571.000	0	0	0	697.831.000
BAYBURT ÜNİVERSİTESİ	350.693.000	43.060.000	56.289.000	0	8.510.000	25.776.000	0	0	0	484.328.000
GÜMÜŞHANE ÜNİVERSİTESİ	457.500.000	60.702.000	61.307.000	0	12.096.000	23.871.000	0	0	0	615.476.000
HAKKARİ ÜNİVERSİTESİ	261.751.000	33.791.000	43.425.000	0	5.851.000	146.869.000	0	0	0	491.687.000
İĞDIR ÜNİVERSİTESİ	358.798.000	47.374.000	50.819.000	0	8.003.000	52.581.000	0	0	0	517.575.000
ŞIRNAK ÜNİVERSİTESİ	248.935.000	30.548.000	53.671.000	0	5.340.000	37.010.000	0	0	0	375.504.000
MUNZUR ÜNİVERSİTESİ	368.475.000	46.391.000	49.559.000	0	8.727.000	67.558.000	0	0	0	540.710.000
YALOVA ÜNİVERSİTESİ	364.930.000	51.436.000	51.419.000	0	12.627.000	91.967.000	0	0	0	572.379.000
TÜRK ALMAN ÜNİVERSİTESİ	175.380.000	28.412.000	56.185.000	0	4.544.000	168.899.000	0	0	0	433.420.000
ANKARA YILDIRIM BEYAZIT ÜNİVERSİTESİ	902.458.000	128.664.000	165.876.000	0	24.276.000	269.356.000	0	0	0	1.490.630.000
BURSA TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	274.755.000	39.803.000	46.811.000	0	6.316.000	73.139.000	0	0	0	440.824.000
İSTANBUL MEDENİYET ÜNİVERSİTESİ	515.542.000	71.712.000	50.552.000	0	18.345.000	190.926.000	0	0	0	847.077.000
İZMİR KATİP ÇELEBİ ÜNİVERSİTESİ	698.272.000	96.228.000	69.930.000	0	20.981.000	180.653.000	0	0	0	1.066.064.000
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ	1.598.975.000	242.710.000	132.563.000	0	79.812.000	201.578.000	0	0	0	2.255.638.000
ABDULLAH GÜL ÜNİVERSİTESİ	180.517.000	28.995.000	40.435.000	0	4.528.000	132.179.000	0	0	0	386.654.000
ERZURUM TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	209.166.000	28.003.000	50.389.000	0	3.656.000	49.641.000	0	0	0	340.855.000
ADANA ALPARSLAN TÜRKİŞ BİLİM VE TEKNOLOJİ ÜNİVERSİTESİ	245.013.000	38.082.000	28.199.000	0	7.418.000	132.179.000	0	0	0	450.891.000
ANKARA SOSYAL BİLİMLER ÜNİVERSİTESİ	237.758.000	38.636.000	34.551.000	0	7.674.000	44.063.000	0	0	0	362.682.000
SAĞLIK BİLİMLERİ ÜNİVERSİTESİ	1.831.601.000	275.455.000	167.641.000	0	80.340.000	384.641.000	0	0	0	2.739.678.000
BANDIRMA ONYEDİ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ	317.700.000	44.764.000	51.575.000	0	7.734.000	174.773.000	0	0	0	596.546.000
İSKENDERUN TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	273.510.000	42.988.000	55.877.000	0	8.725.000	60.953.000	0	0	0	442.053.000
ALANYA ALAADDİN KEYKUBAT ÜNİVERSİTESİ	355.215.000	50.400.000	66.292.000	0	8.381.000	201.206.000	0	0	0	681.494.000
İZMİR BAKIRÇAY ÜNİVERSİTESİ	183.100.000	27.632.000	33.165.000	0	4.507.000	94.728.000	0	0	0	343.132.000
İZMİR DEMOKRASİ ÜNİVERSİTESİ	166.064.000	24.882.000	38.038.000	0	4.287.000	70.496.000	0	0	0	303.767.000
YÜKSEKÖĞRETİM KALİTE KURULU	8.795.000	1.365.000	14.344.000	0	465.000	835.000	0	0	0	25.804.000
ANKARA MÜZİK VE GÜZEL SANATLAR ÜNİVERSİTESİ	90.411.000	15.765.000	42.895.000	0	1.249.000	121.899.000	0	0	0	272.219.000
GAZİANTEP İSLAM BİLİM VE TEKNOLOJİ ÜNİVERSİTESİ	91.373.000	14.034.000	50.582.000	0	1.394.000	34.036.000	0	0	0	191.419.000
KONYA TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	311.901.000	46.642.000	62.547.000	0	9.640.000	88.119.000	0	0	0	518.849.000
KÜTAHYA SAĞLIK BİLİMLERİ ÜNİVERSİTESİ	295.805.000	44.519.000	30.409.000	0	9.027.000	105.744.000	0	0	0	485.504.000
MALATYA TURGUT ÖZAL ÜNİVERSİTESİ	286.795.000	43.776.000	48.481.000	0	5.065.000	132.767.000	0	0	0	516.884.000
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ - CERRAHPAŞA	1.896.164.000	324.377.000	397.208.000	0	133.302.000	1.137.404.000	0	0	0	3.888.455.000
ANKARA HACI BAYRAM VELİ ÜNİVERSİTESİ	849.129.000	126.885.000	128.489.000	0	29.345.000	51.778.000	0	0	0	1.185.626.000
SAKARYA UYGULAMALI BİLİMLER ÜNİVERSİTESİ	400.620.000	65.982.000	48.922.000	0	12.091.000	73.433.000	0	0	0	601.048.000
SAMSUN ÜNİVERSİTESİ	197.246.000	30.091.000	27.199.000	0	3.468.000	117.492.000	0	0	0	375.496.000
SİVAS BİLİM VE TEKNOLOJİ ÜNİVERSİTESİ	65.100.000	8.929.000	28.882.000	0	1.018.000	111.060.000	0	0	0	214.989.000
TARSUS ÜNİVERSİTESİ	162.574.000	23.075.000	18.436.000	0	3.710.000	165.958.000	0	0	0	373.753.000
TRABZON ÜNİVERSİTESİ	303.911.000	47.055.000	45.620.000	0	10.964.000	98.694.000	0	0	0	506.244.000
KAYSERİ ÜNİVERSİTESİ	186.911.000	29.768.000	49.560.000	0	5.605.000	66.089.000	0	0	0	337.933.000
KAHRAMANMARAŞ İSTİKLAL ÜNİVERSİTESİ	77.383.000	11.657.000	25.083.000	0	2.422.000	73.433.000	0	0	0	189.978.000
ESKİŞEHİR TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	591.275.000	101.271.000	107.398.000	0	19.548.000	138.995.000	0	0	0	958.487.000
ISPARTA UYGULAMALI BİLİMLER ÜNİVERSİTESİ	492.506.000	80.900.000	50.094.000	0	14.883.000	178.001.000	0	0	0	816.384.000
AFYONKARAHİSAR SAĞLIK BİLİMLERİ ÜNİVERSİTESİ	443.402.000	78.825.000	39.334.000	0	23.712.000	219.470.000	0	0	0	804.743.000
TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU	1.224.721.000	204.939.000	172.598.000	0	7.435.000	112.676.000	0	0	0	1.722.369.000
ÖLÇME SEÇME VE YERLEŞTİRME MERKEZİ BAŞKANLIĞI	1.238.248.000	48.155.000	779.681.000	0	4.711.000	6.185.000	0	0	0	2.076.980.000
SAVUNMA SANAYİ BAŞKANLIĞI	326.517.000	41.487.000	41.527.000	0	10.589.000	58.600.000	0	0	0	478.720.000

İDARELER	PERSONEL GİDERLERİ	SOS. GÜV. DEV. PRİMİ GİD.	MAL VE HİZMET ALIM GİDERLERİ	FAİZ GİDERLERİ	CARİ TRANSFERLER	SERMAYE GİDERLERİ	SERMAYE TRANSFERLERİ	BORÇ VERME	YEDEK ÖDENEK	TOPLAM
ATATÜRK KÜLTÜR, DİL VE TARİH YÜKSEK KURUMU	39.682.000	7.693.000	15.077.000	0	3.789.000	2.937.000	0	0	0	69.178.000
ATATÜRK ARAŞTIRMA MERKEZİ	15.921.000	2.344.000	10.011.000	0	1.533.000	3.671.000	0	0	0	33.480.000
ATATÜRK KÜLTÜR MERKEZİ	16.324.000	2.331.000	9.900.000	0	2.075.000	7.343.000	0	0	0	37.973.000
TÜRK DİL KURUMU	36.592.000	5.523.000	19.985.000	0	13.486.000	15.861.000	0	0	0	91.447.000
TÜRK TARİH KURUMU	127.906.000	20.859.000	13.620.000	0	18.058.000	2.937.000	0	0	0	183.380.000
TÜRKİYE BİLİMSEL VE TEKNOLOJİK ARAŞTIRMA KURUMU	2.565.679.000	471.358.000	2.372.747.000	0	3.010.696.000	2.365.685.000	8.168.521.000	0	0	18.954.686.000
TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ	23.932.000	4.237.000	12.230.000	0	33.558.000	10.280.000	0	0	0	84.237.000
KARAYOLLARI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	10.397.989.000	2.257.861.000	12.097.418.000	0	75.197.763.000	68.089.540.000	0	0	0	168.040.571.000
DEVLET TİYATROLARI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	1.026.278.000	192.193.000	210.103.000	0	37.979.000	58.746.000	0	0	0	1.525.299.000
DEVLET OPERA VE BALESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	1.149.256.000	176.809.000	115.149.000	0	70.144.000	41.123.000	0	0	0	1.552.481.000
ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	7.447.222.000	1.560.608.000	4.287.911.000	0	408.391.000	3.004.871.000	246.248.000	729.323.000	0	17.684.574.000
VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	786.656.000	139.553.000	302.735.000	0	249.434.000	1.542.090.000	0	0	0	3.020.468.000
TÜRKİYE HUDUT VE SAHİLLER SAĞLIK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	251.532.000	45.096.000	29.831.000	0	6.400.000	120.430.000	0	0	0	453.289.000
MADEN TETKİK VE ARAMA GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	972.818.000	186.616.000	177.521.000	0	107.263.000	1.468.656.000	0	155.962.000	0	3.068.836.000
SİVİL HAVACILIK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	155.308.000	21.781.000	20.972.000	0	33.186.000	14.687.000	0	0	0	245.934.000
TÜRK AKREDİTASYON KURUMU	80.039.000	9.629.000	54.042.000	0	4.106.000	14.687.000	0	0	0	162.503.000
TÜRK STANDARDLARI ENSTİTÜSÜ	1.333.128.000	278.244.000	236.391.000	0	40.584.000	411.224.000	0	0	0	2.299.571.000
TÜRK PATENT VE MARKA KURUMU	238.581.000	33.203.000	76.539.000	0	126.649.000	59.084.000	0	0	0	534.056.000
KÜÇÜK VE ORTA ÖLÇEKLİ İŞLETMELERİ GELİŞTİRME VE DESTEKLEME İDARESİ BAŞKANLIĞI	858.734.000	109.827.000	162.948.000	0	3.579.317.000	88.119.000	0	1.160.236.000	0	5.959.181.000
TÜRK İŞBİRLİĞİ VE KOORDİNASYON AJANSI BAŞKANLIĞI	231.454.000	33.433.000	150.180.000	0	1.326.078.000	29.373.000	64.005.000	0	0	1.834.523.000
GAP BÖLGE KALKINMA İDARESİ	102.868.000	19.050.000	38.018.000	0	1.622.000	58.745.000	221.743.000	0	0	442.046.000
ÖZELLEŞTİRME İDARESİ BAŞKANLIĞI	112.147.000	16.605.000	12.795.000	0	12.866.000	4.920.000	0	0	0	159.333.000
KAMU DENETÇİLİĞİ KURUMU	84.638.000	14.138.000	22.445.000	0	3.449.000	4.345.000	0	0	0	129.015.000
CEZA İNFAZ KURUMLARI İLE TUTUKTEKİLERİ İŞ YURTLARI KURUMU	250.501.000	29.875.000	6.278.982.000	0	122.000	2.882.483.000	0	0	0	9.441.963.000
MESLEKİ YETERLİLİK KURUMU	52.406.000	11.778.000	17.324.000	0	119.000	46.850.000	0	0	0	128.477.000
YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANLIĞI	143.424.000	22.795.000	45.990.000	0	1.174.502.000	14.687.000	0	0	0	1.401.398.000
TÜRKİYE YAZMA ESERLER KURUMU BAŞKANLIĞI	146.585.000	24.113.000	15.806.000	0	3.513.000	26.436.000	0	0	0	216.453.000
DOĞU ANADOLU PROJESİ BÖLGE KALKINMA İDARESİ BAŞKANLIĞI	17.765.000	2.915.000	11.048.000	0	864.000	2.026.000	272.602.000	0	0	307.220.000
KONYA OVASI PROJESİ BÖLGE KALKINMA İDARESİ BAŞKANLIĞI	19.776.000	3.360.000	10.980.000	0	867.000	16.154.000	290.456.000	0	0	341.593.000
DOĞU KARADENİZ PROJESİ BÖLGE KALKINMA İDARESİ BAŞKANLIĞI	21.618.000	3.534.000	11.032.000	0	859.000	5.141.000	514.984.000	0	0	557.168.000
DEVLET SU İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	8.939.905.000	1.794.648.000	1.426.045.000	0	268.503.000	62.360.467.000	384.034.000	0	0	75.173.602.000
TÜRKİYE SU ENSTİTÜSÜ	10.004.000	1.952.000	3.485.000	0	0	2.203.000	0	0	0	17.644.000
TÜRKİYE İLAÇ VE TIBBİ CİHAZ KURUMU	392.493.000	60.829.000	247.262.000	0	12.984.000	58.746.000	0	0	0	772.314.000
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU	52.940.000	7.572.000	22.616.000	0	1.629.000	29.373.000	0	0	0	114.130.000
TÜRKİYE SAĞLIK ENSTİTÜLERİ BAŞKANLIĞI	42.871.000	7.386.000	83.835.000	0	2.232.000	257.518.000	299.546.000	0	0	693.388.000
HELAL AKREDİTASYON KURUMU	18.338.000	2.942.000	6.524.000	0	215.000	3.378.000	0	0	0	31.397.000
MADEN VE PETROL İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	240.280.000	43.053.000	66.219.000	0	920.541.000	110.149.000	0	2.733.000	0	1.382.975.000
TÜRKİYE UZAY AJANSI	44.057.000	7.736.000	33.533.000	0	35.959.000	14.687.000	1.939.368.000	0	0	2.075.340.000
KAPADOKYA ALAN BAŞKANLIĞI	38.996.000	7.848.000	48.656.000	0	27.000	85.916.000	0	0	0	181.443.000
TÜRKİYE ADALET AKADEMİSİ	31.636.000	5.146.000	56.607.000	0	2.800.000	29.373.000	0	0	0	125.562.000
TÜRKİYE ENERJİ, NÜKLEER VE MADEN ARAŞTIRMA KURUMU	307.659.000	46.740.000	137.615.000	0	302.912.000	440.598.000	51.204.000	0	0	1.286.728.000
ÖZEL BÜTÇELİ İDARELER TOPLAMI	161.313.572.000	26.238.606.000	47.354.130.000	0	93.541.293.000	168.994.378.000	12.452.711.000	2.048.254.000	0	511.942.944.000